

ตนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย:

การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา

นายธนพงศ์ อุกุญรัตน์

นายภาณุ สหัสสานนท์

นางสาวพรสวรรค์ ไหลสุวรรณ

โครงการทางจิตวิทยานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

THE CULTIVATED SELF OF CHULALONGKORN UNIVERSITY PSYCHOLOGY
UNDERGRADUATE STUDENT: THE PHENOMINOLOGICAL STUDY

Mr. Tanaphong Uthayaratana

Mr. Panu Sahassanon

Miss Ponsawan Laisuwan

A Senior Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Bachelor of Science in Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

หัวข้อโครงการทางจิตวิทยา

ต้นที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะ
จิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: การศึกษาเชิง
ปรากฏการณ์วิทยา

โดย

นายธนพงศ์ อุทัยรัตน์
นายภาณุ สหัสสานนท์
นางสาวพรสวรรค์ ไหลสุวรรณ

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำโครงการทางจิตวิทยาฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์)

Tanaphong Uthayaratana, Panu Sahassanon, and Ponsawan Laisuwan : THE
 CULTIVATED SELF OF CHULALONGKORN UNIVERSITY PSYCHOLOGY
 UNDERGRADUATE STUDENT: THE PHENOMINOLOGICAL STUDY. SENIOR PROJECT
 ADVISOR : NATTASUDA TAEPHANT, Ph.D, 94 pp.

The purpose of this project was to study the cultivated self of Chulalongkorn University psychology undergraduate student. A qualitative research method of Phenomenology was applied as a methodology of this project. The key informants were 12 senior psychology undergraduates. Data were collected by in-depth interviews. The interview were tape-recorded and transcribed verbatim. The result of qualitative finding revealed 12 themes to explain the cultivated self of Chulalongkorn University psychology undergraduate student and they could be divided into 3 domains: perception, growth and aims.

The perception domain could be put into 5 themes; (1) self-understanding (2) self-autonomy (3) understanding in others (4) healthy relationship with others and (5) having psychology in one's part of life. In the growth domain 4 themes were emerged; (1) more potential (2) developing co-existence with others (3) self-dependence and (4) urbanization. And the aims domain including (1) self-perception as graduate student in Chulalongkorn University (2) planning to use psychology for the future and (3) feeling uncertain.

Faculty of Psychology

Student's signature.....

.....

.....

Academic year

2011

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยทางจิตวิทยาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการทางจิตวิทยา ผู้ให้โอกาสในการทำงานวิจัยเชิงคุณภาพและสอนวิธีการทำงานวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเป็นโอกาสที่หาได้ยากในระดับปริญญาตรี

ขอขอบคุณ คุณนภชนก สุขประเสริฐ สำหรับการช่วยเหลือ ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ ถ้าหากไม่มีคุณนภชนก สุขประเสริฐ มาช่วยงานวิจัยฉบับนี้จะไม่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเช่นนี้ แม้ว่าจะมีภาระหนัก แต่ก็สละเวลามาช่วยงานวิจัยนี้ แม้จะล่วงเลยเวลา งานมามากก็ตาม

ขอบคุณคณะผู้วิจัยทั้งสามคน มาย ธนพงศ์ อุทยารัตน์, แสม ภาณุ สหัสสานนท์ และ कैก พรสวรรค์ ไหลสุวรรณ สำหรับกำลังใจและความช่วยเหลือที่มีให้กันตลอดมา สำหรับการร่วมกันฝ่าฟัน ท่วมเท มุมนานะในการทำโครงการวิจัยทางจิตวิทยาชิ้นนี้ โดยทำงานตั้งแต่เช้าถึงมืดค่ำ เป็นระยะเวลาหลายเดือน จนถึงวันแห่งความสำเร็จนี้

ขอบคุณสำนักกลางนักเรียนคริสเตียนที่เอื้อเฟื้อสถานที่ในการทำงานวิจัยครั้งนี้ และขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง ในหอพักสำหรับมิตรภาพ รอยยิ้ม เสียงหัวเราะ อาหารและกำลังใจในการทำงาน อีกทั้งขอบคุณพี่ปาล์ม และน้องภูมิ สำหรับการให้ยืมใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงาน

ท้ายที่สุด คณะผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ซึ่งคอยสนับสนุน ให้ความรัก ความอบอุ่น และกำลังใจแก่คณะผู้วิจัย และขอขอบคุณทุกอย่างที่มีส่วนในการทำให้งานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้

ธนพงศ์ อุทยารัตน์, ภาณุ สหัสสานนท์, และพรสวรรค์ ไหลสุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
คำถามการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
คำจำกัดความในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ผู้ให้ข้อมูลหลัก	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย	53
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 4 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
รายการอ้างอิง	83
ภาคผนวก	87
ตัวอย่างการถอดรหัสความ	88
ประวัติคณะผู้วิจัย	93

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ผลการเลือกกลุ่มการสัมภาษณ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลหลัก	51
2. รายละเอียดเรื่องวันและระยะเวลาในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก	51

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตหนึ่งที่มีเป้าหมาย ความมุ่งมั่น ความคิดสร้างสรรค์และที่สำคัญมนุษย์นั้นมีแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเองจนเต็มศักยภาพ ทำให้สามารถแก้ปัญหาและกำกับควบคุมชีวิตของตนเองได้ดียิ่งขึ้น แสดงให้เห็นว่ามนุษย์นั้นสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองในเรื่องต่างๆได้ ตัวอย่างเช่น การรับรู้ตนเองว่าเป็นคนแบบใด ตนเองเป็นคนกล้าแสดงออกหรือเขินอาย สิ่งเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่จะคงรูปแบบบางอย่างเอาไว้ (Rogers, 1959 อ้างถึงใน จรุงกุล บุรพวงศ์, 2552) นอกจากนี้มนุษย์เราก็คมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับตัวคนๆนั้นรับรู้ตัวตนว่าอย่างไรอีกด้วย

มนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆได้ตลอดชีวิต และช่วงชีวิตหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดช่วงหนึ่งก็คือช่วงระดับมหาวิทยาลัย ซึ่ง Pascarella และ Terenzini (ไม่ระบุปีที่พิมพ์) พบว่าในช่วงเวลามหาวิทยาลัยนั้นนิสิตนักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงจากนักศึกษาปี 1 เป็นนักศึกษาปี 4 นั้นมีความแตกต่างมากที่สุด ทั้งทางความรู้ ความสามารถทางสติปัญญา เจตคติ และคุณธรรม เป็นต้น อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยนั้นไม่ได้เหมือนกันทุกคน นักศึกษาบางคนเปลี่ยน บางคนไม่เปลี่ยน และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็มีความซับซ้อนมาก

Astin (1993) เป็นผู้หนึ่งที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เขาระบุว่า การที่นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นมาจากปัจจัยต่างๆในมหาวิทยาลัย เช่น สถาบันที่เข้าศึกษา หลักสูตร กลุ่มเพื่อน และกิจกรรมต่างๆ ที่นักศึกษาเข้าร่วมในมหาวิทยาลัย เป็นต้น

จิตวิทยาเป็นศาสตร์หนึ่งที่เปิดสอนในระดับมหาวิทยาลัย เป็นศาสตร์ที่ต้องการศึกษาทั้งการกระทำที่แสดงออกมาให้สังเกตเห็นได้และความคิด ความรู้สึก อารมณ์และแรงจูงใจ ศาสตร์ทางจิตวิทยาจะทำให้ผู้ที่ศึกษาตระหนักได้ว่าทำไมคนเราจึงคิดและกระทำอย่างนั้น เข้าใจความรู้สึกและปฏิกิริยาทั้งของตัวเองและคนอื่น นำไปสู่ความสามารถในการทำนายพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นอีกด้วย ศาสตร์ดังกล่าวจึงช่วยให้เราเข้าใจผู้อื่น รวมทั้งเข้าใจตัวของเราเองอีกด้วย (คัคนางค์ มณีศรี, 2551)

ผู้ที่เรียนศาสตร์จิตวิทยาในระดับมหาวิทยาลัย จึงต้องศึกษาเกี่ยวกับการเข้าใจผู้อื่นและตนเองทั้งในด้านความคิด พฤติกรรมและอารมณ์เป็นเวลาถึง 4 ปี ความรู้ทางจิตวิทยาจึงมีโอกาที่จะทำให้เขานำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับตนเองและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในผู้ที่เรียนในศาสตร์ดังกล่าว

ในประเทศอังกฤษ Hayes (1996) ทำการศึกษาว่านักศึกษาที่เรียนคณะจิตวิทยาแล้วมีความแตกต่างจากนักศึกษาคณะอื่นๆหรือไม่ เขาพบว่านักศึกษาที่เรียนจิตวิทยาจะมีลักษณะบางอย่างที่โดดเด่นแตกต่างจากนิสิตคณะอื่นๆ โดยความโดดเด่นแตกต่างที่พบมีดังนี้
 ความสามารถในการอ่านและเขียน ความรู้พื้นฐานในการคิดคำนวณ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะในการค้นหาข้อมูล ทักษะในการวิจัย ทักษะในการวัด การตระหนักรู้ในสภาพแวดล้อม การตระหนักรู้ในเรื่องระหว่างบุคคล ทักษะในการแก้ปัญหา ความสามารถในการประเมินสิ่งต่างๆ การมีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง การวิเคราะห์ขั้นสูง และการทำเชิงปฏิบัตินิยม แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรจิตวิทยาส่งผลต่อตัวนักศึกษาและการรับรู้ตัวตนที่แตกต่างจากหลักสูตรอื่นๆ

ในประเทศไทย มหาวิทยาลัยต่างๆมีการเปิดการเรียนการสอนในศาสตร์ทางจิตวิทยาทั้งที่เป็นภาควิชา สาขาวิชาและคณะ ซึ่งหลักสูตรจิตวิทยาของแต่ละมหาวิทยาลัยต่างก็มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตจิตวิทยาที่จะนำความรู้ออกไปประกอบอาชีพและพัฒนาสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของไทยและเป็นมหาวิทยาลัยที่พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระบรมราชูปถัมภ์ เปิดการเรียนการสอนให้แก่นิสิตนักศึกษาในคณะต่างๆในปัจจุบัน ถึง 19 คณะ และหนึ่งในนั้นก็คือ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อตั้งขึ้นเป็นคณะลำดับที่ 18 มีจุดมุ่งหมายหลักในการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ เน้นการผลิตบัณฑิตทางจิตวิทยาที่มีคุณภาพ อุดมด้วยองค์ความรู้ทางจิตวิทยา เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านกาย ปัญญา และจิต เพื่อประโยชน์แก่ประเทศ (คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550) ซึ่งปัจจุบันมีบัณฑิตจิตวิทยาที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้วทั้งสิ้น 6 รุ่นด้วยกัน

ทางคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีการกำหนดคุณลักษณะของนิสิตจิตวิทยาที่คณะพึงประสงค์ให้เกิดในตัวนิสิตคือนิสิตมีความรู้ ประกอบไปด้วยนิสิตสามารถ

ตระหนักรู้ในตนเองในด้านอารมณ์ ความรู้สึก แรงจูงใจ เจตคติ และค่านิยมบนพื้นฐานของหลักจิตวิทยา นิสิตสามารถยอมรับความแตกต่างของมนุษย์ สามารถค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมบางอย่าง มีเหตุผล รวมทั้งตระหนักถึงหลักจริยธรรมทางจิตวิทยา และประพฤติตนตามจริยธรรมในด้านศาสตร์และการปฏิบัติทางจิตวิทยา และมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเข้าใจข้อจำกัดในความรู้และทักษะทางจิตวิทยาของตน แสดงให้เห็นว่าทางคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความมุ่งหวังให้นิสิตที่เข้าศึกษา ได้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาประยุกต์ใช้กับตัวเองในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม (คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551)

จากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ระบุไว้ต่างก็มุ่งเน้นให้นิสิตจิตวิทยา เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อตนเอง สามารถเท่าทันและสามารถจับความคิด ความรู้สึกของตนเอง นอกจากนั้นยังสามารถเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่นได้ ว่าคนเราสามารถคิดและเข้าใจ และมุมมองต่างๆที่แตกต่างกันได้ จึงทำให้บุคคลที่เรียนทางจิตวิทยาสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาที่คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นกระบวนการบ่มเพาะที่อาจมีความพิเศษบางอย่างที่เกิดขึ้นแก่ผู้ที่ผ่านการบ่มเพาะ จึงควรศึกษาตัวตนของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ผ่านการบ่มเพาะภายใต้บริบทต่างๆภายในคณะและมหาวิทยาลัย เพื่อดูว่าใน 4 ปีที่เรียนในหลักสูตรปริญญาตรีของคณะจิตวิทยานั้น นิสิตรับรู้ตัวตนหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

นอกจากนี้การศึกษาเกี่ยวกับตัวตนของนิสิตจิตวิทยาที่ผ่านการบ่มเพาะนั้นมีผู้ศึกษาน้อยมากแม้แต่ในต่างประเทศก็ตาม ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับตัวตนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตที่เรียนในคณะจิตวิทยา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ที่สนใจสามารถทำความเข้าใจตัวตนของนิสิตจิตวิทยามากยิ่งขึ้น การศึกษานี้ยังเป็นการสนองคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคณะจิตวิทยาที่มุ่งให้นิสิตจิตวิทยานำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำความเข้าใจตนเองและคณะที่ตนเองเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับคณะ เพื่อเป็นการพัฒนานิสิตในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาคนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรีคณะจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำถามการวิจัย

คนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรีคณะจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอย่างไร

ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา โดยใช้การวิเคราะห์และพรรณนาสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างอิสระ โดยมุ่งเน้นการทำความเข้าใจตัวตนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตคณะจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมกับการสังเกต การบันทึกเทปและการจดบันทึก ทำการศึกษาในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักคือ นิสิตชั้นปีที่ 4 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากตามที่คนที่ผ่านการบ่มเพาะเป็นตัวตนที่ได้รับอิทธิพลจากการปฏิสัมพันธ์ของนิสิตกับสภาพแวดล้อมของคณะจิตวิทยาและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนั้นการศึกษานี้จึงมุ่งศึกษานิสิตชั้นปีที่ 4 เพราะผู้วิจัยคาดว่านิสิตชั้นปีที่ 4 นั้นเป็นปีที่มีการปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมยาวนานที่สุดเมื่อเทียบกับนิสิตปริญญาตรีชั้นปีอื่นๆ และบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้ว อีกทั้งอาจทำให้เห็นคนที่ผ่านการบ่มเพาะชัดเจนที่สุดอีกด้วย

คำจำกัดความในการวิจัย

1. ตน หมายถึง การรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลว่าตัวเองเป็นคนอย่างไร
2. การบ่มเพาะ หมายถึง กระบวนการที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทการเป็นนิสิตคณะจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ การเรียน การทำกิจกรรม การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและอาจารย์ ลักษณะทางกายภาพของมหาวิทยาลัย การเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และการอยู่หอพัก
3. คนที่ผ่านการบ่มเพาะ หมายถึง การรับรู้ที่ตัวเองภายใต้บริบทการเป็นนิสิตคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. นิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หมายถึง บุคคลที่เป็นนิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในงานวิจัยนี้ หมายถึง นิสิตจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 4

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจในตัวตนของนิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ได้แนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและสภาพแวดล้อมต่างๆเพื่อเอื้อให้นิสิตจิตวิทยาได้รับประโยชน์สูงสุด

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับตัวตน (The Self)

เนื่องจากคำถามการวิจัยของผู้วิจัยต้องการที่จะเข้าใจตนที่ผ่านการบ่มเพาะหรือตัวตนผลปลายหลังจากการเข้าศึกษาที่คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในลักษณะขององค์รวมผ่านโลกและประสบการณ์ที่นิสิตเผชิญ จึงศึกษาผ่านแนวคิดเกี่ยวกับตัวตนของ Rogers (1961 อ้างถึงใน จรุงกุล บุรพวงศ์, 2552) ที่พยายามศึกษาเข้าใจตัวตนผ่านโลกและประสบการณ์ของบุคคลแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการตอบคำถามการวิจัยนี้

แนวคิดของ Rogers (1961 อ้างถึงใน จรุงกุล บุรพวงศ์, 2552) มีรากฐานแนวคิดมาจากแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological) ซึ่งปรากฏในทฤษฎีของ Rogers ผ่านคำว่า “สนามการรับรู้ (Phenomenal Field)” กล่าวคือสำหรับแนวคิดปรากฏการณ์วิทยานั้น ปฏิเสธการกล่าวว่า ความเป็นจริงข้างนอกเป็นสิ่งที่ตายตัวและทุกคนรับรู้เหมือนกัน แต่ความเป็นจริงนั้นขึ้นอยู่กับว่าแต่ละคนรับรู้ คิด และเข้าใจความเป็นจริงว่าอย่างไร ดังนั้นความเป็นจริงในเชิงปรากฏการณ์วิทยาจึงขึ้นอยู่กับกลไกที่ว่าสิ่งต่างๆถูกรับรู้ หมายความว่าโลกของแต่ละคนนั้นจะถูกรับรู้โดยสมบูรณ์ได้ด้วยคนๆนั้นเอง การที่จะศึกษาประสบการณ์ของแต่ละคน เราต้องเข้าใจโลกของเขาโดยเข้าใจพื้นฐานว่าโลกของแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน และไม่สามารถบอกได้ว่าโลกของใครดีกว่ากัน (จรุงกุล บุรพวงศ์, 2552)

Rogers กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับตัวตน (The Self) ไว้ว่าตัวตนของคนเรามีองค์ประกอบหลักมาจากสนามการรับรู้ (Phenomenal Field) ที่แต่ละคนใช้มองตนเองว่าเป็นคือ “ตัวของฉัน” “ฉันเป็นคนอย่างไร” “นี่คือสิ่งที่ฉันชอบ” “นี่คือสิ่งที่ฉันไม่ชอบ” หรือกล่าวว่าเป็น อัตมโนทัศน์ (Self Concept) มีลักษณะเป็นระบบและคงเส้นคงวา โดยตัวตนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่จะคงรูปแบบและระบบเอาไว้ เช่น การที่บุคคลหนึ่งมองว่าตนเป็นคนกล้าแสดงออกไม่ว่าไปที่ไหนเขาก็จะกล้าแสดงออก แม้ว่าเขาจะเปลี่ยนจากคนที่กล้าแสดงออกเป็นคนเขินอายเขาก็จะคงความเขินอายไว้ไม่ว่าจะไปที่ไหน นอกจากนี้ Rogers ยังมองตัวตนว่ามีลักษณะเป็นองค์รวม คือไม่สามารถแยกออกมาเป็นด้านต่างๆ แล้วศึกษา วิเคราะห์ อธิบายได้

การรับรู้ทั้งหมด กลุ่มของการรับรู้ที่ถูกจัดแจงอยู่รวมกัน (an organized set of perceptions) หรือ การรับรู้ในลักษณะขององค์รวม (holistic) ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้น คือ สนามการรับรู้ (Phenomenal Field) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญกับการรับรู้ตัวตนของแต่ละคน ทั้งส่วนที่เขาระหนักรู้ (conscious) และไม่ตระหนักรู้ (unconscious) แต่ส่วนที่สำคัญที่สุดคือส่วนที่เรา นำเข้าสู่การตระหนัก (awareness) หรือส่วนที่เป็น conscious นั้นเอง

แม้ว่าสิ่งแวดล้อมภายนอกจะมีความสำคัญ แต่ก็ไม่ได้เป็นสาเหตุของพฤติกรรมโดยตรงเพียงอย่างเดียว สิ่งแวดล้อมภายนอกต้องถูกรับรู้และตีความก่อนจึงมีอิทธิพลกับตัวตนของเขา และ Rogers ให้ความสำคัญกับตัวตนที่ถูกรับรู้ในปัจจุบัน โดยหากมีคำถามว่า “ทำไมเขาถึงเป็นคนก้าวร้าวอย่างนั้น?” Rogers อาจให้คำตอบว่า เพราะเขามองว่าโลกที่เป็นอยู่เต็มไปด้วยความโหดร้ายและอันตราย คิดว่าตนเองไม่สามารถเป็นที่รักของใครได้ (ตอบถึงการรับรู้ของเขา) ซึ่งเขาจะไม่บอกว่าเป็นเหตุจากความขาดอะไรสักอย่างในตัวของเขาหรือเป็นเพราะเหตุนี้เองมาจากการถูกรังแกในวัยเด็ก หากมีความเกี่ยวข้องกับการถูกรังแกในวัยเด็กก็จะเป็นเพียงการรับรู้ของเขา ต่อเหตุการณ์ในวัยเด็กเท่านั้น และไม่กล่าวถึงเหตุจากสิ่งแวดล้อมภายนอกเพียงอย่างเดียว

Rogers ได้กล่าวถึง Self ว่ามี 2 ประเภทคือตัวตนที่แท้ (Real Self) และตัวตนในอุดมคติ (Ideal self) สำหรับ Real Self ก็คือตัวตนที่คนๆ นั้นเป็นอย่างแท้จริง ส่วน Ideal Self หมายถึงตัวตนที่คนๆ นั้นอยากจะเป็นซึ่งมักจะเป็นไปที่ปรารถนาของสังคม ซึ่งเขาพบว่า คนเรานั้นมักมี Self ทั้งสองประเภทยึดแย้งกันอยู่ หากคนเราอยู่กับตัวตนที่แท้จริง เราจะยอมรับตัวเองในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านดีหรือด้านเลวร้าย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาไปสู่การเป็นคนเต็มศักยภาพ (Fully

Functioning Person) ส่วนคนที่มุ่งสู่ Ideal Self ปฏิเสธ Real Self ของตน จะทำให้บุคคลนั้นไม่ยอมรับตัวตนที่แท้จริง บิดเบือนความคิด ความรู้สึกต่างๆ ออกไป แม้ว่าจะกลายเป็นคนที่ผู้อื่นมองว่าเป็นคนที่เต็มศักยภาพแล้วแต่การเสแสร้งนี้ก็จะขัดขวางการเป็นคนที่เต็มศักยภาพ

นอกจากนั้นเขายังพูดถึงเรื่องพัฒนาการของคนว่า Ideal Self เกิดได้จากการถูกยอมรับอย่างวางเงื่อนไข (Conditional Positive Regard) ของพ่อแม่ตั้งแต่วัยเด็ก ขึ้นกับว่าพ่อแม่มีเงื่อนไขการให้คุณค่า ยอมรับพฤติกรรมหรือตัวตนของลูกแบบใด บางพฤติกรรมพ่อแม่ยอมรับและให้คุณค่า ในขณะที่เดียวกันพ่อแม่ก็ไม่ให้ความสนใจและไม่ให้คุณค่ากับบางตัวตนของเด็ก เช่น ตัวของเด็กที่แท้จริงเป็นคนที่เจ้าอารมณ์แต่พ่อแม่ให้คุณค่าและยอมรับการเป็นคนใจเย็นของลูก ทำให้ความเป็นตัวตนด้านนี้ของเด็กถูกกดและบิดเบือนออกไป เมื่อเด็กเติบโตขึ้นก็มี Ideal Self ว่าเป็นคนอารมณ์หนักแน่น ไม่หวั่นไหว หากเมื่อใดที่เขาอารมณ์แปรปรวน เขาจะรู้สึกถูกคุกคาม ไม่สบายใจ ทำให้ยิ่งหลีกเลี่ยงความรู้สึกนั้นออกไป เท่ากับเขายังหนีออกจากความเป็น Real self ไปไกลขึ้นเรื่อยๆ

ดังนั้น Rogers จึงเสนอว่าพ่อแม่ควรให้การยอมรับให้คุณค่าอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) คือยอมรับในตัวลูกทั้งด้านดีและไม่ดี จะทำให้เด็กเข้าใจตัวตนของตัวเองอย่างถ่องแท้มากขึ้น Real Self และ Ideal Self สอดคล้องกันมากขึ้นทำให้นำไปสู่การเป็นคนเต็มศักยภาพในที่สุด ทั้งนี้ไม่ใช่เพียงความสัมพันธ์ในลักษณะพ่อแม่ลูกเท่านั้น ในความสัมพันธ์ลักษณะอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น เพื่อน คนรัก ลูกศิษย์-อาจารย์ ผู้บำบัด-ผู้รับการบำบัด นักจิตวิทยาการปรึกษา-ผู้รับการปรึกษา นายจ้าง-ลูกจ้าง ฯลฯ ก็สามารถที่จะมีความสัมพันธ์ในลักษณะของการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขและช่วยกันส่งเสริมให้แต่ละคนเข้าใจตนเองได้อย่างถ่องแท้

อย่างไรก็ตามการที่จะเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับตัวตนของ Rogers อย่างลึกซึ้งนั้นต้องเข้าใจถึงหลักพื้นฐาน 2 ประการ คือ

1. The Formative Tendency กล่าวถึง แนวโน้มที่ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตจะมีวิวัฒนาการจากรูปแบบที่เรียบง่ายไปสู่รูปแบบที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น แต่ในมนุษย์แล้วจะเรียกแนวโน้มนี้ว่า actualizing tendency ซึ่งหมายความว่า แนวโน้มที่จะพัฒนาตนเองจนเต็มศักยภาพ

2. The Actualizing Tendency กล่าวถึง แนวโน้มทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตที่จะพัฒนาศักยภาพทั้งหมดในทางที่จะรักษาให้คงอยู่ และพัฒนาตัวเรา (Rogers, 1959 อ้างถึงใน จรุงกุล บุรพวงค์, 2552) เพื่อให้พัฒนาและเติมเต็มให้เราสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่ธรรมชาติสร้างไว้ โดยอธิบายว่า

มนุษย์มี ความคิดสร้างสรรค์ แหล่งของการเติบโตและงอกงามในจิตใจเพื่อแก้ปัญหา เปลี่ยนแปลงการรับรู้ของตน และกำกับชีวิตตนเองได้ดีขึ้น

แรงจูงใจ ความต้องการ และพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์รวมอยู่ภายใต้แรงจูงใจอย่าง เดียวคือแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ไม่ว่าจะเป็นความหิว ความต้องการทางเพศ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการความใกล้ชิดสนิทสนม ล้วนรวมอยู่ในแรงจูงใจเดียวกัน ทั้งสิ้น ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดอื่นๆ ที่นิยมแยกกันออกเป็นเรื่องราวๆ

จึงสรุปได้ว่า มุมของ Rogers ที่มีต่อมนุษย์ คือ มนุษย์มีเป้าหมาย มีความมุ่งมั่น มี ความคิดสร้างสรรค์ อยู่กับความเป็นจริง และค่อนข้างน่าเชื่อถือ และมนุษย์มีแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเองไปสู่การมีชีวิตที่เป็นตัวตนเนื้อแท้และเต็มศักยภาพ (จรุงกุล บุรพวงค์, 2552)

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตัวตนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิต

เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวตนของนิสิตคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ผ่านการบ่มเพาะผ่านการเข้าศึกษามหาวิทยาลัย ในลักษณะขององค์รวม คณะผู้วิจัยจึงทำการศึกษาด้านงานวิจัยและตัวแปรต่างๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงในตัวตนของนิสิต และสังเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตัวตนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออกเป็น 4 องค์ประกอบที่สัมพันธ์กันดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงของนิสิตในชีวิตมหาวิทยาลัย เช่น ลักษณะที่เปลี่ยนแปลงผ่านการเรียนในมหาวิทยาลัย ลักษณะการดำเนินชีวิตของนิสิต เป็นต้น

2. ความเป็นมาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะจิตวิทยา เช่น ประวัติ ลักษณะของสถาบัน และขนาด เป็นต้น

3. การพัฒนานิสิตโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะจิตวิทยา ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต จุดมุ่งหมายในด้านวิชาการ และกิจกรรมที่นิสิตเข้าร่วม

4. สภาพแวดล้อมและบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวนิสิต เช่น อาจารย์ เพื่อน พ่อแม่ และการอยู่หอพัก

1. การเปลี่ยนแปลงของนิสิตในชีวิตมหาวิทยาลัย

1.1 การเปลี่ยนแปลงของนิสิตจากอิทธิพลของมหาวิทยาลัย

Pascarella และ Terenzini (ไม่ระบุปีที่พิมพ์) ศึกษาว่ามหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของนิสิตอย่างไร ซึ่งผลที่ได้นั้นสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์โดยทั่วไป ข้อแรกก็คือ บางคนเกิดการเปลี่ยนแปลง บางคนไม่มีการเปลี่ยนแปลง ข้อที่สองการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ได้มากมาย และข้อสุดท้ายการเปลี่ยนแปลงนั้นซับซ้อนกว่าที่คาดการณ์ไว้

สำหรับการเปลี่ยนแปลงในระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย การศึกษาดังกล่าวระบุว่าปีต่างๆในมหาวิทยาลัย จากการสังเกตหลักฐานต่างๆพบว่าจำนวนปีในมหาลัยนั้นเป็นเวลาทีนิสิตมีการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงจากนิสิตปี 1 เป็นนิสิตปี 4 นั้นมีความแตกต่างที่สุด โดยนิสิตนั้นมีทั้งความแตกต่างทางสถิติในความรู้ความสามารถทางสติปัญญาและยังแตกต่างในมิติอื่นๆ อาทิ เจตคติ จิตวิทยาสังคม และคุณธรรม เป็นต้น

1.1.1 การเปลี่ยนแปลงทางการเรียนรู้และสติปัญญา: นิสิตปี 1 และ 4 นั้นมีความแตกต่างทางสติปัญญาและการเรียนรู้หลายประเภท ทั้งเรื่องของภาษา (verbal) ทักษะเชิงปริมาณ และความรู้ในสาขาที่เรียน โดยสรุปแล้วนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับนิสิตชั้นปีที่ 1 พบว่านิสิตปี 4 มีความสามารถในการเป็นผู้พูดและผู้เขียนที่ประสิทธิภาพสูงขึ้น มีการพัฒนาทางสติปัญญา เช่น ทักษะการให้เหตุผลเชิงนามธรรม การแก้ปัญหาแนววิทยาศาสตร์ การวิเคราะห์แนวคิดต่างๆที่มีความซับซ้อน ความยืดหยุ่นทางปัญญาทำให้มองเห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของเรื่องราวที่ซับซ้อนได้ ความสามารถเหล่านี้ทำให้นิสิตมีความสามารถในการปรับตัวที่ดียิ่งขึ้น เป็นผู้เรียนรู้ที่ดีขึ้น Pascarella และ Terenzini (ไม่ระบุปีที่พิมพ์) เชื่อว่าพัฒนาการทางสติปัญญาที่เกิดขึ้นพร้อมๆกับช่วงเวลาในมหาวิทยาลัยนั้นมีความสำคัญและยั่งยืนอย่างมากต่อชีวิตของนิสิตนักศึกษาหลังจบมหาวิทยาลัยแล้ว

1.1.2 การเปลี่ยนแปลงทางเจตคติและค่านิยม: พัฒนาการทางสติปัญญาที่เกิดขึ้นพร้อมๆกับการให้คุณค่าที่เพิ่มขึ้นทางด้านศิลปะ ดนตรี วัฒนธรรม แนวคิดต่างๆ มีการพยายามศึกษาว่าการเปลี่ยนแปลงทางคุณธรรมจริยธรรมในมหาลัยมีเบื้องหลังจากอะไร ทำให้

แตกออกมาเป็น 3 แบบ แบบแรกก็คือการพัฒนาการทางสติปัญญาที่สูงขึ้นสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงคุณธรรม แบบที่สองคือการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมนั้นเกี่ยวข้องกับ ค่านิยมภายนอกในการทำงานและการเรียน เช่น เงินเดือน เปลี่ยนแปลงเป็นค่านิยมภายใน (แรงจูงใจภายใน) ในการทำงาน เช่น ความท้าทายในการทำงาน การเป็นตัวของตัวเอง สุดท้ายแบบที่สามก็คือการเปลี่ยนแปลงทางคุณธรรมเชื่อมโยงกับสิ่งต่างๆในแนวคิดเสรีนิยม กล่าวคือ นิสิตปี 4 พัฒนา ค่านิยมการเปิดรับสิ่งใหม่ การยอมรับความแตกต่าง การตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนและสวัสดิภาพของมนุษย์นั้น พร้อมๆกับการเพิ่มค่านิยมสังคมการเมืองแบบเสรี หรือก็คือค่านิยมที่นิสิตมีนั้น เปลี่ยนจากมุมมองของตนที่จำกัด คับแคบ มาเป็นการเน้นความเป็นอิสระ กว้างขวาง ชับซ้อน อดทนและหลากหลายนั่นเอง

1.1.3 การเปลี่ยนแปลงทางจิตสังคม (Psychosocial Changes): การที่นิสิตมีพัฒนาการทางสติปัญญาเกิดเป็นเครื่องมือสำคัญในการค้นหาตัวตน การรับรู้ตัวตน และการปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก กล่าวคือนิสิตชั้นปีที่ 4 นั้นมีการพัฒนาในเรื่องของการตระหนักในตนเอง การนิยามตัวตน และการผูกมัดส่วนบุคคล ภาวะลักษณะทางสังคม เช่นเดียวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง นิสิตก็จะมีอิสระจากพ่อแม่มากขึ้น รับรู้ความสามารถควบคุมตัวเองได้ มีวุฒิภาวะในเรื่องความสัมพันธ์ทั้งแบบปกติและแบบใกล้ชิดทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ มีการปรับตัวที่ดีขึ้น สุขภาพจิตดีขึ้น มีการพัฒนาเป็นผู้ใหญ่มากยิ่งขึ้นอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นการที่นิสิตมีเจตคติที่เปิดรับสิ่งต่างๆมากขึ้นทำให้พวกเขาเปิดรับความคิดใหม่ๆ การยอมรับในความแตกต่างของบุคคลที่มีความแตกต่างกันทางสังคม เชื้อชาติและวัฒนธรรมอีกด้วย

1.1.4 พัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรม: มีหลักฐานที่สนับสนุนว่านิสิตนั้นมีการใช้หลักการในการตัดสินใจประเด็นทางคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การเพิ่มขึ้นของการใช้คุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนั้นอาจไม่สำคัญเท่ากับความจริงที่ว่ามหาลัยเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางคุณธรรม จาก conventional (เชื่อฟังตามผู้มีอำนาจ กว้างๆ) เป็น postconventional (รับรู้และตัดสินใจคุณธรรมด้วยตัวเอง) ส่วนผลการเปลี่ยนแปลงทางคุณธรรมของนิสิตจากปี 1 ถึง 4 นั้นเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของสติปัญญา ค่านิยมและจิตสังคมที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน เมื่อมีการพัฒนาในด้านต่างๆ

เหล่านี้ คุณธรรมของนิสิตก็จะมีการพัฒนาตามไปด้วยเพราะมีสหสัมพันธ์ทางบวกซึ่งกันและกันนั่นเอง

งานวิจัยของ Pascarella และ Terenzini (ไม่ระบุปีที่พิมพ์) สรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสติปัญญา เจตคติ จิตสังคมนั้นได้เกิดขึ้นท่ามกลางนิสิตมหาวิทยาลัยมา 40 ปีแล้ว นิสิตมีการเรียนรู้ที่จะคิดในสิ่งที่ซับซ้อน นามธรรม พัฒนาตัวตน มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่กว้างขวางขึ้น ความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น วุฒิภาวะและสุขภาวะพัฒนาขึ้นมาก ดังนั้นทิศทางการเปลี่ยน จากปี 1 เป็นปี 4 นั้นจึงดูมั่นคง และสามารถทำนายได้

1.2 การเปลี่ยนแปลงของนิสิตที่เรียนจิตวิทยาในต่างประเทศ

Hayes (1996) ศึกษา นิสิตจิตวิทยาจาก 100 มหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ เพื่อศึกษาว่า นิสิตจิตวิทยานั้นมีความโดดเด่น แตกต่างจากนิสิตคณะอื่นๆ อย่างไร สิ่งที่เขาค้นพบก็คือแม้ว่า นิสิตจิตวิทยาที่ศึกษาจะมาจากต่างมหาวิทยาลัย แต่นิสิตทุกคนจะมีลักษณะเหมือนกันหลายประการ แสดงให้เห็นว่าการเรียนศาสตร์ทางจิตวิทยานั้นสร้างแนวความรู้และการรับรู้ตัวตนที่มีความเหมือนกันในนักศึกษาจิตวิทยาและตัวนักจิตวิทยาทุกคน Hayes ได้ค้นพบทักษะหรือความรู้ 13 ประเภทซึ่งนักศึกษจิตวิทยาควรจะได้รับในช่วงของการจบการศึกษา ได้แก่

1.2.1 ความสามารถในการอ่านและเขียน (Literacy)

บัณฑิตจิตวิทยามีความสามารถสูงในการเขียนและอ่าน และถูกฝึกให้เขียนในหลายรูปแบบ ในหลักสูตรการเรียนจะทำให้ นักจิตวิทยาคุ่นเคยกับการเขียนเรียงความซึ่งทำให้สามารถสำรวจประเด็นต่างๆได้ และยังมีเทคนิคในการเขียนสรุปใจความสำคัญได้ในการเขียนรายงานการวิจัย

1.2.2 ความรู้พื้นฐานในการคิดคำนวณ (Numeracy)

บัณฑิตจิตวิทยามีความสามารถในการคำนวณสูง พวกเขาถูกฝึกให้แปลผลสรุปข้อมูลและเข้าใจหลักความน่าจะเป็นรวมทั้งขั้นตอนทางสถิติต่างๆ เมื่อได้ก็ตามที่พบข้อมูลเชิงตัวเลข พวกเขาจะพยายามทำความเข้าใจมากกว่าที่จะหลีกเลี่ยง หลักสูตรจิตวิทยาคาดหวังให้นักศึกษาสามารถทั้งอ่านเขียนได้และคำนวณได้ ไม่ใช่แค่ทักษะใดทักษะอย่างหนึ่ง

1.2.3 ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer Literacy)

นักศึกษาจิตวิทยาสามารถใช้คอมพิวเตอร์และสามารถที่จะเรียนรู้รูปแบบต่างๆสำหรับงานที่ได้รับมอบหมาย บัณฑิตจิตวิทยาที่ไม่เคยฝึกคอมพิวเตอร์นั้นแทบไม่มี อย่างน้อยที่สุดต้องสามารถในการประมวลผล และการวิเคราะห์ทางสถิติได้

1.2.4 ทักษะในการค้นหาข้อมูล (Information-Finding Skills)

การรู้ว่าจะหาข้อมูลได้ที่ไหนนั้นมีประโยชน์มากกว่าความสามารถในการจดจำข้อมูลได้ทั้งหมดเสียอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศาสตร์ที่มีความผันแปรได้ตลอดเวลา สำหรับการเรียนจิตวิทยานั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับทักษะการค้นหาข้อมูลอย่างมาก นิสิตจิตวิทยาถูกฝึกให้ค้นหาข้อมูลทั้งจากหนังสือ ข้อมูลในซีดีรอม วารสาร วิทยานิพนธ์ และข้อมูลจากแหล่งต่างๆ การรู้ว่าจะไปหาข้อมูลได้จากแหล่งใดเป็นทักษะที่สำคัญของงานบางงาน แต่ก็ถือว่าเป็นทักษะที่มีค่าอันหนึ่ง

1.2.5 ทักษะในการวิจัย (Research Skills)

นิสิตจิตวิทยาถูกฝึกในเรื่องระเบียบวิธีวิจัยต่างๆ เช่น การทดลอง การสังเกตการณ์ การสำรวจ และเทคนิคในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพอีกด้วย ความชำนาญเหล่านี้ช่วยในการได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์และพฤติกรรมของมนุษย์

1.2.6 ทักษะในการวัด (Measuring Skills)

ทักษะในการวิจัยจะอยู่คู่กับทักษะในการวิจัยเสมอ และนิสิตจิตวิทยาก็ฝึกได้ทักษะนี้เช่นเดียวกัน เมื่อได้เรียนวิชานี้แล้วนักศึกษาจะได้เรียนรู้การดำเนินการในกระบวนการวัดที่ซับซ้อนหรือหลักของการวัดเชิงจิตวิทยา การตั้งคำถาม และการพัฒนามาตรวัด ทักษะนี้จึงเป็นทักษะที่ใกล้ชิดกับนักจิตวิทยา และมันก็เป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อทุกๆอาชีพแต่ถือว่าเป็นทักษะที่ยากถ้าไม่มีการฝึกอย่างจริงจัง

1.2.7 การตระหนักรู้ในสภาพแวดล้อม (Environmental Awareness)

การรู้ที่สภาพแวดล้อมตัวของคนหนึ่งนั้นสามารถส่งผลต่อพฤติกรรม ช่วยให้บัณฑิตจิตวิทยาเข้าใจผู้คนในที่ทำงาน ที่บ้าน ในสถานศึกษา รวมทั้งในเวลาว่าง นักจิตวิทยามีความรู้อันเรื่องนี้ในมุมกว้าง ตั้งแต่มุมมองของการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ไปจนถึงการศึกษาโดยตรงในเรื่องจิตวิทยาสภาพแวดล้อม รวมทั้งประเด็นต่างๆ อาทิ การสร้างนิสัย ความเหมาะสมในสังคม การส่งสัญญาณทางอวัจนภาษา ผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นมักจะได้ไม่ได้ใส่ใจในปัจจัยสภาพแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตามก็มีนิสิตจิตวิทยาบางคนไม่ได้ตระหนักในความสามารถของพวกเขาในเรื่องนี้

1.2.8 การตระหนักรู้ในเรื่องระหว่างบุคคล (Interpersonal Awareness)

นิสิตจิตวิทยาจะเรียนรู้เกี่ยวกับกลไกของการสื่อสารทางสังคม และแหล่งที่มีอิทธิพลต่อความขัดแย้งระหว่างบุคคล การตระหนักรู้ในเรื่องนี้สามารถสร้างความแตกต่างแก่คนในการจัดการกับปัญหาความสัมพันธ์ รวมทั้งการรับรู้ถึงแหล่งที่ทำให้เกิดปัญหาหรือความเข้าใจผิดต่างๆ ก่อให้เกิดความสามารถในการรับรู้แนวทางเพื่อให้ผ่านพ้นความยากลำบาก

1.2.9 ทักษะในการแก้ปัญหา (Problem-Solving Skills)

นักศึกษาจิตวิทยาถูกฝึกทักษะการแก้ไขปัญหาได้หลายประเภท ซึ่งทักษะการแก้ปัญหานี้เป็นทักษะที่โดดเด่นที่สุดของนิสิตจิตวิทยาและทำให้แตกต่างจากคนอื่นๆ นิสิตจิตวิทยาเรียนรู้ที่จะเข้าใจปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ รวมทั้งการสร้างขั้นตอนการแก้ปัญหา นักจิตวิทยาสามารถแก้ปัญหาในระดับสูงคือการประยุกต์องค์ความรู้ที่ต่างกันหรือการวิเคราะห์ปัญหาในหลายๆระดับ ส่วนการแก้ปัญหาในระดับพื้นฐานก็คือการเลือกใช้วิธีการหรือเทคนิคในการแก้ปัญหา สิ่งที่ต้องเน้นย้ำคือทักษะนี้เป็นทักษะที่มีค่ามากและนักจิตวิทยาควรตระหนักในทักษะนี้เสมอ

1.2.10 ความสามารถในการประเมินสิ่งต่างๆ (Critical Evaluation)

กลุ่มทักษะนี้ก็คือการไม่เชื่อหรือความสงสัยต่างๆ นิสิตจิตวิทยาถูกฝึกให้ประเมินข้อมูลหลักฐานหรือข้อโต้แย้งว่ามีคุณภาพหรือไม่ และเพื่อระบุถึงข้อบกพร่องหรือกับดักต่างๆ ทักษะเหล่านี้มักถูกลดคุณค่าโดยนิสิตจิตวิทยาเองเพราะพวกเขามักบ่นว่าทุกสิ่งๆที่เรียนมานั้นดูจะเป็นเชิงลบ แต่ความฉงนสงสัยนั้นก็ยังมีประโยชน์อย่างยิ่งในการทำงานในอนาคต

1.2.11 การมีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง (Perspectives)

เป็นความสามารถในการพิจารณาข้อมูลจากหลายๆมุมมอง หรือการสำรวจปรากฏการณ์ต่างๆโดยใช้ความคิดหลายๆแบบ ซึ่งก็เป็นอีกหนึ่งทักษะที่มีประสิทธิภาพในหลายๆบริบท ความสามารถระบุสิ่งต่างๆหลายแบบจะช่วยให้ความกระจ่างกับประเด็นในสังคม

1.2.12 การวิเคราะห์ขั้นสูง (Higher-Order Analysis)

บัณฑิตจิตวิทยามีความสามารถในการจับรูปแบบของพฤติกรรมมนุษย์ หรือสามารถสังเกตความเหมือนของสถานการณ์ต่างๆแม้ว่าภายนอกจะดูต่างกันก็ตาม การวิเคราะห์นี้ยังรวมถึงความสามารถในการสกัดเอาหลักการพื้นฐาน แทนที่จะเสียเวลาอยู่กับรายละเอียดของกองข้อมูล

1.2.13 การทำเชิงปฏิบัตินิยม (Pragmatism)

ด้วยวิธีการทางจิตวิทยาทำให้นักจิตวิทยาตระหนักว่าพวกเขาไม่สามารถจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งการทดลองที่สมบูรณ์แบบ พวกเขาจึงทำได้แค่ทำให้ดีที่สุดในการปฏิบัติ ประสบการณ์ประเภทนี้จึงทำให้นักศึกษาทำงานและแก้ปัญหาตามความเป็นจริง (เชิงปฏิบัติ) ซึ่งทักษะนี้ก็เป็นทักษะที่สำคัญและแตกต่างจากผู้อื่น

Hayes สรุปไว้ว่าศาสตร์ทางจิตวิทยานั้นให้นักศึกษาอย่างเข้มข้น ฝึกให้มีทักษะการคิดและการให้เหตุผล และจงใจให้นักศึกษารวบรวมความคิดและข้อสันนิษฐานที่หลากหลาย แต่น่าเสียดายที่นักจิตวิทยาล้มเหลวในการตระหนักถึงทักษะที่ตนเองมี หรือมีความลำบากในการที่จะอธิบายออกมา เพราะความรู้ทางจิตวิทยามันซึมซับเข้าไปเป็นหนึ่งเดียวกับตัวบุคคล ทำให้บุคคลยากที่จะรู้ว่ากำลังใช้มันอยู่นั่นเอง

1.3 ลักษณะต่างๆของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3.1 พฤติกรรมการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2530) ได้ทำการแบ่งประเภทของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามแนวคิดของ Gasha และ Richmann (1975, อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2530) ซึ่งแบ่งนิสิตออกเป็น 6 ประเภทตามพฤติกรรมการเรียน คือ

1. แข่งขัน (Competition) คือผู้เรียนจะสนใจเรียนเพื่อเอาชนะเพื่อนและครูผู้สอน และได้มา

ซึ่งรางวัล นิสิตประเภทนี้จะชอบเป็นหัวหน้ากลุ่มอภิปราย

2. แบบร่วมมือ (Collaborative) คือนิสิตที่เรียนได้ดีจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนและอาจารย์ พร้อมร่วมมือกับเพื่อนและอาจารย์ด้วยดี โดยจะชอบการเรียนแบบบรรยาย ผสมกับอภิปราย

3. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) คือนิสิตจะไม่ชอบเรียนในห้องเรียนและไม่ร่วมมือกับเพื่อนและครูในห้องเรียน นิสิตชอบที่จะเรียนแล้วไม่ต้องสอบและไม่ต้องทำงานเพิ่ม

4. แบบมีส่วนร่วม (Participant) คือนิสิตที่เรียนรู้ดี เรียนวิชาต่างๆอย่างมีความสุข นิสิตชอบอาจารย์ที่เตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี มีความรู้ความสามารถในการตอบข้อสงสัยของนิสิตได้

5. แบบพึ่งพา (Dependent) คือนิสิตที่เรียนตามแนวทางที่กำหนดไว้ให้ นิสิตกลุ่มนี้จะชอบการสอนแบบบอกเลยว่าให้ทำอะไรบ้าง

6. แบบอิสระ (Independent) คือนิสิตเป็นตัวของตัวเอง คิดและเชื่อมั่นในตนเอง พึ่งความคิดเห็นของคนอื่นแต่ชอบเรียนด้วยตัวเอง นิสิตกลุ่มนี้จะอยากเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตัวเอง

สิ่งที่ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุลค้นพบจากการทดสอบลักษณะของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคือนิสิตจุฬามีการเรียนเป็นแบบร่วมมือ (Collaborative) มากที่สุด รองลงมาเป็นแบบพึ่งพา (Dependent) และแบบอิสระ (Independent) และจะไม่มีแบบหลีกเลี่ยงและแบบแข่งขัน สำหรับเรื่องเพศพบว่านิสิตชายมีการเรียนแบบอิสระมากกว่านิสิตหญิง ในขณะที่นิสิตหญิงจะเรียนแบบพึ่งพาและมีส่วนร่วมมากกว่านิสิตชาย ส่วนนิสิตที่มีผลการเรียนสูงจะเรียนแบบร่วมมือและมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีการเรียนแบบพึ่งพามากกว่านิสิตชั้นปีอื่นๆ และต่างคณะก็จะมีเรียนที่แตกต่างกันออกไป เช่น สายสังคมศาสตร์จะเรียนแบบมีส่วนร่วมมากที่สุด

1.3.2 รูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2530) ให้นิยามคำว่า รูปแบบการใช้ชีวิต หมายถึง รูปแบบชีวิตที่นิสิตรู้สึก คิดเห็นพอใจและประพฤติหรือพยายามที่จะประพฤติจนเป็นนิสัยอย่างนั้น จึงมีการสำรวจรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสรุปออกมาเป็น 7 กลุ่มคือ

1. กลุ่มกิจกรรม คือ นิสิตที่ใช้ชีวิตในจุฬาฯและชอบกิจกรรมในมหาวิทยาลัยที่เน้นความรู้สึกอารมณ์และความพอใจของตนและเพื่อนเป็นหลัก เช่น การเข้าห้องเชียร์ การเล่นกีฬา งานรับน้องก้าวใหม่ เป็นต้น
2. กลุ่มก้าวหน้า คือกลุ่มนิสิตที่ชอบใช้ชีวิตและมีเจตคติต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความยุติธรรม ความถูกต้องในเรื่องของเศรษฐกิจและการเมืองของชาติบ้านเมือง มีการสนับสนุนการเรียกร้องสิทธิและความถูกต้องในสังคม
3. กลุ่มเก็บตัว คือนิสิตที่ใช้ชีวิตแบบอยู่คนเดียว ค่อนข้างเก็บตัวและไม่เข้าร่วมกิจกรรมงานสังสรรค์กับเพื่อนฝูง มักแก้ปัญหาอุปสรรคด้วยตนเอง
4. กลุ่มสมาคม คือนิสิตที่ชอบใช้ชีวิตไปในทางการเข้าสังคม พบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูงตามห้างร้านต่างๆ มากกว่ากิจกรรมอื่นๆ นิสิตกลุ่มจะให้ความสำคัญกับเพื่อน
5. กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ คือนิสิตที่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การสอนหนังสือ การบริจาคโลหิต การทำค่ายอาสาพัฒนา นิสิตจะให้ความสำคัญกับผู้อื่นและสังคม ให้คุณค่ากับความเสียสละ
6. กลุ่มวิชาการ คือกลุ่มนิสิตที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหา การเรียน ด้านวิชาการมากกว่าด้านอื่นๆ มักอยู่ที่ห้องสมุด มีความปรารถนาที่จะทำข้อสอบให้ได้คะแนนดีเพื่อประสบความสำเร็จทางการเรียนและเป็นทางไปสู่การศึกษาที่สูงขึ้น

7. กลุ่มวิชาชีพ คือกลุ่มนิสิตที่พยายามจบการศึกษาให้ได้เร็วที่สุด เพราะกลุ่มดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อจบออกไปประกอบอาชีพเป็นหลัก พวกเขาจะสนใจเรียนเพื่อให้สอบได้และสนใจวิชาที่เกี่ยวกับวิชาที่ตนจะทำในอนาคตเป็นพิเศษ

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2530) แจกแบบวัดให้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและข้อค้นพบที่ได้คือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นมีแนวโน้มลักษณะการใช้ชีวิต 6 กลุ่มคือกลุ่มก้าวหน้า กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มสมาคม กลุ่มวิชาการ และกลุ่มกิจกรรม โดยแนวโน้มส่วนใหญ่จะมีทัศนคติและวิถีชีวิตไปในทางก้าวหน้าสูงสุด ที่สองคือกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนกลุ่มการใช้ชีวิตที่นิสิตที่มีแนวโน้มน้อยที่สุดคือการใช้ชีวิตแบบเก็บตัว

ส่วนในเรื่องเพศในมหาลัยพบว่านิสิตหญิงมีการใช้ชีวิตแบบกลุ่มวิชาการและแบบบำเพ็ญประโยชน์มากกว่าชายอีกด้วย

1.3.3 การคบเพื่อนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อุณาวดี คงมั่นวัฒนา (2538) ศึกษาความคิดเห็น ความเชื่อ ค่านิยมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และดูว่าการที่มีค่านิยมแบบต่างนั้นได้รับการถ่ายทอด ปลูกฝังมาจากการสื่อสารแบบใด ในด้านดังกล่าว พบว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมีเกณฑ์ของตนเองในการคบเพื่อน โดยใช้เกณฑ์ทางด้านจิตใจ คือจะพิจารณาจากกิจกรรม ความสนใจหรือนิสัยของอีกฝ่ายว่ามี ความคล้ายคลึง สอดคล้องกันหรือไม่ และสิ่งสำคัญที่สุดอย่างยิ่งในความเป็นเพื่อนที่ควรจะมีมอบให้แก่กันคือ ความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ความไว้วางใจ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ทอดทิ้งกัน ใฝ่ยามทุกข์ยาก และเป็นกำลังใจให้กันเสมอ ส่วนลักษณะของเพื่อนที่นิสิตมักจะไม่ชอบคบคือ บุคคลที่ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยึดความคิดตนเป็นหลัก นินทาลับหลัง พกหน้าให้หลังหลอก ข้ำเติมเพื่อนเวลาเพื่อนทำผิดพลาด และเห็นแก่ตัวมากเกินไป นอกจากนี้นิสิตจะไม่ใส่ใจในการคบเพื่อนที่ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ สามารถคบกับเพื่อนได้ไม่ว่าจะฐานะดี ปานกลาง หรือยากจน แต่หากนิสิตคบกับเพื่อนที่ฐานะดี เพื่อนคนนั้นจะต้องไม่ใช่คนที่ดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น

อุณาวดีวิเคราะห์ผลที่ได้จากการคบเพื่อนของนิสิต แม้นิสิตเลือกใช้เกณฑ์ของตนเองในการคบเพื่อน ไม่ได้นำเอาคำแนะนำของพ่อแม่ แต่เห็นได้ชัดว่าพ่อแม่เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิดในการคบเพื่อนของนิสิต และประสบการณ์การคบเพื่อนในวัยเด็กก็มีอิทธิพลต่อการคบเพื่อนในปัจจุบันของนิสิตอีกด้วย

2. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.1. ขนาดของสถาบัน (Institutional Size)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีพื้นที่กว้างขวาง ปัจจุบันภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกอบด้วยบัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย สำนักวิชา สถาบันวิจัย สถาบันบริการ ศูนย์ สำนักสถาบันสมทบ รวมถึงคณะ และภาควิชามากมาย โดยมีจำนวนคณะ หน่วยงาน และสำนักต่างๆ รวมทั้ง 42 แห่ง นอกจากนี้โครงการของส่วนคณะต่างๆ ที่ได้จัดสรรที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารเรียนและห้องปฏิบัติการต่างๆ รวมถึงอาคารปฏิบัติงานของสำนักงานส่วนกลางแล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังได้จัดสรรพื้นที่ส่วนที่เหลือเพื่อเข้าสู่โครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยอีกด้วย (สำนักงานสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

จากการศึกษาของ Astin (1993) พบว่าขนาดของมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจิตใจและความรู้สึกของนักศึกษา กล่าวคือขนาดของมหาวิทยาลัยส่งผลทางบวกต่อความพึงพอใจในชีวิตการเป็นนักศึกษาและความพึงพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกที่สูง

นอกจากนี้ขนาดของมหาวิทยาลัยยังส่งผลทางลบต่อความพึงพอใจในอาจารย์ กล่าวคือ นักศึกษารับรู้ว่าคุณค่าของตนเองได้รับความใส่ใจจากอาจารย์ในระดับต่ำ รับรู้คุณภาพของการสอนในระดับต่ำ รับรู้การให้บริการดูแลนิสิตรายบุคคลในระดับต่ำ โอกาสในการเรียนสหสาขาวิชาในระดับต่ำ รับรู้ว่ามีประสบการณ์โดยรวมอื่นๆ ในมหาวิทยาลัยในระดับต่ำและการเข้าร่วมการประท้วงในระดับต่ำ

อย่างไรก็ตามในบริบทของขนาดสถาบันขนาดใหญ่ นักศึกษารายงานว่าตนเองมีพัฒนาการในเรื่องของการเรียนในระดับต่ำ รับรู้การพัฒนาทักษะการเขียน ทักษะการแก้ปัญหา ความรู้ทั่วไป ความเป็นผู้นำและความสามารถในการพูดในที่สาธารณะอยู่ในระดับต่ำ อีกทั้งมีมนุษยสัมพันธ์ในระดับต่ำ

2.2 สัดส่วนของนักเรียนและอาจารย์ (Student-Faculty Ratio)

จากข้อมูลของสำนักงานสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2554) พบว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนิสิตระดับปริญญาตรีจำนวนทั้งสิ้น 24,951 คน นิสิตระดับปริญญาโทจำนวนทั้งสิ้น 10,881 คน นิสิตระดับปริญญาเอกจำนวนทั้งสิ้น 2,510 คน และจำนวนนิสิตทั้งหมดรวมทั้งนิสิตระดับ ประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มีทั้งสิ้น 39,006 คน สำหรับ

จำนวนบุคลากรทั้งข้าราชการและพนักงานมหาวิทยาลัยมีทั้งสิ้น 8,066 คน และมีสัดส่วนของนิสิตต่ออาจารย์เป็น 10.2 ต่อ 1 คืออาจารย์ 1 คน ดูแลนิสิต 10 คน (ภิรมย์ กมลรัตนกุล, 2551)

จากการศึกษาของ Astin (1993) พบว่ามีข้อสมมติฐานบางข้อกล่าวว่าการมีนิสิตจำนวนน้อยในคณะ จะช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอนได้ดี เพราะนิสิตจำนวนน้อยจะทำให้ผู้เรียนทุกคนได้รับความใส่ใจมากกว่า และเมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่า ถ้าอัตราส่วนของนิสิตต่ออาจารย์อยู่ในระดับต่ำ จะเชื่อมโยงกับความพึงพอใจในอาจารย์ในระดับที่สูง ความพึงพอใจในการให้ความช่วยเหลือในระดับที่สูง ความพึงพอใจในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับที่สูง และความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาตรีในระดับที่สูง ในขณะที่ถ้าอัตราส่วนของนิสิตต่ออาจารย์อยู่ในระดับสูง จะเชื่อมโยงกับการแสวงหาเงินทุนและชื่อเสียงของสถาบันในระดับที่สูงอีกด้วย

2.3 ประวัติศาสตร์ของสถาบัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของไทย ถือกำเนิดจากโรงเรียนสำหรับฝึกหัดวิชาข้าราชการฝ่ายพลเรือน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ ให้ประดิษฐานขึ้น และเมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย และพระราชทานนามว่า "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" เพื่อเป็นพระบรมราชานุสาวรีย์เฉลิมพระเกียรติแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จะเห็นได้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น มีความเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ไทยเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ประจำจุฬาลงกรณ์ต่างๆ สิ่งแรกคือพระเกี้ยวซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สิ่งต่อมาคือเพลงพระราชนิพนธ์ มหาจุฬาลงกรณ์ ซึ่งเป็นเพลงพระราชนิพนธ์ลำดับที่ 11 ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์เมื่อวันศุกร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2492 และพระราชทานให้เป็นเพลงประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิ่งถัดมาคือสีชมพู ซึ่งเป็นสีประจำวันพระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งศาสตราจารย์ ม.ร.ว. สุนันทาติ สวัสดิกุล ได้เสนอว่าสมควรให้อัญเชิญสีประจำพระองค์เป็นสีประจำมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นเกียรติและสิริมงคล

สัญลักษณ์ต่อมาคือต้นจามจุรี โดยเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2505 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชาได้เสด็จพระราชดำเนินมาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระราชทานตั้งจามจุรีแกมมหาวิทยาลัย จำนวน 5 ต้น และได้พระราชทานพระราชดำรัสไว้ว่า "จึงขอฝากต้นไม้ไว้ห้าต้นให้เป็นเครื่องเตือนใจตลอดกาล" ต้นจามจุรีจึงถือเป็นสัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งที่ชาวจุฬาฯ มีความภาคภูมิใจ

อีกทั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ใช้เสื้อครุย และยังเป็นสถาบันเดียวที่ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระบรมราชาูปถัมภกของมหาวิทยาลัย และได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้พระเกียรติยศที่สํารดของชายครุยระดับออก รวมถึงในอดีตนั้นผู้ที่จบการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะได้รับพระมหากฤษฎีคุณให้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรจากพระหัตถ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช แต่ในปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินมาปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ในการพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิตแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระผู้ก่อกำเนิดและสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีพระราชปณิธานให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็น "หลักเฉลิมพระนครแห่งกรุงสยาม" หรือเป็น "เสาหลักของแผ่นดิน" (Pillar of the Kingdom) (สำนักงานสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

นอกจากนี้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังได้รับการจัดอันดับให้เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกทั้งในสาขาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาเวชศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ และได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการอำนวยการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ ให้เป็น 1 ใน 9 มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ จากจำนวนมหาวิทยาลัยที่เสนอเข้ารับการพิจารณาทั้งสิ้น 15 แห่ง โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาจากการเป็นมหาวิทยาลัยที่ดี 1 ใน 500 อันดับมหาวิทยาลัยของโลก จากการจัดอันดับของนิตยสาร The Times Higher Education มีผลงานวิจัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา 500 เรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับสากล ผลงานวิจัยมีความโดดเด่นใน 5 สาขาวิชาหลัก รวมทั้งอาจารย์ในมหาวิทยาลัยจบการศึกษาระดับปริญญาเอกไม่น้อยกว่า 40 เปอร์เซ็นต์ ของอาจารย์ทั้งหมด

นอกจากนี้ นักเรียนที่ทำคะแนนรวมได้สูงสุดของคณะต่างๆ จากการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาด้วยระบบกลางและระบบรับตรงของกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทยพบว่า ส่วนใหญ่เลือกเข้าศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2554) อีกทั้งยังเป็นมหาวิทยาลัยแห่งความฝันและเป็นที่ยกย่องของนักเรียนมากที่สุด (10 อันดับ มหาวิทยาลัย, 2553)

2.4 ความเป็นมาของคณะจิตวิทยา

สำหรับในส่วนของคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ก่อตั้งขึ้นเป็นคณะลำดับที่ 18 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีจุดมุ่งหมายหลักในการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ เน้นการผลิตบัณฑิตทางจิตวิทยาที่มีคุณภาพ อุดมด้วยองค์ความรู้ทางจิตวิทยา เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านกาย ปัญญา และจิต เพื่อประโยชน์สุขของคนไทยและประเทศชาติเป็นองค์รวม ตลอดจนนำไปสู่มาตรฐานวิชาชีพทางจิตวิทยาซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ (คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550)

3. การพัฒนานิสิตโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะจิตวิทยา

3.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจุดหมายที่จะพัฒนาสภาพแวดล้อม บรรยากาศและกิจการนิสิตทุกด้านเพื่อให้นิสิตมีความสามารถทางปัญญา พละนาถมาย จิตใจและสังคม บรรยากาศของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการคือ “ความเจริญงอกงามในวิชาการ” และ “ความเจริญงอกงามในกิจกรรมนอกหลักสูตร” (สำนักงานเลขาธิการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516 อ้างถึงใน กานดา พุ่มพุด)

ความเจริญงอกงามในด้านวิชาการของนิสิตนั้นจะสอดคล้องกับนโยบายของแต่ละคณะซึ่งมุ่งเน้นให้นิสิตมีทักษะความสามารถตามแต่ละสาขาอาชีพที่เฉพาะ อย่างไรก็ตามจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นได้กำหนดลักษณะของนิสิตที่พึงประสงค์ออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. มีความรู้ คือนิสิตเป็นผู้รอบรู้ มีความรู้ในหลายสาขาวิชา สามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ อีกทั้งยังรู้จัก มีความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาที่เรียนอย่างถ่องแท้และเป็นระบบทั้งหลักการ ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้ มีความรู้ที่ทันสมัยในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

2. มีคุณธรรม คือนิสิตมีคุณธรรมจริยธรรม ศรัทธาในความดี มีหลักคิดและแนวทางปฏิบัติในทางส่งเสริมความดีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ มีความรับผิดชอบมีศีลธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และ

สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติ นิสิตมีจรรยาบรรณ คือมีระเบียบวินัยและเคารพกฎ กติกาของสังคม ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

3.คิดเป็น คือ นิสิตสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมี เหตุผลและคิดแบบองค์รวม สามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์จากพื้นฐานของความรู้ที่ได้เรียนมา มี ทักษะในการคิดแก้ปัญหา สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมา

4.ทำเป็น คือ นิสิตมีทักษะทางวิชาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ ติดตามความก้าวหน้าในศาสตร์ วิชาชีพแก้ปัญหา และต่อยอดองค์ความรู้ได้ มีทักษะทางการสื่อสาร ใช้ภาษาไทยได้ดีมาก ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน เพื่อการสื่อสารให้เหมาะกับสถานการณ์ ใช้ ภาษาอังกฤษได้ในระดับดีในการอ่าน และสามารถสื่อสารด้วยการพูด ฟัง และเขียนในระดับดี พอสมควร มีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมในการ สื่อสารและค้นคว้าข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะทางคณิตศาสตร์และสถิติใน ระดับพื้นฐาน มีทักษะการบริหารจัดการ สามารถวางแผนและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย มี มนุษย์สัมพันธ์ดีและทำงานเป็นหมู่คณะ

5.ใฝ่รู้และรู้จักวิธีการเรียนรู้ กล่าวคือใฝ่รู้ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ และรู้จักวิธีการเรียนรู้ (Learning to learn) รู้จักเทคนิค วิธีและกระบวนการในการ เรียนรู้ และสามารถนำไปใช้ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม

6.มีภาวะผู้นำ มองการณ์ไกล กล้าแสดงออก กล้าหาญ อดทน หนักแน่น รู้จักเสียสละ ให้อภัย และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สุภาพ สามารถประสานความคิดและประโยชน์ด้วยหลัก แห่งเหตุผลและความถูกต้อง มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม รักองค์กรเป็นผู้นำกลุ่มกิจกรรมได้ใน ระดับและสถานการณ์ที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองทั้งในฐานะผู้นำ และผู้ตาม

7.มีสุขภาพดี คือ การที่ นิสิตตระหนักถึงความสำคัญ รู้จักวิธีการ และดูแลสุขภาพกายและ จิตของตนเอง รวมถึงมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ปรับตัวได้ และทนสภาพกดดันได้

8.มีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ มีจิตสำนึกห่วงใยต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณ สมบัติ มีจิตอาสา ไม่ดูดาย มุ่งทำประโยชน์ให้สังคม

9. ดำรงความเป็นไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ สำคัญในคุณค่าแห่งตน คุณค่าแห่งความเป็นไทย รู้จักกำหนดบรรทัดฐานแห่งความพอเหมาะพอดีในการครองชีวิต รวมทั้งตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและรู้เท่าทันการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม เพื่อที่จะสามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างโดยยังคงดำรงความเป็นตัวของตัวและทะนุบำรุงสืบสานวัฒนธรรมไทยได้อย่างเป็นอิสระยั่งยืน และมีสันติสุข

คณะจิตวิทยาได้กำหนดคุณลักษณะของนิสิตจิตวิทยาที่พึงประสงค์เพิ่มจากคุณลักษณะของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคือนิสิตที่มีความรู้ ประกอบไปด้วยนิสิตสามารถตระหนักรู้ในตนเองในด้านอารมณ์ ความรู้สึก แรงจูงใจ เจตคติ และค่านิยมบนพื้นฐานของหลักจิตวิทยา นิสิตยอมรับความแตกต่างของมนุษย์และสามารถค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมอย่างมีเหตุผล รวมทั้งตระหนักถึงหลักจริยธรรมทางจิตวิทยา และมีพฤติกรรมที่มีจริยธรรมในด้านศาสตร์และการปฏิบัติทางจิตวิทยา และมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเข้าใจข้อจำกัดในความรู้และทักษะทางจิตวิทยาของตน (คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554)

3.2 หลักสูตรคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเจริญงอกงามในวิชาการ เป็นเป้าหมายหนึ่งในการพัฒนานิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งความสามารถทางวิชาการของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็มาจากหลักสูตรของคณะที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งคณะต่างๆในมหาวิทยาลัยก็มีการจัดหลักสูตรและรายวิชาต่างๆเพื่อพัฒนานิสิตในคณะและนอกคณะให้ได้รับความรู้และประโยชน์ต่างๆตามจุดประสงค์ของมหาวิทยาลัยนั่นเอง

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นหลักสูตร 4 ปี มีระยะเวลาการศึกษาไม่ต่ำกว่า 7 ภาคการศึกษา และไม่เกิน 16 ภาคการศึกษา โดยหนึ่งปีการศึกษาแบ่งเป็น ภาคการศึกษาต้น ภาคการศึกษาปลาย และภาคฤดูร้อน

หลักสูตรปริญญาตรีคณะจิตวิทยานั้น ได้เปิดการเรียนการสอนขึ้นในปีการศึกษา 2544 ด้วยโครงสร้างหลักสูตรที่มีลักษณะกว้างสำหรับผู้ที่ต้องการเลือกเรียนศาสตร์ทางจิตวิทยา โดยหลักสูตรมีกลุ่มรายวิชาให้นิสิตเลือกได้หลากหลาย เช่น จิตวิทยาทั่วไป จิตวิทยาการปรึกษาและคลินิก จิตวิทยาสังคม จิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ นอกจากนี้หลักสูตรยังเปิดโอกาสให้นิสิตคณะจิตวิทยาเลือกวิชาโทจากต่างคณะได้ เพื่อเกิดการผสมผสาน

ศาสตร์ทางจิตวิทยาและศาสตร์อื่นๆ ซึ่งจะทำให้เกิดการประยุกต์ในวงกว้าง ตัวอย่างวิชาโทจากต่างคณะ เช่น วิชาโทจากคณะนิเทศศาสตร์ และวิชาโทจากคณะบัญชี เป็นต้น

นิสิตคณะจิตวิทยาระดับปริญญาตรีจะต้องเข้ารับการศึกษทั้งหมด 4 ปี โดยจะต้องเรียนอย่างน้อย 145 หน่วยกิต ซึ่งประกอบได้ด้วย 3 หมวดหลักๆ (คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544) คือ

1. หมวดวิชาเฉพาะ 100 หน่วยกิต ซึ่งประกอบไปด้วย

1.1 กลุ่มวิชาบังคับ 48 หน่วยกิต คือ วิชาที่ทางคณะบังคับนิสิตให้ลงทะเบียนเรียน โดยทางคณะจะกำหนดไว้เป็นตารางสอนมาให้ว่าในเทอมดังกล่าว นิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนวิชาอะไรบ้าง ได้แก่ วิชาชีววิทยาทั่วไป ปฏิบัติการชีววิทยาทั่วไป สรีรวิทยา จิตวิทยาทั่วไป จิตวิทยาปัญญาขั้นนำ สถิติขั้นนำสำหรับจิตวิทยา ระเบียบวิธีวิจัยในจิตวิทยา จิตวิทยาบุคลิกภาพขั้นนำ การทดสอบและการวัดทางจิตวิทยา มूलสารจิตวิทยาปกติ การฝึกประสบการณ์ จิตวิทยาการปรึกษาขั้นนำภาคสนาม โครงการทางจิตวิทยา จิตชีววิทยา จิตวิทยาสังคมขั้นนำ จิตวิทยาพัฒนาการขั้นนำ จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การขั้นนำ

1.2 กลุ่มวิชาเลือก 52 หน่วยกิต คือ กลุ่มวิชาจิตวิทยาสาขาต่างๆ ที่นิสิตสามารถเลือกลงทะเบียนเรียนได้ตามความถนัดและตามความสนใจ ได้แก่ กลุ่มวิชาจิตวิทยาทั่วไป เช่น วิชาจิตวิทยาในชีวิตและการทำงาน จิตวิทยาความแตกต่างระหว่างเพศ กลุ่มวิชาจิตวิทยาการปรึกษา เช่น วิชาจิตวิทยาเพื่อความมั่งคั่งส่วนบุคคล จิตวิทยาการปรับตัว กลุ่มวิชาจิตวิทยาสังคม เช่น วิชาจิตวิทยาการโฆษณาขั้นนำ จิตวิทยาผู้บริโภคขั้นนำ กลุ่มวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ เช่น วิชาจิตวิทยาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จิตวิทยาผู้ใหญ่และวัยสูงอายุ กลุ่มวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ เช่น วิชาจิตวิทยาการสื่อสารและการโน้มน้าวใจในองค์การ และวิชาการจูงใจในการทำงานขั้นนำ เป็นต้น

2. หมวดการศึกษาทั่วไป 33 หน่วยกิต ในหมวดนี้จะประกอบไปด้วย

กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ (ส) 3 หน่วยกิต เช่น วิชาสังคมและวัฒนธรรม และวิชามนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ (ม) 3 หน่วยกิต เช่น วิชาอารยธรรม และวิชาธรรมะกับการครองตน เป็นต้น

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (ว) 6 หน่วยกิต เช่น วิชาเครื่องสำอางในชีวิตประจำวันและวิชาการถ่ายภาพดิจิทัล เป็นต้น

กลุ่มวิชาสหศาสตร์ (สห) 3 หน่วยกิต เช่น วิชาครอบครัวสัมพันธ์และวิชามนุษย์กับสันติภาพ

กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ 6 หน่วยกิต ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ในชีวิตจริง 1 และวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้ในชีวิตจริง 2

กลุ่มวิชาบังคับเลือกตามกำหนดของคณะ 12 หน่วยกิต แบ่งเป็น

1. รายวิชาบังคับ 9 หน่วยกิต ได้แก่ วิชาภาษาไทยอุดมศึกษา วิชาภาษาอังกฤษสำหรับสาขาวิชา (จิตวิทยา) 1 และวิชาภาษาอังกฤษสำหรับสาขาวิชา (จิตวิทยา) 2

2. รายวิชาเลือก 3 หน่วยกิต เช่น วิชามนุษย์กับธรรมชาติ วิชาปรัชญาและตรรกวิทยา วิชาความรู้พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ และวิชาอาหารเพื่อสุขภาพ เป็นต้น

3. หมวดวิชาเลือกเสรี 12 หน่วยกิต คือการสามารถเลือกลงทะเบียนเรียนในวิชาใดก็ได้ที่เปิดสอนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 กิจกรรมและการส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในนิสิต

การเข้าร่วมกิจกรรมในคณะหรือการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนิสิตและคณาจารย์ เช่น การช่วยงานอาจารย์ การช่วยคณะในการสอนหนังสือ และการใช้เวลาในคณะนอกเหนือเวลาเรียน ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่า การปฏิสัมพันธ์ของนิสิตและคณาจารย์มีสัมพันธภาพบวกสูงสุดต่อความพึงพอใจในอาจารย์ (Astin, 1993) และสัมพันธภาพสูงในด้านอื่นๆ อาทิ ความพอใจในหลักสูตรการเรียน ผลลัพธ์ในการเรียน เช่น เกรดมหาลัย ระดับความสำเร็จในการเรียน รวมถึงบุคลิกภาพการเป็นผู้นำ นิสิตมีความเป็นนักทำกิจกรรม การเห็นคุณค่าตนเองในการเรียน การสอนหนังสือให้ผู้อื่น เพราะคนที่ช่วยสอนผู้อื่นได้นั้นมักจะติดต่อกับทางคณาจารย์อยู่เป็นประจำ ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางคณะนั้นจะสัมพันธ์ทางลบกับผลลัพธ์ทางเจตคติที่ว่าคนเราเปลี่ยนแปลงสังคมได้ยาก

นอกจากนี้การแข่งขันกีฬาในรั้วมหาลัยเดียวกันก็ส่งผลทางบวกต่อความแข็งแรงของร่างกาย การดื่มแอลกอฮอล์ ความสำเร็จในระดับปริญญาตรี ความพึงพอใจในชีวิตนิสิต ส่วนการแข่งขันกีฬาต่างมหาลัยนั้นส่งผลดีต่อสุขภาพ ความเป็นผู้นำ ความพึงพอใจในชีวิตเช่นกัน แต่ส่งผลทางลบ

ต่อคะแนนสอบต่างๆ เนื่องจากนักกีฬาต้องทุ่มเทพลัง เวลาในการแข่งขันมากกว่าการเรียน (Astin, 1993)

3.3.1 กิจกรรมในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะจิตวิทยา

ความเจริญงอกงามในกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือในกิจกรรมนิสิตเป็นประสบการณ์ที่สำคัญในมหาวิทยาลัย เป็นประสบการณ์ที่นิสิตได้รับโดยตรง เพราะกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยเป็นการศึกษาทางอ้อมและสร้างสรรค์ประสบการณ์ที่กว้างขวาง มีความสำคัญไม่น้อยกว่าความรู้เชิงวิชาการ นิสิตจึงได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพพึงประสงค์ ปลูกฝังค่านิยมเพื่อเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เต็มภาคภูมิ

ด้านการปกครองของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้นิสิตปกครองตนเอง โดยมีสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สจม.) แบ่งออกเป็น

1. องค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อบจ.) อันประกอบไปด้วยนายกสโมสร รองนายกสโมสร อุปนายก เลขานุการ เหรัญญิก และผู้แทนนิสิตจากคณะต่างๆ เป็นผู้ทำหน้าที่วางแผนงาน สร้าง พัฒนากิจกรรมและนโยบายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในรั้วจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. สภานิสิต (สส.) ทำหน้าที่ในการตรวจสอบนโยบาย และกิจกรรมต่างๆ ที่ อบจ. กำหนดขึ้นเพื่อดูว่ามีความเหมาะสมเพียงใด อีกทั้งมีการตรวจในเรื่องงบประมาณต่างๆ ที่ อบจ. ได้จัดสรรเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

การปกครองตนเองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมให้นิสิตเกิดควมมีระเบียบวินัย สามารถเรียนรู้การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังส่งเสริมภาวะผู้นำ ความกล้าแสดงออก การคิดแก้ปัญหาและพัฒนาให้เกิดวุฒิภาวะมากขึ้นนั่นเอง

คณะจิตวิทยามีการปกครองตนเองของนิสิตคือ คณะกรรมการนิสิตจิตวิทยา (กนจว.) ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนนิสิต รองผู้แทนนิสิต เลขานุการ เหรัญญิก นิสิตสัมพันธ์ วิชาการ อาสาพัฒนาฯ กีฬา ศิลปวัฒนธรรม ประชาสัมพันธ์ สารานุกรม หาดูงาน ประเมินผล พัสดุ สถานที่ และหัวหน้าชั้นปี โดยทำหน้าที่วางแผนงาน สร้าง พัฒนากิจกรรมและนโยบายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในคณะจิตวิทยา

ลักษณะของกิจกรรมนอกหลักสูตรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่นิสิตคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถเข้าร่วมได้ ผู้วิจัยจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมที่จัดโดยองค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อบจ.) ซึ่งเป็นกิจกรรมในระดับมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากหลายคณะ และอยู่ภายใต้การดูแล

ของสำนักบริหารงานกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เช่น กิจกรรมรับน้องก้าวใหม่ ฟุตบอล ประเพณี งานลอยกระทง กีฬาเฟรชชี และกิจกรรมงานจุฬาริชาการที่จัดขึ้นในทุกๆ 3 ปี เป็นต้น

2. กิจกรรมที่จัดโดยคณะกรรมการนิสิตจิตวิทยา (กนจ.ว.) มักเป็นกิจกรรมภายในคณะ จิตวิทยา มีสมาชิกทำกิจกรรมเป็นนิสิตคณะจิตวิทยา และอยู่ภายใต้การดูแลของคณะจิตวิทยา เช่น กิจกรรมประชุมเชียร์ ค่ายเจาะจิต ค่ายพัฒนาศักยภาพการทำงานร่วมกัน ค่ายรวมใจจิตวิทยา จุฬาฯ อาสาพัฒนาชุมชน และชมรมภายในคณะ เช่น ชมรมถ่ายภาพ ชมรมขับร้องประสานเสียง คณะจิตวิทยา เป็นต้น

3. กิจกรรมที่จัดโดยชมรมและกลุ่มคนอื่นๆ ที่สังกัดภายนอกการดูแลของคณะจิตวิทยา โดยสามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มย่อย ดังนี้ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2554)

3.1 ชมรมสังกัดฝ่ายวิชาการ เช่น ชมรมพุทธศาสตร์และประเพณี ชมรมวาทศิลป์ และมนุษยสัมพันธ์ ชมรมประดิษฐ์และออกแบบ เป็นต้น

3.2 ชมรมสังกัดฝ่ายพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ชมรมสลัม เป็นต้น

3.3 ชมรมสังกัดฝ่ายศิลปและวัฒนธรรม เช่น ชมรมอีสาน ชมรมล้านนา ชมรม นักร้องประสานเสียง ซิยูแบนด์ เป็นต้น

3.4 ชมรมฝ่ายกีฬา เช่น ชมรมฟุตบอล ชมรมบรีดจ์และหมากรุกกระดาน เป็นต้น

โดยลักษณะของกิจกรรมที่เนื่องด้วยชมรมหรือกลุ่มคนจะมีลักษณะที่หลากหลายโดยเป็นการรวมตัวกันโดยกลุ่มคนที่มีความสนใจคล้ายกัน

การดำเนินกิจกรรมภายในหนึ่งปีการศึกษา ผู้วิจัยแบ่งเป็น 5 ช่วงเวลา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ช่วงรับน้อง (เดือนพฤษภาคม – เดือนมิถุนายน) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรับน้อง เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างความคุ้นเคยและความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในนิสิตใหม่ และให้นิสิตใหม่ ทราบข้อมูลเบื้องต้น แนวทางในการศึกษาและการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย เช่น CU First Date การปฐมนิเทศโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะจิตวิทยา การแนะนำการลงทะเบียนเรียน พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันแรกพบ-ทิวพบ-ไตรพบ (สามพบ) และงานรับน้องก้าวใหม่ เป็นต้น

2. ช่วงภาคการศึกษาที่หนึ่ง (เดือนมิถุนายน – เดือนกันยายน) ประกอบด้วยกิจกรรมที่มุ่งสร้างความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นขึ้นภายในคณะ ทั้งภายในชั้นปีเดียวกัน และระหว่างชั้นปี เช่น ประชุมเชียร์ (ห้องเชียร์) เชียร์โต้สู้เส้า กีฬาเฟรชชี น้อมวันทาคณาจารย์ ยินดีกับบัณฑิตใหม่ ไซคีไนท์ ค่ายพัฒนาศักยภาพการทำงานร่วมกัน (ค่ายรับน้อง) บริจาคเลือดครั้งที่หนึ่ง สัมมนาฝึกงาน ค้นช่องส่องใจ: ปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตสำหรับนิสิตจิตวิทยา เป็นต้น

3. ช่วงปิดภาคการศึกษาที่หนึ่ง (เดือนตุลาคม) ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ทางจิตวิทยา และทำกิจกรรมที่มุ่งสร้างประโยชน์ให้กับสังคม เช่น ค่ายเจาะจิต ค่ายรวมใจจิตวิทยาจุฬาฯ อาสาพัฒนาชุมชน (ค่ายกลางปี) วันปิยมหาราช เป็นต้น

4. ช่วงภาคการศึกษาที่สอง (เดือนพฤศจิกายน – เดือนกุมภาพันธ์) ประกอบด้วยกิจกรรมสืบสานประเพณี กิจกรรมที่มุ่งสานสัมพันธ์ระหว่างคณะและมหาวิทยาลัย เช่น ลอยกระทง สานสัมพันธ์ร่วม 5 คณะ สวัสดิ์ปีใหม่ งานฟุตบอลประเพณีจุฬา-ธรรมศาสตร์ งานกิจกรรมจุฬาวិชาการ ค่ายพัฒนาทักษะการถ่ายภาพ บริจาคเลือดครั้งที่สอง บันรึกบันน้ำใจช่วยผู้ประสบภัยน้ำท่วม และกิจกรรมสานสัมพันธ์แปดล้อม

5. ช่วงปิดภาคฤดูร้อน (เดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน) ประกอบด้วยกิจกรรมที่มุ่งสร้างประโยชน์ให้สังคม และส่งต่อวิธีการและวัฒนธรรมการทำงานภายในคณะกรรมการนิสิตจิตวิทยา เช่น ค่ายรวมใจจิตวิทยาจุฬาฯ อาสาพัฒนาชุมชน (ค่ายปลายปี) สัมมนาถ่ายทอดงานคณะกรรมการนิสิตคณะจิตวิทยา และงานรณรงค์รวมใจชาวจิตวิทยา เป็นต้น
 หมายเหตุ: กิจกรรมอาจมีการสลับเวลาในการจัดและมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับความเหมาะสมในแต่ละปี

กิจกรรมที่นิสิตคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เข้าร่วมมีลักษณะที่หมุนเวียนไปในแต่ละปี โดยกิจกรรมมักเป็นไปในลักษณะเดิมแต่หน้าที่ของนิสิตในแต่ละกิจกรรมจะเปลี่ยนไปตามลำดับชั้นปีของนิสิต เช่นเปลี่ยนจาก ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในชั้นปีที่ 1 เป็นผู้วางแผนและนำกิจกรรมในชั้นปีที่ 2 หรือ 3 จนกระทั่งเป็นผู้ดูแลนิสิตรุ่นน้องที่เป็นทั้งผู้ร่วมกิจกรรมและผู้นำกิจกรรมในที่สุด ในแต่ละปีนิสิตจะได้เห็นกิจกรรมเดิมในมุมที่แตกต่างกันไปทั้งด้วยหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไปและคุณวุฒิที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามกิจกรรมไม่ใช่ตัวแปร

ที่นิสิตทุกคนจะพบเหมือนกัน เนื่องจากนิสิตคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีโอกาสที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมทำกิจกรรมส่วนใดก็ได้ และตำแหน่งหน้าที่ในการทำกิจกรรมที่มีอัตราส่วนน้อยลงเมื่อชั้นปีสูงขึ้น เช่นตำแหน่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมในชั้นปีที่ 1 ที่สามารถรองรับนิสิตได้ทุกคน แต่เมื่อชั้นปีสูงขึ้นตำแหน่งผู้นำกิจกรรมอาจมีได้เพียงหนึ่งหรือสองคน

อย่างไรก็ตามกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกลมเกลียวกันที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมกิจกรรม เช่น กิจกรรมประชุมเชียร์โดยกานดา พุ่มพวง (2517) ระบุว่ากิจกรรมประชุมเชียร์เกี่ยวข้องกับคำขวัญทั้งห้าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในเรื่องของความสัมพันธ์ของนิสิตรุ่นพี่และรุ่นน้อง “คำขวัญทั้งห้าคือ อากูไส ระเบียบ ประเพณี สามัคคี และน้ำใจ” (ระวี ภาวิไล, 2516 อ้างถึงใน กานดา พุ่มพวง, 2517) กล่าวคือคำขวัญ ระเบียบเสมือนข้อแนะนำแนวทางการปฏิบัติตนในสังคมชาวจุฬา

1. อากูไส คือการเคารพนับถือผู้ที่เข้าเป็นสมาชิกก่อน ซึ่งมีความแตกต่างทางคุณวุฒิ วัยวุฒิ

และชาติวุฒิ

2. ระเบียบ คือ แนวทางปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะเพื่อความสงบเรียบร้อย

3. ประเพณี คือ แนวทางปฏิบัติที่สืบทอดต่อกันมาจากอดีตสู่ชนรุ่นหลัง

4. สามัคคี คือ ความรักในหมู่คณะและความเป็นหนึ่งเดียวกัน

5. น้ำใจ คือ การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่

การที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีระบบอากูไสนั้น ศรีศักดิ์ แย้มนัลดดา (2506 อ้างถึงใน กานดา พุ่มพวง, 2517) เห็นว่ามีความเหมาะสมเพราะแต่ละปีจะมีนิสิตใหม่เข้ามา ซึ่งแต่คนมาจากพื้นฐานครอบครัว ค่านิยม เจตคติ ความเป็นอยู่ที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องมีผู้คอยแนะนำ สั่งสอน ชี้แจงเรื่องราวและกฎระเบียบในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อให้ นิสิตประพฤติตนอย่างเหมาะสม มีการคิดและเข้าใจอย่างสอดคล้องกัน ดังนั้นการมีรุ่นพี่นิสิตช่วยแนะนำสั่งสอนก็ทำให้ชาวจุฬา อยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนมากขึ้น อีกทั้งมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทำให้เกิดผลดีต่ออารมณ์ของนิสิตอีกด้วย (มยุร วิเศษกุล, 2514 อ้างถึงใน กานดา พุ่มพวง, 2517)

ด้วยคำนี้ถึงสิ่งดังกล่าว กิจกรรมประชุมเชียร์ที่จัดขึ้นโดยฝ่ายวินัยและนิสิตสัมพันธ์ คณะกรรมการนิสิตคณะจิตวิทยา ภายในระยะเวลา 1 เดือนแรกของภาคการศึกษาต้น จึงเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะจิตวิทยาเข้าร่วม โดยมีนิสิตจิตวิทยาชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 เป็นผู้จัดกิจกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้บัณฑิตใหม่เกิดความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยและคณะจิตวิทยา
2. เพื่อให้บัณฑิตใหม่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกันแบบพี่น้องในมหาวิทยาลัย
3. เพื่อให้บัณฑิตใหม่สามารถร้องเพลงประจำมหาวิทยาลัยและเพลงประจำคณะได้อย่างถูกต้อง
4. เพื่อให้บัณฑิตใหม่แต่งกายได้อย่างเหมาะสมตามระเบียบของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. เพื่อให้บัณฑิตใหม่มีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมของคณะและมหาวิทยาลัย

จากการประเมินผลกิจกรรม ประชุมเชียร์ที่ผ่านมามีผลสัมฤทธิ์ที่ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมประชุมเชียร์ในการประเมินตนเองภายหลังการจัดกิจกรรมประชุมเชียร์ ดังเช่นที่ นิสิตผู้ร่วมโครงการประเมินตนเองว่ารู้สึกถึงความเชื่อเพื่อเพื่อน ความเป็นพี่น้องกันภายในคณะเพิ่มขึ้นในเกณฑ์มาก คิดเป็นคะแนนร้อยละ 89.4118 ในข้อคำถามการประเมินตนเองหมวดนี้ และจากการร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ นิสิตตระหนักและช่วยเหลือสังคมมากขึ้นคิดเป็นคะแนนร้อยละ 87.0588 ในข้อคำถามการประเมินตนเองหมวดนี้ (คณะกรรมการนิสิตคณะจิตวิทยา, 2554)

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่นที่ช่วยบ่มเพาะตนของนิสิตจิตวิทยาและมีหลักฐานเชิงประจักษ์มาสนับสนุนคือ ค่ายรวมใจจิตวิทยาจุฬาฯ อาสาพัฒนาชุมชน (คณะกรรมการนิสิตจิตวิทยา, 2553) นิสิตผู้เข้าร่วมโครงการ ค่ายรวมใจจิตวิทยาจุฬาฯ อาสาพัฒนาชุมชน เดือน ตุลาคม ปี 2553 ที่ อ. บ่อตี่ จ. กาญจนบุรี นิสิตผู้เข้าร่วมโครงการ ประเมินตนเองว่า นิสิตได้เรียนรู้การใช้ชีวิตการทำงานและรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข คิดเป็นคะแนนร้อยละ 91.4286 ในการประเมินตนเองหมวดนี้ นิสิตตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 94.8571 ในการประเมินตนเองหมวดนี้ นิสิตสามารถนำศาสตร์ทางด้านจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 80.0000 ในการประเมินตนเองหมวดนี้

3.3.2 กิจกรรมอื่นๆ ภายนอกมหาวิทยาลัย

Astin (1993) ศึกษาอิทธิพลของกิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวตนของนิสิตนักศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนิสิตคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมา 4 กิจกรรม ได้แก่ 1. การดูทีวี ส่งผลทางลบต่อผลการเรียนและการสร้างปรัชญาที่มีค่าให้กับชีวิต และส่งเสริมภาวะวัตถุนิยมแก่นิสิตมากขึ้น 2. การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและอารมณ์ ผู้ทำกิจกรรมทางศาสนานั้นมีแนวโน้มที่จะดีมีสุราและสูบบุหรี่น้อยลง 3. การเข้าร่วมงานอาสาสมัคร ผู้เข้าร่วมงานอาสาสมัครจะมีแนวโน้มที่จะมีภาวะผู้นำ การเป็นประชาชนในสังคมที่ดี และมีปรัชญาการใช้ชีวิตให้มีคุณค่า

มากขึ้น 4. การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นิสิตนักศึกษาที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่ เข้าร่วมกิจกรรม และพัฒนาทักษะทางสังคมและความเป็นผู้นำมากขึ้น แต่มีแนวโน้มที่จะมีผลการศึกษาที่ไม่ดี

4. สภาพแวดล้อมและบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับต่อนิสิต

4.1 อิทธิพลของอาจารย์ต่อนิสิต

4.1.1 อาจารย์ที่ให้ความสำคัญต่องานวิจัย

Astin (1993) ระบุว่าภาระงานที่งานวิจัยของอาจารย์มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนานิสิต ประกอบไปด้วยผลกระทบที่สำคัญต่อตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียน ซึ่งส่งผลทางบวกมากที่สุดต่อการรับรู้ของนักศึกษาถึงทรัพยากรของสถาบันและการรับรู้ต่อเป้าหมาย ชื่อเสียงเกียรติยศของสถาบันและส่งผลทางลบมากที่สุดต่อการให้ความสำคัญไปที่ตัวนิสิตของอาจารย์ และความพึงพอใจต่ออาจารย์ การเน้นที่งานวิจัยยังส่งผลโดยตรงทางบวกต่อคะแนน SAT และ LSAT และส่งผลกระทบโดยตรงเชิงลบอย่างมากต่อการรับรู้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความไว้วางใจต่อผู้บริหารคณะ

การเน้นที่งานวิจัยของอาจารย์ยังส่งผลกระทบทางลบที่สำคัญต่อความเป็นผู้นำของนิสิต การรายงานการเจริญเติบโตในการพูดในที่สาธารณะ และการสอนหนังสือให้แก่เพื่อนคนอื่น ๆ

ผลกระทบโดยอ้อมอื่น ๆ ที่มีนัยสำคัญของการเน้นที่งานวิจัยของอาจารย์ประกอบไปด้วยผลทางบวกต่อแนวคิดอิสระนิยมและส่งผลทางลบต่อการจรรยาบรรณวิชาชีพ การเจริญเติบโตในความสามารถส่วนบุคคล ความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณภาพของการเรียนการสอนโดยรวมและต่อประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวม

สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นให้ความสำคัญกับการวิจัยมานาน ด้วยเป้าหมายเพื่อเป็นเสาหลักแห่งแผ่นดิน จึงได้ก่อตั้งส่วนส่งเสริมและพัฒนาวิจัยเป็นมหาวิทยาลัยแรกของประเทศ อีกทั้งยังก่อตั้งศูนย์บริการวิชาการและศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อนำผลผลิตที่ได้จากการวิจัยมาสร้างรายได้เป็นมหาลัยแรกของประเทศ นอกจากนี้ยังจัดตั้ง “คลังเตอรวิวิจัย” คือการรวบรวมนักวิจัยหลากหลายสาขามาวิจัย 7 ประเด็นสำคัญของประเทศ ได้แก่ อาหารและน้ำ พลังงาน วัสดุขั้นสูง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความเสี่ยงด้านสุขภาพที่อุบัติใหม่อุบัติซ้ำ สังคมผู้สูงวัยและความมั่นคงของมนุษย์ ทางมหาลัยยังสามารถสร้างนักวิจัยใหม่ๆโดยการให้ทุนนักวิจัยใหม่อีกด้วย จนปัจจุบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้ก่อตั้งสถาบันวิจัย

ขึ้นในมหาวิทยาลัยถึง 9 สถาบัน และผลงานวิจัยต่างๆของมหาลัยก็เป็นที่ประจักษ์แก่คนไทยและนานาชาติเห็นได้จากการที่ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีผลงานวิจัยตีพิมพ์กว่า 1,200 เรื่องต่อปี ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติกว่า 50 ผลงานต่อปีและถูกอ้างอิงจากนักวิชาการต่างประเทศกว่า 20,000 ครั้งต่อปีอีกด้วย (สำนักงานสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 'ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

สำหรับคณาจารย์คณะจิตวิทยาและคณะอื่นๆของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น มีภาระงานหลักทั้งสิ้น 5 ด้านประกอบไปด้วย งานสอน งานวิจัยและวิชาการ งานพัฒนานิสิต งานบริหาร และธุรการ และงานบริการวิชาการ ซึ่งงานวิจัยก็เป็นงานหนึ่งใน 5 งานของอาจารย์ซึ่งต้องปฏิบัติตามอีกด้วย (สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 'ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

4.1.2 การใช้ผู้ช่วยสอน (Teaching Assistants)

การใช้ผู้ช่วยสอนในคณะนั้นมีค่าสัมพันธ์ทางบวกสูงกับการให้ความสำคัญของอาจารย์ในการทำงานวิจัย (Research Orientation)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีผู้ร่วมสอน (Teaching Assistants) ซึ่งเป็นนิสิตในระดับปริญญาโท และปริญญาเอกเป็นผู้ช่วยสอนคณาจารย์ซึ่งตามแต่คณะต่างๆจะรับผู้ช่วยสอนจำนวนเท่าใด แต่ความรับผิดชอบของผู้ช่วยสอนในสาขาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่โดยมีขอบเขตช่วยงานคือเป็นผู้บรรยายทบทวน เตรียมและควบคุมการปฏิบัติงาน ช่วยตรวจงานของนิสิตและงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน จำนวนชั่วโมงทั้งสิ้นประมาณ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์โดยทางบัณฑิตวิทยาลัยก็มีการจัดสรรทุนผู้ช่วยสอนแก่นิสิตอีกด้วย (บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554)

ในภาคการศึกษา 2554 ที่ผ่านมาคณะจิตวิทยามีผู้ช่วยสอนที่ได้รับทุนผู้ช่วยสอนจากบัณฑิตวิทยาลัย 3 คน เป็นระดับปริญญาเอก 1 คน และปริญญาโท 2 คน ส่วนผู้ช่วยสอนที่เหลือนั้นทางสาขาจะเป็นผู้คัดเลือก กำหนดจำนวนผู้ช่วยสอนตามสาขา และใช้งบประมาณของสาขาแต่ละสาขา สาขาจิตวิทยามีทั้งจิตวิทยาการปรึกษา จิตวิทยาสังคม จิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ

4.1.3 การทำงานวิจัยกับนิสิต (Working with Students on Research)

เปอร์เซ็นต์ของอาจารย์ที่เข้าไปมีส่วนร่วมทั้งกับกิจกรรมและงานวิจัยของนิสิตนักศึกษาชั้นส่งผลคล้ายคลึงกับอิทธิพลของการให้ความสำคัญของอาจารย์ในกาทำงานวิจัย (Research Orientation) ซึ่งจำนวนของอาจารย์ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมและงานวิจัยของนิสิตนักศึกษา

นั้นส่งผลโดยตรงทางบวกต่อการรับรู้ของนิสิตในเรื่องเป้าหมาย ชื่อเสียงเกียรติยศของสถาบัน และส่งผลทางลบต่อความพึงพอใจของนิสิตในเรื่องความต้องการเรียนวิชาทั่วไปของนิสิต

สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รายวิชาต่างๆของคณะจิตวิทยาทั้งสาขาจิตวิทยาการปรึกษา จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาสังคม และจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การนั้นส่วนใหญ่จะต้องมีชิ้นงานวิจัย 1 ชิ้นที่ต้องส่งตอนปลายภาคการศึกษา โดยเป็นการวิจัยที่นิสิตต้องทำความเข้าใจจากรายวิชานั้นมาประยุกต์และทำเป็นงานวิจัยขึ้น โดยอาจารย์ประจำรายวิชาดังกล่าวจะเป็นผู้แนะนำและเสนอข้อคิดเห็นให้แก่นิสิตเพื่อให้สามารถทำการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

4.1.4 การเคลื่อนไหวทางสังคมและการใส่ใจชุมชนของอาจารย์

การเคลื่อนไหวทางสังคมและการใส่ใจในชุมชนส่งผลกระทบต่อความเป็นลัทธิเสรีนิยมในนิสิต และส่งผลทางลบต่อความเชื่อที่ว่าบุคคลสามารถปรับเปลี่ยนสังคมได้เพียงเล็กน้อย การเคลื่อนไหวทางสังคมและการใส่ใจในชุมชนยังส่งผลทางบวกต่อความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาปรัชญาที่มีความหมายของชีวิต และความพึงพอใจต่อคณะ ความพึงพอใจในคุณภาพโดยรวมของการเรียนการสอน และโอกาสที่จะเรียนในหลักสูตรสหวิทยาการ ซึ่งคณะจิตวิทยามีรายวิชาจำนวนหนึ่งที่สะท้อนถึงความใส่ใจต่อสังคม ผ่านการทำงานในลักษณะให้ลงสำรวจความเป็นอยู่ของคนในชุมชน หรือสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้นๆ

4.1.5 การคำนึงเกี่ยวกับประเด็นความหลากหลายทั้งตัวนิสิตและวัฒนธรรม (Institutional Diversity Emphasis)

การคำนึงเกี่ยวกับความหลากหลายของสถาบันสะท้อนถึงเป้าหมายหรือนโยบายต่างๆของมหาวิทยาลัย เช่น การเพิ่มขึ้นของตัวแทนนิสิตที่เป็นเพศหญิงและการเน้นแนวคิดแบบพหุวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลทางบวกโดยตรงต่อการรายงานความงอกงามในการตระหนักในเรื่องวัฒนธรรม และการส่งเสริมการเข้าใจเรื่องเชื้อชาติ ความพึงพอใจในชีวิตของนิสิตและประสบการณ์โดยรวมในมหาลัยของนิสิต นอกจากนี้การคำนึงถึงความหลากหลายของนิสิตในมหาลัยนั้นยังส่งผลโดยอ้อมทางบวกต่อการเข้าร่วมการประท้วงของนิสิต ความคิดอิสระ ความเป็นเสรีนิยม อีกทั้งยังส่งผลทางลบโดยอ้อมต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในหอพัก การแต่งงานและมุมมองว่าประโยชน์จากการเรียนมหาวิทยาลัยคือการเพิ่มอำนาจแก่ผู้เรียน

สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นให้ความสำคัญกับแนวคิดพหุวัฒนธรรมและความหลากหลายของนิสิตจากโครงการของหน่วยจุฬา-ชนบท ซึ่งเป็นโครงการที่รับนักเรียนยากจนใน

ชนบทเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและได้รับทุนการศึกษาจนจบหลักสูตร ซึ่งนักเรียนที่จะเข้าโครงการจุฬา-ชนบท จะต้องอาศัยอยู่จังหวัดที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ เช่น ภาคกลาง ภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องมีผลการศึกษากับที่มหาลัยกำหนดไว้สำหรับคณะต่างๆ และข้อสำคัญก็คือเป็นผู้ที่มีฐานะครอบครัวยากจน บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไม่สามารถสนับสนุนให้ศึกษา ต่อในระดับอุดมศึกษาได้และขาดผู้อุปการะ จากนั้นทางโรงเรียนจะคัดเลือกและเข้าสู่กระบวนการสอบข้อเขียน และชำระค่าใช้จ่ายต่อไป (หน่วยจุฬาฯ-ชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ไม้ระบู่ปีที่พิมพ์)

สำหรับทางคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็มีนิสิตโครงการจุฬาชนบทเข้าศึกษาต่อในคณะนี้เช่นเดียวกัน โดยนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะจิตวิทยา มีนิสิตโครงการจุฬาชนบท จำนวนทั้งสิ้น 3 คนจากนิสิตในชั้นปีที่ 4 จำนวน 109 คน คิดเป็น 2.75 % และทั้ง 3 คนเป็นนิสิตโครงการชนบทจาก 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนต่อนิสิต (The Peer Group)

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนส่งผลมากต่อพัฒนาการของนิสิต การศึกษาตัวแปรนี้เริ่มจากการศึกษาตัวแปรการขาดสังคมของนิสิตแล้วจึงให้ความสนใจในเรื่องของกลุ่มเพื่อนของนิสิต

Astin (1993) สรุปรว่าการที่นิสิตมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนั้นมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์ต่อนิสิตมากมาย กล่าวคือ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับนิสิตนั้นสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดกับบุคลิกภาพความเป็นผู้นำและการรับรู้ภาวะผู้นำของนิสิต รองลงมาก็คือ การรับรู้การพัฒนาการพูดในที่สาธารณะ ทักษะการเข้าสังคม พัฒนาทางการศึกษาทั้งหมด ความพึงพอใจในชีวิต นักศึกษา ความพอใจคณะ ผลลัพธ์ทางการเรียนเช่น เกรด เกียรตินิยม การดื่มแอลกอฮอล์ การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนสัมพันธ์ทางลบกับความรู้สึกโดดเดี่ยว

4.2.1 การขาดสังคมของนิสิต (Lack of Student Community)

การขาดสังคมของนิสิตหรือก็คือการที่นิสิตในคณะและมหาวิทยาลัยไม่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันต่างเฉยชาและไม่ได้สนใจต่อนิสิตคนอื่นๆ จะส่งผลทางลบต่อความพึงพอใจในประสบการณ์โดยรวมในมหาวิทยาลัยมากกว่าตัวแปรสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ตัวแปรดังกล่าวส่งผลทางลบต่อความพึงพอใจในชีวิตการเป็นนิสิต สุขภาพอารมณ์ ความคิดอิสระ ความเชื่อใจในคณะผู้บริหาร และความพึงพอใจในคณะ

4.2.2 สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Status, SES)

สถานะทางสังคมของกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์ทางตรง 21 ตัวแปร ในผลลัพธ์ของนิสิต ซึ่งมากกว่าตัวแปรกลุ่มเพื่อนอื่นๆหรือตัวแปรทางคณะอื่นๆ อย่างชัดเจน นิสิตนักศึกษาแต่ละคนได้รับอิทธิพลจากความร่ำรวยและระดับการศึกษาของคนครอบครัวและจากกลุ่มเพื่อนของเขา

ความคิด อารมณ์ พฤติกรรม และตัวแปรทางจิตวิทยาของนิสิตถูกอิทธิพลจากสถานะทางเศรษฐกิจของเพื่อนอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเพื่อนยังส่งผลทางบวกโดยตรงต่อความพึงพอใจของนักศึกษาทุกๆด้าน ประกอบด้วยความพึงพอใจต่อคุณภาพของหลักสูตร การศึกษาทั่วไป โอกาสที่จะได้เรียนในสาขาวิชา ความพึงพอใจในชีวิตการเป็นนักศึกษา และอาจารย์ โดยสรุปคือ สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจของเพื่อนส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางตรง ต่อความพึงพอใจของนิสิตทุกด้าน ยกเว้นการให้บริการส่วนบุคคล

ในขอบเขตทางด้านทักษะทางปัญญาสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเพื่อนยังมีความสัมพันธ์กับคะแนนคำศัพท์ของGRE คะแนน MCAT และ LSAT ยังส่งผลทางบวกต่อการที่นิสิตรายงานว่าตนเองมีพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นในการศึกษาโดยรวม ความรู้ทั่วไป ทักษะในการแก้ปัญหา ความสามารถในการฟัง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทักษะภาษาต่างประเทศ และการเตรียมตัวที่จะจบการศึกษา และศึกษาต่อในระดับสูง ทั้งยังมีผลทางอ้อมต่อการที่นิสิตรายงานว่าตนเองมีการเปลี่ยนแปลงในการตระหนักทางวัฒนธรรม แต่ก็ส่งผลทางลบทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญต่อการรายงานตนเองว่าถึงความสามารถในการพูดในที่สาธารณะและทักษะในการปฏิสัมพันธ์

ในขอบเขตของอารมณ์และจิตใจ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเพื่อนส่งผลทางตรงต่อบุคลิกการเป็นนักกิจกรรมสังคม การเป็นคนเจ้าสำราญ และการผูกใจมั่นต่อการสนับสนุนความเข้าใจในเชื้อชาติต่างๆ และยังส่งผลทางลบทางอ้อมต่อมุมมองที่เชื่อว่าความแตกต่างทางเชื้อชาติจะไม่ใช่ปัญหาในประเทศสหรัฐอเมริกาอีกต่อไป ส่งผลทางบวกทางอ้อมต่อความปรารถนาที่จะศึกษาในชั้นสูง ความคิดอิสระ ส่งผลทางลบทางอ้อมต่อความเชื่อที่ว่าการศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้นจะได้ประโยชน์เป็นการเพิ่มอำนาจของผู้ศึกษา ในขอบเขตด้านพฤติกรรมอารมณ์ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเพื่อนยังส่งผลทางตรงทางบวกต่อพฤติกรรมการบริโภค แอลกอฮอล์ ส่งผลทางบวกทางอ้อมต่อการเข้าร่วมการประท้วง ส่งผลทางลบทางอ้อมต่อการแต่งงาน และการช่วยสอนเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน

4.2.3 การคัดเลือก (Selectivity)

การคัดเลือกคือการที่มหาวิทยาลัยคัดเลือกนักศึกษาที่จะเข้ามาศึกษาต่อผ่านการสอบระดับชาติ การคัดเลือกนั้น ให้ผลคล้ายกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเพื่อน แต่ในปริมาณที่น้อยกว่า แต่ก็ปรากฏว่าผลของการคัดเลือกต่อการพัฒนาในตัวนักศึกษานั้นอาจถูกจัดว่าเป็นพื้นฐานของสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเพื่อนและตัวแปรอื่นๆ

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีการคัดเลือกนิสิตเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรแต่ละปีนั้นขึ้นอยู่บนนโยบายของคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ (สกอ.) ที่จะคัดเลือกนิสิตเข้าด้วยวิธีใด รูปแบบใด และการสอบชนิดใด ในปัจจุบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการรับนิสิตเข้าศึกษาทั้งการรับตรง และการ Admission สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ทำการศึกษานิสิตจิตวิทยาชั้นปีที่ 4 จึงขออธิบายรูปแบบและกฎเกณฑ์ในการรับนิสิตจิตวิทยาในปีการศึกษา 2551 ไว้ดังนี้

คณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ (สกอ.) ในปี 2551 แบ่งรูปแบบวิชาและเกณฑ์การรับนิสิตคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3 แบบ จำนวน 150 คน ดังนี้ (คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550)

- รูปแบบที่ 1 : GPAX 10%, GPA (วิชาภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์) 20%, O-NET (วิชาภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์) 35% และ A-net วิชาภาษาอังกฤษ 10% คณิตศาสตร์ 10% และวิทยาศาสตร์ 15% รับนิสิตเข้าศึกษา 100 คน
- รูปแบบที่ 2 : GPAX 10%, GPA (วิชาภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์) 20%, O-NET (วิชาภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์) 35%, A-net วิชาภาษาอังกฤษ 15% และ คณิตศาสตร์ 20% รับนิสิตเข้าศึกษา 25 คน
- รูปแบบที่ 3 : GPAX 10%, GPA (วิชาภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์) 20% และ O-NET (วิชาภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคม คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์) 70% รับนิสิตเข้าศึกษา 25 คน

นิสิตที่รับเข้ามาทั้งสิ้น 150 คน มีคะแนนสูงสุด-ต่ำสุดตามรูปแบบการรับสมัคร ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551)

- รูปแบบที่ 1 คะแนนสูงสุด 7,453.75 คะแนน คะแนนต่ำสุด 6,130.75
คะแนน
- รูปแบบที่ 2 คะแนนสูงสุด 6,612.50 คะแนน คะแนนต่ำสุด 6,254.75
คะแนน
- รูปแบบที่ 3 คะแนนสูงสุด 7,734.50 คะแนน คะแนนต่ำสุด 7,125.00
คะแนน

4.2.4 การให้ความสำคัญกับความสามารถทางการเรียน (Intellectual Self-Esteem)

การให้ความสำคัญกับความสามารถทางการเรียนมีสหสัมพันธ์ที่สูงกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเพื่อน ดังนั้นจึงคาดว่าน่าจะส่งผลคล้ายกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเพื่อน เช่น ทั้งการให้ความสำคัญกับความสามารถทางการเรียนและสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเพื่อน ส่งผลทางบวกโดยตรงต่อการรับรู้การแสวงหาเงินทองและชื่อเสียงของคณะ ส่งผลทางลบต่อเกรดเฉลี่ยสะสมของมหาวิทยาลัย การจับด้วยเกียรตินิยม และความสนใจในด้านธุรกิจ แต่ทั้งสามตัวแปรนี้เป็นการส่งผลโดยตรงจากการให้ความสำคัญกับการให้ความสำคัญกับความสามารถทางการเรียน ในขณะที่สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของเพื่อนเป็นเพียงการส่งผลทางอ้อม

การให้ความสำคัญกับความสามารถทางการเรียนยังส่งผลโดยตรงทางลบกับการเป็นนักกิจกรรมสังคม ความพึงพอใจในคณะ และความพึงพอใจต่อชีวิตการเป็นนิสิต

4.2.5 การทำอะไรตามใจตนเอง (Permissiveness)

การทำอะไรตามใจตนเองของกลุ่มเพื่อนส่งผลทางบวกทางตรงต่อลัทธิเสรีนิยม เนื่องจากทั้งสองตัวแปรตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อกระทงที่เป็นเจตคติเดียวกัน เช่นความเห็นต่อการทำแท้งถูกกฎหมาย หรือการทำให้กัญชาถูกกฎหมาย ในช่วงเวลาในมหาวิทยาลัยมีแนวโน้มว่านักศึกษาจะเปลี่ยนเจตคติไปทางเดียวกันกับเจตคติหลักของกลุ่มเพื่อน การทำอะไรตามใจตนเองนั้นยังส่งผลทางตรงทางลบต่อผลลัพธ์สามตัวคือ การรับรู้การใส่ใจนิสิตจากคณาจารย์ การรับรู้การเปลี่ยนแปลงของสังคมและความเชื่อใจในผู้บริหาร อีกทั้งยังส่งผลทางบวกทางอ้อมต่อความสนใจทางการเมือง ความเจ้าสำราญ การเข้าร่วมการประท้วง การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมี

ความคิดอิสระ การรายงานว่าตนเองเติบโตทางด้านการตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมและ
ความสามารถทางการเขียน

การทำอะไรตามใจตนเองยังส่งผลทางลบทางอ้อมต่อการแต่งงาน ต่อการรายงานว่า
ตนเองมีทักษะในการพูดในที่สาธารณะ และทักษะการทำงาน

ในงานวิจัยของประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน, 2530) ที่
ศึกษาประเภทของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีกลุ่มประเภทอิสระ
(Independent) คือนิสิตเป็นตัวของตัวเอง คิดและเชื่อมั่นในตนเอง พึ่งความคิดเห็นของคนอื่นแต่
ชอบเรียนด้วยตัวเอง ดังนั้นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงมีโอกาสที่จะมีเพื่อนเป็นคนประเภทอิสระ และสามารถ
ส่งผลต่อนิสิตในมหาวิทยาลัยตามที่ Astin (1993) ระบุเอาไว้

4.2.6 การช่วยเหลือผู้อื่นและการเป็นนักกิจกรรมสังคม (Altruism and Social Activism)

การที่มีกลุ่มเพื่อนเป็นผู้ที่ช่วยเหลือผู้อื่นและเป็นนักกิจกรรมสังคมส่งผลทางบวกโดยตรง
ต่อการรับรู้ความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่งผล
ทางบวกทางอ้อมต่อการรับรู้การใส่ใจในนิสิตของคณาจารย์และการไว้วางใจต่อคณะผู้บริหาร และ
ยังส่งผลทางลบโดยตรงต่อการเข้าร่วมสโมสรนิสิต ความพึงพอใจต่อคณะ และส่งผลทางบวก
ทางอ้อมต่อความพึงพอใจในคณะต่อหลักสูตรโดยรวม ต่อประสบการณ์โดยรวมในมหาวิทยาลัย
การช่วยเหลือผู้อื่นและการเป็นนักกิจกรรมสังคมยังส่งผลทางลบโดยตรงต่อผลลัพธ์ทางการศึกษา
หลายอย่าง เช่น การบรรลุผลความสำเร็จของปริญญาตรี การรายงานว่าตนเองมีทักษะเพิ่มขึ้นใน
ด้านความสามารถทางการเขียน ความรู้ทั่วไป ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทักษะ
ภาษาต่างประเทศ ส่วนผลทางบวกทางอ้อมอื่นๆนั้น ยังรวมถึงการมีความคิดอิสระ การส่งเสริม
ความเข้าใจระหว่างเชื้อชาติ บุคลิกความเป็นนักวิชาการ ความเป็นนักกิจกรรมสังคม และการ
ตัดสินใจที่จะเรียนต่อในมหาวิทยาลัยเดิม และส่งผลทางลบต่อความเชื่อที่ว่า การเข้ามาเรียนใน
มหาวิทยาลัยเป็นการเพิ่มอำนาจ

ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2530) ได้ทำการจัดประเภทการใช้ชีวิต
ของนิสิตพบว่า มีกลุ่มที่สอดคล้องกับการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ 2 กลุ่มคือ กลุ่มกิจกรรมและกลุ่มบำเพ็ญ
ประโยชน์ คือ กลุ่มกิจกรรมคือ นิสิตที่ใช้ชีวิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและชอบกิจกรรมในมหาวิทยาลัยที่เน้น

ความรู้สึกอารมณ์และความพอใจของตนและเพื่อนเป็นหลัก เช่น การเข้าห้องเชียร์ การเล่นเกมกีฬา เป็นต้น ส่วนกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ก็คือกลุ่มนิสิตที่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การบริจาคโลหิต การทำค่ายอาสาพัฒนา นิสิตจะให้คุณค่ากับความเสียสละและความสำคัญกับผู้อื่น ซึ่งนิสิตจุฬามีโอกาสพบกับกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ได้ในมหาวิทยาลัย ทำให้อาจเกิดอิทธิพลตามแนวคิดของ Astin (1993) ได้

4.2.7 วัตถุนิยมและสถานะ (Materialism and Status)

Astin (1993) พบหลักฐานของแนวโน้มของกลุ่มเพื่อนที่จะเปลี่ยนเจตคติของนักศึกษาและค่านิยม ไปในทิศทางเดียวกับค่านิยมหลักของกลุ่มเพื่อน ดังนั้น วัตถุนิยมและสถานะของกลุ่มเพื่อนจึงส่งผลโดยตรงทางบวกต่อการเป็นผู้ดีนรณเพื่อสถานภาพ การมีเป้าหมายที่จะมีฐานะทางการเงินที่ดี การรับรู้ การแสวงหาเงินทองและชื่อเสียงของคนละ ส่งผลทางลบโดยตรงต่อการที่รายงานว่างตนเองมีการเพิ่มขึ้นในด้านการตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม การคิดวิเคราะห์ การมีความคิดอิสระและการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของสังคม

งานวิจัยของอุณาวดี คงมันวัฒนา (2538) ที่ทำการศึกษาการเลือกซื้อสินค้าเสื้อผ้าของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า เจตคติทางบวกต่อสินค้าแบรนด์เนมของนิสิตนั้นมีอิทธิพลจากสังคมที่นิสิตอาศัยอยู่ ทั้งสังคมในคณะ เพื่อนและสังคมภายนอก อีกทั้งยังสรุปในตอนท้ายว่าเพื่อนมหาวิทยาลัยมีค่านิยมแบบใด นิสิตที่อยู่ในสังคมเดียวกันก็มีแนวโน้มสูงที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่อยู่ เพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกแปลกแยกกันนั่นเอง

4.2.8 การได้รับการสนับสนุนทางการเงิน (Financial Aid)

การที่นิสิตมีเพื่อนร่วมคณะที่ต้องการการสนับสนุนทางการเงินนั้น มีอิทธิพลส่งผลทางบวกต่อการจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและยังส่งผลต่อตัวแปรการรับรู้เหล่านี้คือ การรับรู้ความใส่ใจในนิสิตโดยคณะ การรับรู้ความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์ ความไว้วางใจต่อผู้บริหาร

สำนักงานนิสิตสัมพันธ์ (2553) ระบุว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นมีนโยบายจัดสวัสดิการช่วยเหลือเงินทุนการศึกษาสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยแบ่งประเภททุนการศึกษาออกเป็น 4 ประเภทคือ

- ทุนประเภท ก เป็นทุนช่วยเหลือค่าเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายรายเดือน
- ทุนประเภท ข (1) เป็นทุนช่วยเหลือเฉพาะค่าเล่าเรียน

- ทูณประเภท ข (2) เป็นทูณช่วยเหลือเฉพาะค่าใช้จ่ายรายเดือน ประมาณ 48,000 บาท / คน / ปีการศึกษา
- ทูณประเภท ค เป็นทูณช่วยเหลือค่าใช้จ่ายบางส่วน ไม่เกิน 10,000 บาท / คน / ปีการศึกษา

นอกจากทูนาการศึกษาแล้วทางมหาวิทยาลัยยังมีทูนโครงการอาหารกลางวันแก่นิสิตที่มีความ

ประพฤติดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ นิสิตที่ได้รับทูนดังกล่าวสามารถมารับประทานอาหารได้ที่ สมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในระหว่างเปิดภาคการศึกษา ตั้งแต่เวลา 10.00 – 14.00 น. ของวันที่มีการศึกษานั้น (วิสุทธิ ศรีสุพรรณ, 2554)

สำหรับทางคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็มีการจัดสรรทูนยกเว้นค่าเล่าเรียน สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีที่ขาดแคลนรายได้ และสามารถช่วยงานคณะจิตวิทยาได้สัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง เพื่อช่วยเหลือนิสิตอีกด้วย (กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์, 2554)

จากที่กล่าวมาทั้งสิ้น สำหรับจำนวนนิสิตชั้นปีที่ 4 จิตวิทยาที่ได้รับทูนาการศึกษาจากทาง มหาวิทยาลัยและทางคณะจิตวิทยา รวมทั้งสิ้น 11 คน ดังนี้

- ทูนอุดหนุนการศึกษา ประเภท ข (1) มีนิสิตได้รับทูนจำนวน 6 คน
- ทูนอุดหนุนการศึกษา ประเภท ค และทูนยกเว้นค่าเล่าเรียนคณะจิตวิทยา มีนิสิตได้รับทูนจำนวน 2 คน
- ทูนยกเว้นค่าเล่าเรียนคณะจิตวิทยา มีนิสิตได้รับทูนจำนวน 3 คน
- ทูนโครงการอาหารกลางวัน มีนิสิตได้รับทูนจำนวน 10 คน

4.3 อิทธิพลของการอยู่หอพักต่อนิสิต

การเป็นสมาชิกของหอพักนั้นมีความสัมพันธ์คือ การเป็นสมาชิกหอพักนั้นไม่ได้ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจของนิสิต แต่มีสัมพันธ์ทางบวกกับการวัดภาวะผู้นำ การตีแผลกอดฮอลล์ และสัมพันธ์ทางลบกับความเป็นอิสระเสรี

สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีหอพักบริการแก่นิสิตภายในมหาวิทยาลัย เพื่ออำนวยความสะดวกในเรื่องที่พักอาศัยแก่นิสิตที่อยู่ต่างภูมิภาคมา โดยหอพักนิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมี 2 ประเภท คือ หอพักนิตที่อยู่ในการดูแลและควบคุมของสำนักงานนิต

สัมพันธ์ (หอพักนิสิต) และหอพักเอกชนในกำกับของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (หอพักพวงชมพู) โดยหอพักทั้ง 2 ประเภทจะจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกและระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สำนักงานหอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

หอพักนิสิตในการดูแลและควบคุมของสำนักงานนิสิตสัมพันธ์ (หอใน) ประกอบไปด้วย อาคารหอพัก 5 อาคาร โดยรองรับนิสิตชาย 2 อาคาร (ตึกจ่าปีและตึกจ่าปา) และรองรับนิสิตหญิง 3 อาคาร (ตึกพุดตาน ตึกพุดซ้อนและตึกชวชนม) นิสิตเข้าพักร้อยละ 3 - 4 คนขึ้นอยู่กับหอพัก โดยจำนวนนิสิตชายเข้าพักรวมทั้งสิ้น 1,280 คน และจำนวนนิสิตหญิงเข้าพักรวมทั้งสิ้น 1,659 คน

หอพักนิสิตในการดูแลและควบคุมของสำนักงานนิสิตสัมพันธ์ หรือที่นิสิตจุฬาฯ เรียกว่า “หอใน” มีจุดประสงค์สำคัญคือ นอกเหนือจากจะเป็นที่อยู่อาศัยแล้วยังเปิดโอกาสให้นิสิตได้เรียนรู้ การอยู่ร่วมกันในสังคม ได้รับการอบรมส่งเสริมจริยธรรม สร้างเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมเพื่อเป็นนิสิตที่สมบูรณ์นั่นเอง ดังนั้นทางหอพักจึงจัดกิจกรรมมากมายขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของนิสิต เช่น กิจกรรมรับน้องหอใน เป็นต้น

ส่วนหอพักพวงชมพู (U-Center) หรือที่นิสิตจุฬาฯ เรียกว่า “หอยู” เป็นหอพักเอกชนในกำกับของมหาวิทยาลัย สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยแก่นิสิต สนับสนุนการศึกษาและสร้างบรรยากาศชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย หอพักพวงชมพูรองรับนิสิตทั้งชายและหญิง ร้อยละ 2 หรือ 4 คนตามแต่ลักษณะห้อง นิสิตเข้าพักรวมทั้งสิ้น 748 คน

นิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเฉพาะชั้นปีที่ 4 มีนิสิตจำนวนหนึ่งที่พักอาศัยในหอพักของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งหอในและหอพักพวงชมพู รวมทั้งหอพักที่ไม่ได้อยู่ในการดูแลของมหาวิทยาลัย ดังนี้

- นิสิตเข้าพักรอใน และหอพักพวงชมพู มีจำนวนทั้งสิ้น 11.01 %
- นิสิตเข้าพักรอนอกมีจำนวนทั้งสิ้น 19.27 %

นิสิตที่พักอาศัยที่บ้านพักของตนเองที่มีผู้ปกครองหรือญาติพักอาศัยด้วย มีจำนวนทั้งสิ้น 69.72 %

4.4 อิทธิพลของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนิสิตและบุคคลอื่น ๆ

4.4.1 การแต่งกาย

อุณาวดี คงมั่นวัฒนา (2538) ทำการศึกษาความคิดเห็น ความเชื่อ ค่านิยมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการแต่งกายและการซื้อเสื้อผ้าและพบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับยี่ห้อของเครื่องแต่งกาย นิสิตดังกล่าวเชื่อว่าการแต่งกายมีอิทธิพลทำให้ดูดีและเป็นที่ยอมรับในสังคม แต่พฤติกรรมการใช้ของมีชื่อจะแตกต่างกันไป กล่าวคือ นิสิตบางกลุ่มจะใช้ของมีชื่อสลับกับไม่มีชื่อ บางกลุ่มจะใช้สินค้าเลียนแบบ และบางกลุ่มจะใช้สินค้าแบรนด์เนมทุกประเภท ทั้งเสื้อผ้า เครื่องประดับและกระเป๋า

สำหรับค่านิยมและการให้ความสำคัญกับยี่ห้อเครื่องแต่งกาย พบว่าทุกกลุ่มได้รับค่านิยมการแต่งกายมีชื่อมาจากสังคมที่นิสิตอยู่ ทั้งสังคมในคณะที่เรียนและสังคมภายนอก จากพ่อแม่ รุ่นพี่ อาจารย์ และสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

อุณาวดี คงมั่นวัฒนา (2538) สรุปไว้ตอนท้ายของเรื่องการแต่งกายไว้ว่าอิทธิพลของเพื่อนมหาวิทยาลัยคือ เพื่อนมหาวิทยาลัยมีค่านิยมแบบใด นิสิตที่อยู่ในสังคมเดียวกันย่อมไม่ยอมยกย่องรู้สึกแปลกแยก ถูกล้อเลียนจึงต้องปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่น แต่หากไม่ได้อยู่กับเพื่อนกลุ่มดังกล่าวแล้วก็จะคงการแต่งกายแบบเดิมได้

4.4.2 การศึกษาต่อของนิสิต

อุณาวดี คงมั่นวัฒนา (2538) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนต่อของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่านิสิตส่วนมากมีความประสงค์ต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีในต่างประเทศมากกว่าในประเทศ และนิสิตจะให้ความสำคัญกับสิ่งตอบแทนทางวัตถุ เช่น เงินเดือน โบนัส สวัสดิการ เป็นต้น แต่จะแตกต่างกันบางเรื่องเช่น บางกลุ่มจะเรียนต่อทันที บางกลุ่มจะทำงานก่อนเพื่อเก็บเงินไปเรียนต่อ และกลุ่มหนึ่งจะเรียนไปทำงานไปเพื่อช่วยเหลือครอบครัว ซึ่งแนวคิดในการเรียนต่อของนิสิตนั้นจะได้รับอิทธิพลมาจาก พ่อแม่ ครู รุ่นพี่ สังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

4.4.3 การเลือกอาชีพ

- เกณฑ์การเลือกองค์กร หมายถึง บริษัท หน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจที่นิสิตให้ความสนใจที่จะสมัครทำงาน อุณาวดี คงมั่นวัฒนา (2538) พบว่าในนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมีอยู่ 3 กลุ่มสำคัญคือ 1.เลือกองค์กรโดยใช้เกณฑ์ทางด้านวัตถุควบคู่ไปกับความก้าวหน้า (เงินเดือน โบนัส สวัสดิการ และโอกาสในการเลื่อนขั้นเป็นผู้บริหาร) และความพึง

การใช้สถิติตัวเลขในการวิเคราะห์แต่เน้นที่จะกระตุ้นหรือก่อให้เกิดสมมติฐานและข้อสรุปใหม่ๆ มากกว่าพิสูจน์สมมติฐานเดิม (สุภางค์ จันทวานิช, 2538 อ้างถึงใน นิธินันท์ โกมล, 2553)

ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพมีลักษณะสำคัญตามแนวคิดของ Patton และ LeCompte และ Schensul (1999 อ้างถึงใน ชาย โพลิตา, 2549) ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นจริงตามธรรมชาติ โดยที่ไม่มีการควบคุมหรือคาดหวังผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นล่วงหน้า
2. การวิจัยเชิงคุณภาพใช้ตรรกะแบบอุปนัยเป็นหลัก ผู้วิจัยจะมุ่งค้นหาคำตอบในหลากหลายมิติเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด เฉพาะเจาะจง มากกว่าการมุ่งเน้นการทดสอบสมมติฐานหรือทฤษฎี
3. การวิจัยเชิงคุณภาพมองปรากฏการณ์ที่ศึกษาทั้งหมดอย่างเป็นองค์รวม มองว่าส่วนย่อยต่าง ๆ นั้น ส่งผลต่อซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงจะไม่ศึกษาเหตุและผลของตัวแปรต่างๆ อย่างแยกออกเป็นส่วนๆ
4. การวิจัยเชิงคุณภาพใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นในส่วนของประสบการณ์และแนวคิดส่วนบุคคลเป็นหลัก ซึ่งจะเป็นรายละเอียดเชิงพรรณนา เจาะลึก และตรงประเด็น
5. นักวิจัยเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลที่สำคัญ ประสบการณ์ ทักษะ และวิจารณญาณส่วนตัวของผู้วิจัยเป็นส่วนที่สำคัญในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษา เนื่องจากผู้วิจัยจะต้องเข้าไปสัมผัสแบบมีส่วนร่วมโดยตรงกับประชากรหรือปรากฏการณ์ที่ศึกษา
6. การวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญแก่พลวัตของสิ่งที่ศึกษา กล่าวคือจะทำความเข้าใจว่าความเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ไม่ว่าจะอยู่ในระดับบุคคล กลุ่มหรือแม้แต่วัฒนธรรมก็ตาม
7. การวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญกับแต่ละเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และทำความเข้าใจในแต่ละเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้ววิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุการณ์เหล่านั้น เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทั้งหมด
8. การวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญกับบริบทของสิ่งที่ศึกษา ทั้งบริบททางสังคม ประวัติศาสตร์ และเงื่อนไขของเวลาและสถานที่ และมองว่าการนำข้อค้นพบไปปรับใช้ในบริบทอื่นๆ ที่แตกต่างกันเป็นสิ่งต้องระวัง เพราะอาจมีความเป็นไปได้ที่จะได้ข้อค้นพบที่ไม่เหมือนกัน

9. การวิจัยเชิงคุณภาพมีการออกแบบการวิจัยเป็นแบบเปิดกว้างไว้สำหรับความเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อให้สามารถลงลึกได้มากที่สุด และทำให้มีโอกาสติดตาม เจาะลึก และค้นหาสิ่งใหม่ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในขณะที่เก็บข้อมูล

10. ตัวผู้วิจัยเองเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด ซึ่งเครื่องมือสำหรับการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพไม่มีโครงสร้างที่เคร่งครัด สามารถปรับได้ตามความเหมาะสมกับแหล่งข้อมูลและสถานการณ์ จึงขึ้นอยู่กับผู้วิจัยที่จะต้องมีความแม่นยำในหลักการของเครื่องมือที่ใช้ และมีทักษะในการใช้วิธีการนั้นๆ อย่างเพียงพอ

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

สุภาวงศ์ จันทวานิช (2538 อ้างถึงใน นิธินันท์ โกมล, 2553) ระบุว่า การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ มี 2 แบบ คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป (Induction) วิธีการที่ใช้มี 3 วิธี คือ

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic induction) คือ วิธีตีความสร้างข้อสรุปข้อมูล จากรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่มองเห็นหลายๆ เหตุการณ์แล้วจึงสร้างข้อสรุป ถ้าข้อสรุปนั้นยังไม่ได้รับการตรวจสอบยืนยันก็ถือเป็นสมมติฐานชั่วคราว (Working hypothesis) และรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน แต่ถ้าหากข้อมูลได้รับการยืนยันแล้ว ก็ถือว่าเป็นข้อสรุปซึ่งมีความเป็นนามธรรมในระดับต้นๆ

1.2 การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological analysis) คือการจำแนกข้อมูลเป็นชนิดๆ (typologies) เป็นขั้นตอนของเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกันไป การจำแนกแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือแบบใช้ทฤษฎีและแบบไม่ใช้ทฤษฎี

1.3 การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant comparison) คือการใช้วิธีการเปรียบเทียบโดยการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบเป็นปรากฏการณ์ เริ่มมีความเป็นนามธรรมมากขึ้น จากการเปรียบเทียบจะพบความสัมพันธ์ใหม่เกิดขึ้นนำไปสู่การสร้างข้อสรุปเชิงนามธรรมและสร้างทฤษฎี

2. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) คือเทคนิคการวิจัยที่พยายามจะบรรยายเนื้อหาของข้อความหรือเอกสาร โดยใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบและเน้นสภาพวัตถุวิสัย (Objectivity) (Berelson, 1952 อ้างถึงใน นิธินันท์ โกมล, 2553) การบรรยายนี้เน้นเนื้อหาตามที่ปรากฏในข้อความ พิจารณาจากเนื้อหาโดยผู้วิจัยไม่มีอคติหรือความรู้สึกของตัวเองเข้าไป

เกี่ยวข้อง ไม่เน้นการตีความหรือหาความหมายที่อยู่เบื้องหลังหรือความหมายระหว่างบรรทัด การวิเคราะห์เนื้อหาอาจไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการเชิงปริมาณก็ได้ เพียงแต่ใช้การระบุคุณลักษณะเฉพาะของข้อความหรือสาระอย่างเป็นระบบและสภาพวัตถุวิสัย ซึ่งสรุปได้ว่าการวิเคราะห์เนื้อหา มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ มีความเป็นระบบ มีความเป็นสภาพวัตถุวิสัยและอิงกรอบแนวคิดทฤษฎี

นอกจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีการวิเคราะห์ข้อมูลอีกหลายวิธี ได้แก่ การแปลความข้อมูล (Interpretation) การอธิบายสาเหตุและการเชื่อมโยงและการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น (สุภางค์ จันทวานิช, 2538 อ้างถึงใน นิธินันท์ โกมล, 2553)

ข้อจำกัดของวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มีดังนี้

1. ข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงคุณภาพที่ทำในรูปการศึกษาเฉพาะกรณีอาจนำไปอ้างอิงกับกรณีอื่นๆ (generalization) ไม่ได้หรือได้แต่น้อยมาก
2. ในการวิจัยประเภทนี้ ตัวผู้วิจัยคือเครื่องมือวิจัยที่สำคัญที่สุด จึงจะต้องได้รับการฝึกฝนอบรมมาเป็นพิเศษสำหรับใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ
3. การวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้เวลาในการทำเป็นเวลานานและทำได้เฉพาะกับกลุ่มตัวอย่างบางรายไม่สามารถทำกับประชากรทั้งหมดได้ ดังนั้นจึงไม่เหมาะสมที่จะทำเมื่อทรัพยากรจำกัดและมีประชากรที่จะต้องศึกษาจำนวนมาก
4. วิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพถูกวิจารณ์เป็นอย่างมากในเรื่องความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ เพราะเป็นวิธีการอัตนัยที่ขึ้นอยู่กับตัวผู้วิจัยโดยตรง แต่ถึงอย่างไรก็ตามนักวิจัยเชิงคุณภาพจะได้รับการเน้นเป็นพิเศษถึงจริยธรรมของผู้วิจัยในความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ในการทำงาน โดยเฉพาะในการตีความหมายข้อมูลนักวิจัยเชิงคุณภาพมีวิธีตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของข้อมูล
5. วิธีการวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะต้องมีความสามารถเป็นพิเศษในการอธิบายความสัมพันธ์ของสังคมจากปรากฏการณ์ที่ศึกษา
6. ผู้วิจัยเชิงคุณภาพต้องเป็นผู้มีสหวิทยาการในตัวเอง เพราะการกำหนดปัญหาและการวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องใช้การมองจากหลายมิติ และใช้ทฤษฎีพื้นฐานจากหลายศาสตร์ ผู้ที่ผ่านการ

อบรมมาในศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งโดยเฉพาะ จะสร้างคุณสมบัตินี้ได้โดยยาก เพราะติดข้องอยู่กับ
ความเคยชินในศาสตร์ของตน (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2539)

บทที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) เพื่อศึกษาคนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีขั้นตอนการวิจัยต่างๆดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในงานวิจัยนี้คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 12 คน

การได้มาของผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนิสิตผู้เป็นหัวหน้าชั้นปีที่ 4 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้นำผู้วิจัยเข้าแหล่งข้อมูล (Gate Keeper) เนื่องด้วยหัวหน้าชั้นปีเป็นผู้ที่นิสิตคณะจิตวิทยาชั้นปีที่ 4 เลือกเป็นตัวแทนและเป็นผู้ประสานงานของนิสิตในชั้นปี จึงให้หัวหน้าชั้นปีที่ 4 ส่งต่อผู้ให้ข้อมูลแบบ Snow Ball Technique โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกพิจารณา ดังนี้

1. นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. นิสิตเป็นผู้ที่มีโอกาสในการเรียนรายวิชาต่างๆของคณะจิตวิทยาอย่างเต็มที่ มีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการเรียน
3. นิสิตเป็นผู้ที่มีโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกับคณะจิตวิทยา
4. นิสิตยินยอมและเต็มใจเข้าร่วมงานวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกเข้าทั้ง 12 คน แบ่งเป็นเพศชาย 3 คน เพศหญิง 9 คน โดยผู้วิจัยขออธิบายลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 12 คนดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1 (ID01)

ชื่อ กุ๋น (นามสมมติ) เพศหญิง อายุ 22 ปี ผมยาวตรง ผิวขาว รูปร่างสมส่วน บุคลิกภาพ
สุภาพ มั่นใจในตัวเอง มีความอดทน บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสังเกต ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่คณะเป็นคนที่
เรียบร้อย สุภาพเป็นคนทำกิจกรรมและมีมนุษยสัมพันธ์ดี

2. ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2 (ID02)

ชื่อ วิม (นามสมมติ) เพศหญิง อายุ 22 ปี ผมยาวประบ่า ผิวค่อนข้างคล้ำ รูปร่างสูง
ค่อนข้างอวบ บุคลิกภาพเป็นคนลุๆ มนุษย์สัมพันธ์ดี วาเริง บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสังเกต ขณะที่ผู้ให้
ข้อมูลอยู่ที่คณะเป็นคนที่ค่อนข้างมีความเป็นผู้ใหญ่ ทำกิจกรรม และมีความรับผิดชอบสูง

3. ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3 (ID03)

ชื่อ แต้ว (นามสมมติ) เพศหญิง อายุ 22 ปี ผมยาวตรง ผิวขาว รูปร่างค่อนข้างท้วม
บุคลิกภาพสดใส วาเริง มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบสูง บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสังเกต ขณะที่ผู้ให้
ข้อมูลอยู่ที่คณะเป็นคนที่สดใส วาเริง เป็นที่รักของเพื่อนๆ ชอบทำกิจกรรม ชอบช่วยเหลือเพื่อน และมี
ปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น

4. ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4 (ID04)

ชื่อ ชมพู่ (นามสมมติ) เพศหญิง อายุ 22 ปี ผมสั้น ผิวค่อนข้างคล้ำ รูปร่างเล็ก บุคลิกภาพ
เป็นคนแสดงออกทางอารมณ์ ยึดหยุ่นกับสิ่งต่างๆ บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสังเกต ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่
คณะเป็นคนยิ้มง่าย เฮฮา มีมนุษยสัมพันธ์ดี และชอบทำกิจกรรม

5. ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5 (ID05)

ชื่อ โน้ต (นามสมมติ) เพศชาย อายุ 21 ปี ผมสั้น ผิวขาว รูปร่างสมส่วน บุคลิกภาพเป็นคน
อัยาศัยดี ไม่ชอบอยู่เฉย วาเริง บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสังเกต ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่คณะเป็นคนที่
เรียบร้อย ชอบช่วยเหลือคนอื่น และชอบเล่นกีฬา

6. ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6 (ID06)

ชื่อ โบว์ (นามสมมติ) เพศหญิง อายุ 22 ปี ผมยาวตรง ผิวค่อนข้างคล้ำ รูปร่างค่อนข้าง
ท้วม บุคลิกภาพเป็นคนตลก เข้ากับคนอื่นง่าย มองโลกในแง่ดี บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสังเกต ขณะที่
ผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่คณะเป็นคนที่ขี้เล่น ชอบคุย สดใส วาเริง สนุกสนาน ชอบทำกิจกรรม

7. ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7 (ID07)

ชื่อ กิก (นามสมมติ) เพศหญิง อายุ 22 ปี ผมยววยักศก ผิวค่อนข้างคล้ำ รูปร่างสูงสมส่วน บุคลิกภาพเป็นร่าเริง กล้าแสดงออก มุ่งมั่นในการทำสิ่งต่างๆ บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสังเกต ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่คณะเป็นคนขี้เล่น ตลก ชอบทำกิจกรรม และเป็นตัวของตัวเอง

8. ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 8 (ID08)

ชื่อ เมย์ (นามสมมติ) เพศหญิง อายุ 22 ปี ผมยววยตรง ผิวขาว รูปร่างผอมสูง บุคลิกภาพเป็นคนเงียบๆ ชอบฟังมากกว่าชอบพูด บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสังเกต ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่คณะเป็นคนสุภาพ เรียบร้อย เป็นตัวของตัวเองและชอบช่วยเหลือเพื่อนและรุ่นน้อง

9. ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9 (ID09)

ชื่อ ปาล์ม (นามสมมติ) เพศชาย อายุ 22 ปี ผมสั้น ผิวขาว รูปร่างสมส่วน บุคลิกภาพสุภาพ เรียบร้อย ชอบทำกิจกรรม บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสังเกต ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่คณะเป็นคนชอบช่วยเหลือคนอื่น ยิ้มง่าย ชอบทำกิจกรรม สุภาพ อ่อนโยน เป็นที่รู้จักของคนในคณะ

10. ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10 (ID010)

ชื่อ ครีม (นามสมมติ) เพศหญิง อายุ 22 ปี ผมยววยักศก ผิวขาว รูปร่างสมส่วน บุคลิกภาพ ตรงไปตรงมา สนุกสนาน ใจร้อน บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสังเกต ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่คณะเป็นคนจริงใจต่อเพื่อน มีน้ำใจ และมั่นใจในตัวเอง

11. ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 11 (ID011)

ชื่อ แยม (นามสมมติ) เพศหญิง อายุ 22 ปี ผมยววยตรง ผิวขาว รูปร่างผอม บุคลิกภาพเป็นคนเฮฮา สนุกสนาน เข้ากับคนอื่นได้ง่าย บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสังเกต ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่คณะเป็นคนสนุกสนาน ขี้เล่น สดใสร่าเริง และมีน้ำใจต่อเพื่อน

12. ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12 (ID012)

ชื่อ เกรท (นามสมมติ) เพศชาย อายุ 22 ปี ผมสั้น ผิวขาว รูปร่างสูงใหญ่ บุคลิกภาพเป็นคนใจเย็น สบายๆ ขี้เกรงใจ อารมณ์ดียิ้มง่าย บุคลิกภาพที่ผู้วิจัยสังเกต ขณะที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่ที่คณะเป็นคนชอบเปิดรับประสบการณ์ใหม่ๆ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น และมีน้ำใจต่อเพื่อน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูล มีการสังเกต บันทึกเทป

ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการเฉพาะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะต้องเข้าไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างใกล้ชิด ในสถานการณ์ที่เป็นจริง ผู้วิจัยจึงได้เตรียมความพร้อมของตนเองเพื่อดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1.1 เตรียมความพร้อมในเรื่องความรู้เกี่ยวกับตนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 เตรียมความพร้อมเรื่องระเบียบวิจัย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา นอกเวลาเรียน รวมทั้งศึกษาจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพ แนวปรากฏการณ์วิทยา

2. เครื่องบันทึกเสียง

3. แนวทางในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับตนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พัฒนาขึ้นมาดังนี้

3.1 ผู้วิจัยคิดคำถามเกี่ยวกับตนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ผู้วิจัยนำคำถามที่คิดขึ้นไปทดลองสัมภาษณ์กับนิสิตที่มีเกณฑ์เหมือนผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 1 คน

3.2 ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข ข้อคำถามให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ โดยมีแนวคำถาม ดังนี้

“ในการเป็นนิสิตจิตวิทยา มา 4 ปี ส่งผลต่อตัวตนของนิสิตหรือไม่? อย่างไร? ด้านไหนบ้าง?

“มีประสบการณ์ใดบ้างในการเป็นนิสิตจิตวิทยา และในปีที่ผ่านมาที่ส่งผลต่อตัวตนของนิสิต? ส่งผลอย่างไร? ด้านใดบ้าง? แบ่งออกเป็นด้านกิจกรรม ด้านการเรียน(วิชาการ) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนด้านความสัมพันธ์กับคณาจารย์ ด้านกายภาพ ด้านการอยู่หอพัก และด้านการได้ขึ้นชื่อว่าเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การอยู่หอพัก?

“จากทั้งหมดที่เล่ามาในการเป็นนิสิตจิตวิทยา ตอนนี้นิสิตรับรู้ตัวตนของเป็นนิสิตอย่างไร? ”

“หากจะให้คุณสรุปจากประสบการณ์ของคุณ คุณเห็นว่านิสิตจิตวิทยามีตัวตนเป็นอย่างไร แล้วคุณคิดว่าตัวตนของคุณมันสอดคล้องกับตัวตนนิสิตจิตวิทยาที่คุณคิดไว้หรือไม่ อย่างไร”

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีแนวคำถาม โดยมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้ร่วมกันออกแบบและพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ มีการตรวจสอบความเหมาะสมของคำถามด้วยการปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและทดลองนำไปสัมภาษณ์ โดยคำถามมีทั้งสิ้น 5 ข้อซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยทำการบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง 15 นาที เพื่อทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเชิงลึกถึงตัวตนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้

ทั้งนี้ที่มผู้วิจัยประกอบไปด้วยผู้วิจัยมีจำนวน 3 คน ซึ่งทำหน้าที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยนำข้อคำถามที่ได้พัฒนามาแล้วมาสัมภาษณ์เชิงลึกและบันทึกเสียงผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 12 คน ผู้วิจัย 1 คน จะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 4 คน โดยนำผู้ให้ข้อมูลมาลงรหัสเป็นตัวเลข โดยการสุ่มตั้งแต่ 01 ถึง 12 จากนั้นนำเลขมารวมกลุ่มกลุ่มละ 4 คนเป็นจำนวน 3 กลุ่ม และให้ผู้วิจัยเลือกตัวเลขเพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มดังกล่าว ผลการเลือกตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1

ผลการเลือกกลุ่มการสัมภาษณ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัย	กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยเลือก ได้	รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่ต้องสัมภาษณ์ (คน)
ผู้วิจัยคนที่ 1	กลุ่มที่ 1 (01,04,07,10)	4
ผู้วิจัยคนที่ 2	กลุ่มที่ 2 (02,05,08,11)	4
ผู้วิจัยคนที่ 3	กลุ่มที่ 3 (03,06,09,12)	4

รายละเอียดเรื่องวันและเวลาในการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูล จำนวน 14 คน ผู้วิจัย
แสดงตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2

รายละเอียดเรื่องวันและระยะเวลาในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

รหัส	สัมภาษณ์โดยผู้วิจัยคนที	วันที่สัมภาษณ์	ระยะเวลาในการสัมภาษณ์
01	1	10 มกราคม 2555	65 นาที
02	2	11 มกราคม 2555	45 นาที
03	3	11 มกราคม 2555	55 นาที
04	1	13 มกราคม 2555	75 นาที
05	2	27 มกราคม 2555	40 นาที
06	3	12 มกราคม 2555	30 นาที
07	1	20 มกราคม 2555	50 นาที
08	2	19 มกราคม 2555	65 นาที
09	3	19 มกราคม 2555	60 นาที
10	1	6 กุมภาพันธ์ 2555	75 นาที
11	2	13 กุมภาพันธ์ 2555	30 นาที
12	3	6 กุมภาพันธ์ 2555	50 นาที

การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง 15
นาที ซึ่งขั้นตอนในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

1. ผู้วิจัยระบุชื่องานวิจัย วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลในการ
บันทึกเสียงการสัมภาษณ์ทุกครั้งโดยกำชับกับผู้ให้ข้อมูลว่าข้อมูลทั้งหมดในการสัมภาษณ์จะถูก
เก็บเป็นความลับ จะเผยแพร่เฉพาะข้อมูลในการเสนอผลการวิจัยในเรื่องนี้เท่านั้น โดยข้อมูลที่
นำเสนอออกไปจะไม่สามารถอ้างอิงกลับมาถึงตัวผู้ให้ข้อมูลได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยให้ความเคารพในการ
ตัดสินใจของผู้ให้ข้อมูลและบอกสิทธิของผู้ให้ข้อมูลที่จะสามารถตอบหรือไม่ตอบคำถามก็ได้

2. หลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับเรื่องที่สัมภาษณ์และขอบคุณผู้ให้ข้อมูลในการสละเวลาามาในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยา โดยมีวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบรายบุคคลมาเป็นเนื้อหาหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาถอดความจากเสียงบันทึกการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ (Verbatim) แล้วนำเอกสารที่ได้จากการถอดเสียงมาประเมินความถูกต้อง โดยการนำบทสัมภาษณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรไปเปรียบเทียบกับบทสัมภาษณ์บันทึกเสียงว่าตรงกันหรือไม่

2. ผู้วิจัยอ่านบทความจากการถอดความซ้ำหลายๆครั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมแล้วทำการถอดรหัสความ (Coding) จากบทสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัย 3 คน ทำการถอดรหัสความของผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 1 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการถอดรหัสนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล อีกทั้งยังดูว่าการถอดรหัสความของผู้วิจัยทั้ง 3 คน มีความสอดคล้องไปในทางเดียวกันหรือไม่ โดยนำข้อมูลจากการถอดรหัสความไปตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษาและทำความเข้าใจระหว่างผู้วิจัยและอาจารย์ให้การถอดความสอดคล้องกัน เพื่อไปถอดรหัสความจากข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลรายอื่นๆต่อไป เมื่อถอดความเสร็จก็นำข้อมูลจากการถอดความมาตรวจสอบกันอีกครั้งโดยผู้วิจัย

3. ผู้วิจัยจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ (Categories) ของประเด็นย่อย (Sub theme) แล้วจึงสรุปเป็นประเด็นหลัก (Theme) โดยการรวบรวมประเด็นย่อยที่มีความเกี่ยวเนื่องไว้ด้วยกัน

4. ผู้วิจัยหาข้อสรุปโดยนำข้อมูลที่จัดหมวดหมู่แล้วนำมาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของประเด็นต่างๆแต่ละหมวดหมู่ และสร้างข้อสรุปโดยหาข้อมูลมาสนับสนุนการวิเคราะห์ประเด็นต่างๆที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล

5. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมซ้ำอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมของข้อสรุปและหมวดหมู่ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

6. ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลและความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลในลำดับแรก

อ่านและให้ความคิดเห็น (Peer Debriefing) รวมทั้งการตรวจสอบโดยตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลไปนำเสนอแก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Member Check) เพื่อตรวจสอบหรือแสดงความคิดเห็นในผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลกับการรับรู้หรือความเข้าใจของผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่าสอดคล้องมากน้อยเพียงใด

7. เก็บข้อมูลเพิ่มเติมหรือปรับปรุงการวิเคราะห์ข้อมูลใหม่ หากพบว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่าข้อสรุปหรือการตีความของผู้วิจัยยังไม่ถูกต้องหรือเห็นว่าข้อมูลยังไม่ครอบคลุมประเด็นคำถามในการวิจัย

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาดนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 12 คน พบว่าตนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ซึ่งประเด็นหลักมีดังนี้

ประเด็นหลักที่ 1 การรับรู้ตนเอง ประเด็นนี้ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย ดังนี้

- 1.1 ความเข้าใจตนเอง
- 1.2 ความเป็นตัวของตัวเอง
- 1.3 ความเข้าใจผู้อื่น
- 1.4 การมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีความสุขกับผู้อื่น
- 1.5 การมีจิตวิทยาเป็นส่วนหนึ่งของตน

ประเด็นหลักที่ 2 การเติบโต ประเด็นนี้ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ดังนี้

- 2.1 การมีศักยภาพมากขึ้น
- 2.2 การพัฒนาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
- 2.3 การพึ่งพาตนเองมากขึ้น
- 2.4 การปรับเข้าสู่วิถีชีวิตเมือง

ประเด็นหลักที่ 3 การมองภาพในอนาคต ประเด็นนี้ประกอบด้วย 3 ประเด็นย่อย ดังนี้

- 3.1 การรับรู้ตนเองในฐานะบัณฑิตจุฬาฯ
- 3.2 การวางแผนนำความรู้จิตวิทยาไปใช้
- 3.3 ความรู้สึกไม่มั่นใจ

ประเด็นหลักที่ 1 การรับรู้ตนเอง

การรับรู้ตนเองเป็นประเด็นหลักสำหรับวิจัยในครั้งนี้ซึ่งมุ่งศึกษาคนที่ผ่านการบ่มเพาะของ นิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่าตัวเองสามารถเป็น ตัวของตัวเองได้ เข้าใจตัวเอง เข้าใจผู้อื่น และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้จากการเป็นนิสิตจิตวิทยา

1.1 ความเข้าใจตนเอง

ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าตัวเองชัดเจนในความคิด ความรู้สึกของตนเอง รู้จักมุมมองของตัวเอง มากขึ้น โดยผู้ให้ข้อมูลเข้าใจและยอมรับตัวเองได้แม้ว่าจะเป็นด้านลบของตนก็ตาม ด้วยการเรียน คณะจิตวิทยาจุฬาฯ ที่สอนให้มองตัวเองมากขึ้น ผู้ให้ข้อมูลสามารถพิจารณาความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง รู้เป้าหมายในชีวิตของตน ผ่านกระบวนการเรียนการสอนและการเป็นนิสิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“แต่พอมานี้มันเหมือนปี 1 ถึงปี 4 อะ มันค่อยๆเพิ่มไปเรื่อยๆว่า เฮ้ยเรารู้สึกดีขึ้นเรื่อยๆ ไม่ใช่ว่าแบบเรียนแค่เรียนเหมือนคนอื่น ยิ่งได้คุยกับเพื่อนที่ ทั้งคณะ...เรารู้สึกว่า เฮ้ยเราอะเข้าใจ ตัวเองแล้วว่าเราเกิดอะไรขึ้นกับสิ่งที่เราทำไป แล้วเราก็เข้าใจ เราถึงไม่เก้อท้อว่าเราทำไปเพื่ออะไร อย่างนี้ แต่ตอนนี้เราเริ่มเข้าใจและแบบมันเหมือนแค่เริ่มนะ เท่าที่เราเรียนมาทั้งหมดอะมัน ไม่ใช่ที่เรารู้จักตัวเองดีขนาดนั้นอะ แต่มันเหมือนเนี่ยคือการเริ่มต้นและ4ปีนี่คือการเริ่มต้นแล้วว่า หลังจากนั้นเราจะใช้ชีวิตอย่างรู้และว่าเราเป็นใครอะ เราทำเพื่ออะไร” (ID08: 49-51, 56-61)*

“มองตัวเองมากขึ้น แบบเหมือนเวลาเรียนอะไรเนอะก็จะแบบให้มองตัวเอง ให้เรารู้สึกว่า เรามาพิจารณาตัวเองเยอะขึ้น แบบว่า เฮ้ยความรู้สึกตัวเอง คิดยังไง บางที รู้สึกยังไงอย่างนี้ แต่ก็ จะค่อนข้างสับสนว่าเฮ้ยแล้วสรุปแล้วเราคิดยังไงแล้วก็ มันก็จะคิดมากขึ้นกว่าเดิมว่า เฮ้ยตอนนี้ เหมือนทบทวนความรู้สึกตัวเองมากขึ้น ว่าแบบเออ อยู่กับตัวเองอะไรอย่างนี้ ถ้าเป็นแต่ก่อน ก็คง แบบ ปึ๊บๆๆ ไปแบบไม่มีแบบ ไม่ได้มานั่งคิด นั่งทบทวนอะไรอย่างนี้ อยู่กับตัวเอง มานั่งคิดมานั่ง อย่างนู้นอย่างนี้” (ID04: 54-60)

*

ตัวเลขหลังเครื่องหมาย : แสดงว่าผู้วิจัยดึงข้อมูลจากบรรทัดใดในการถอดเทปการสัมภาษณ์

“มันเหมือนได้ย้อนกลับมามอง แล้วก็ทำให้ ก็ไม่ใช่โทษคนอื่นอย่างเดียว เราก็ต้องกลับมา มองตัวเราเองด้วย แล้วก็เราพัฒนาในจุดที่แบบไม่ดี” (ID10,104-106)

“ชัดเจนกับความเป็นตัวเองมากขึ้น เราชู้สึกว่าเมื่อเทียบกับก่อนเรียนหรือ เทียบกับ เพื่อนๆที่ไม่ได้เรียนจิตวิทยาอย่างนี้ เออ เราว่าเรา เข้าใจตัวเอง ชัดเจนกับความคิดตัวเองมากขึ้น ยิ่งโดยเฉพาะเทียบกับตัวเองอย่างนี้ ทำให้รู้สึกได้เลยว่า ก่อนเข้ามา กับตอนนี่ที่อยู่ปี 4 อย่างนี้ ถ้า พอจะจำความคิดตอนเด็กๆได้กับความคิดตอนนี้ก็คงจะชัดเจนแล้วก็มี ความแตกต่างกัน พอสมควร...ตอนนี้ก็ทำให้เรามีบางอย่างที่ทำให้เราชัดเจนกับตัวเองมากขึ้นอะ...มองเห็นศักยภาพ ตนเองชัดเจนมากขึ้นอะใช้อย่างงี้” (ID12: 51-56, 95-96,119)

“มันคงจะเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้น...แล้วมันทำให้เรารับรู้ตัวตนของเราชัดเจนมากขึ้นแล้วอะไร แบบอีกอะที่ส่งผลตรงพอเวลาที่แบบเข้ากลุ่มครั้งหนึ่งใช้มีระยะเวลาเค้าให้พูดในบางหัวข้ออย่างนี้ เออมันก็จะมาทำให้เราชัดเจนในตัวเองมากขึ้นเช่นแบบคุยกันบางเรื่องเฮ้ยเพิ่งรู้ว่าตัวเองเป็นคน ที่ รักครอบครัวมากอะ เมื่อก่อนอาจจะรักแต่รู้สึกที่ตัวเอง เรื่องนี้เป็นเรื่องsensitive แต่พอเข้าgroup ที่ไรพอพูดถึงเรื่องนี้จะเริ่มรู้สึกว่าจะมีfeelyากร้องอะ พูดแล้วน้ำตาจะไหลอะใช้อย่างนี้ แล้วมันก็ ทำให้เหมือนเราชัดเจนว่าเหมือนว่าจริงๆแล้วเราให้ความสำคัญกับครอบครัวมาก แล้วก็ ประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไม่ว่าครั้งไหนๆอะ มันจะทำให้เราอะเห็นในตัวของเราชัดเจน มากขึ้น”(ID02: 45, 62-70)

“ก็เหมือนแบบว่า อย่างถ้าสมมติ อย่างเรื่องความรู้ เรื่องที่ได้เรียนอะใช้อย่างนี้ ใช้มีัย เหมือนอย่างที่เราเรียนแบบวิชาหนึ่ง หรือเรียนวิชาแนวจิตปริก มันทำให้ได้ความคิดหรือว่าได้แนวที่ได้ กลับมามองตัวเองมากขึ้น ทำให้ได้รู้จักตัวเองมากขึ้น แต่ก่อนอาจจะไม่รู้ ว่าตัวเองเป็นคนยังไง ที่นี้ ก็เลยเออ เริ่มชัดเจนมากขึ้น ...แต่คือแต่ก่อนอาจจะแบบ เออ ๆ ก็เป็นอย่างนี้แหละ แต่แบบไม่รู้ ว่า มันคือยังไง ก็ชัดเจนมากขึ้น”(ID06:24-29, 31-32)

“เราว่ามันมีผลเพราะอย่างน้อยมันทำให้เรารู้จักตัวเองมากขึ้น กล้าที่จะยอมรับตัวเอง เมื่อก่อนเราก็คงไม่รู้ตัวหรือกว่าเรา self สูง เราคือเสียบ แต่ถ้ามาตอนนี้ก็กล้าพูดอะว่าตอนนี้เรา เป็นแบบนี้แหละ...เพราะเรารู้สึกว่า เรายอมรับตัวเองได้ค่อนข้างโอเค รู้จักตัวเองได้ค่อนข้างดี” (ID01:39-41,431-432)

“การเรียนก็ วิชาในคณะอะ บางวิชาเราได้อามาใช้กับตัวเองอะใช้อย่างนี้ อย่าง per growth ได้อามาแบบเลี้ยงตัวเอง ปรึษาใช้กับตัวเองได้อย่างชัดเจนมาก คร่าวๆ อย่างแบบให้มอง มองรู้สึกว่ามันมองอย่างตอนนั้นมันก็มีเรื่องอะไรให้คิดอย่างนี้ มีเรื่องวุ่นวายใจ แล้วพอเรียน per growth อะมันทำให้เราไม่ตั้งเงื่อนไขให้กับตัวเองอะ เหมือนแบบ ไม่คิดว่า มันจะต้องเป็นอย่างนี้ๆ แล้วก็เหมือนยังโงะ มองบวกมากขึ้นอะ จำเนื้อหาไม่ค่อยได้แล้วแหละ แต่ว่าตอนนั้นรู้สึกว่าจะอย่าง แบบที่แบบไปทริบแล้วแบบ งอกงาม ก็รู้สึกงอกงามนะ งอกงามแบบรู้สึกอะ มันๆ มันเป็นวิชาที่ เรียนแล้วรู้สึกว่า เราเข้าถึงไม่รู้เข้าถึงแก่นของวิชานั้นจริงๆใหม่ แต่ว่าเราเข้าถึงตัวเอง” (ID04,279-287)

“เราก็โตขึ้นนะมันไม่ใช่แค่แบบทางร่างกายอย่างเดียวทางจิตใจสังคมเราก็กว้างขึ้นด้วยอะ ก็แบบได้รู้จักมุมมองของตัวเองมากขึ้น” (ID05: 39-41)

1.2 ความเป็นตัวของตัวเอง

จากการเป็นนิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าสภาพแวดล้อมใน คณะจิตวิทยาทั้งเพื่อนคณะจิตวิทยา รุ่นพี่ รุ่นน้องและคณาจารย์ เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างให้เกิด บรรยากาศแห่งการยอมรับเข้าใจกัน ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกอบอุ่น มีความมั่นใจในการแสดงออก ถึงความเป็นตัวของตัวเอง กล้าที่จะเปิดเผยความคิดความรู้สึกของตัวเองได้ และมีความสุขจากการเป็นตัวของตัวเองเช่นกัน

“อืมเพราะเพื่อนทำให้เรามีความสุข เออเรารู้สึกว่า เราสามารถคุยกับเพื่อนทั้ง 109 คนได้ โดยที่ไม่ต้องอาย เราเล่นกับทุกคนได้ แล้วเรารู้สึกว่าเพื่อนทำให้เรา เพื่อนที่นี้ทำให้เราร่าเริงแล้ว กลับมาเป็นตัวของตัวเอง... คือไม่ได้บอกว่ามองกว้างขึ้นนะ แต่หมายถึงเหมือนกับว่าเราเปิดใจ ที่ จะพูดกับเพื่อนได้อย่างง่ายดายอย่างนี้ดีกว่า เออพูดอย่างนี้ ถ้าเทียบกับเมื่อก่อน เรารู้สึกว่ากับ เพื่อนที่นี้ค่อนข้างจะสนุก แล้วก็คุยกับใครก็ได้ กับคนที่ไม่สนิทกันก็เล่นตบหัวกันได้ เออมันรู้สึกว่า ทำให้เราเชื่อมความสัมพันธ์ จะพูดโง่ดี จำกัความไม่ถูก เหมือนกับว่าเราเล่นกับคนอื่นได้ง่าย ขึ้นอะเพราะว่าเพื่อนที่อยู่ที่นี่ จะพูดโง่ดีอะเธอ ก็คือมันเหมือนกับเราเล่นกับเพื่อนที่เนี่ยอย่างไรโซ่ ใหม่ มันก็ทำให้เราไปเล่นกับเพื่อนข้างนอกอย่างนั้น สมมติว่าเราเอายกตัวอย่างง่ายๆเช่น สมมติว่า เราพูดกับเพื่อนที่นี้ว่า เห้ยกูมึง เพื่อนข้างนอกก็จะเป็นอารมณ์ประมาณว่ากูมึง เพราะเรามี

ความรู้สึกว่าเรา เราเป็นอย่างนี้ เรามีความสุขอย่างที่เราจะเป็น เราก็เลยน่าที่จะพูดคุยกับใครได้ง่ายขึ้นอะไรว่างนี้ เพราะว่าเพื่อนที่นี้เขาถึงง่าย”(ID07:248-250, 266-278)

“เพราะว่ามันเหมือนกับว่าเข้ามาแล้วมันเหมือนบ้านของเราอะ มันอบอุ่นอะ ได้มาเจอเหมือนกับที่ตรงนี้มันทำให้เราได้มาเจอใครอะ ...แบบที่เข้ามาแล้วยังไงก็ต้อง อย่างน้อยก็ต้องได้เจอเพื่อน ได้เจอพี่น้อง ได้เจอพี่ๆ ได้เจอน้องๆ ได้เจออาจารย์อะไรว่างนี้ มันก็มันเหมือนกับ มันอยู่ในที่ที่เราคุ้นเคยมั้ง...เราก็เป็นตัวตนของเราได้เต็มที่...เพราะว่า เพราะว่าไรอะ ไม่รู้สิ เพราะเหมือนกับว่าคือ เราก็คงได้รับอย่างนี้มาไง เออ ว่าแบบ เรียกว่าไร อย่างที่แต่แล้วไปตั้งแต่ตอนแรก ใจเรื่องการเข้าใจคนอื่น คือแต่ก็คงได้รับมาอย่างนี้ จนทำให้แต่ก็เป็นแบบนี้อะ แล้วแต่ก็อยากให้อื่นๆ เป็นแบบนี้ อะไรว่างนี้มัน มันไม่ใช่ที่เกิดมาจากเรา เราอยากให้อื่นเป็น แต่เหมือนกับเราได้รับจากอาจารย์ จากพี่ๆ มันก็เลยทำให้ เฮ้ย เออ มันก็เห็นนะ” (ID03: 349-350,353-355)

“Reflect ของแต่ละคนมันก็จะต่างกัน ลักษณะของเค้าอะ เออแล้วมันกลายเป็นคำว่าแบบเพื่อนที่เข้าใจเราจริงๆ เราสามารถคุยกับใครก็ได้ในขณะนี้โดยที่เราไม่ต้องกลัวเลยว่าเค้าจะไม่เข้าใจเรา ถึงๆเราจะรู้ว่าเค้าจะงบบ้างเบลอบ้างแต่ว่า เฮ้ยเราเรารู้เลยว่าเค้าจะเข้าใจ เราไว้ใจแล้วเราแบบเชื่อใจคนในที่นี้ได้ง่ายมาก...เราว่า เราเห็นคุณค่าในคนอื่น เราเป็นคนที่จะเห็นคุณค่าในคนอื่นอยู่แล้ว แต่ที่นี้คือเราได้เห็นว่ามีคนอื่นหลายๆคนที่เรียนร่วมกับเรา ที่อยู่ร่วมกับเรามา ก็เห็นคุณค่าของคนอื่นเหมือนกัน ก็เลยรู้สึกว่า ฉันมีแนวคิดแบบนี้อะ คนอื่นก็มีด้วยอะ รู้สึกดีจัง เพราะว่าเรารู้ว่าจุดนี้มันเป็นสิ่งที่ดี...มันมีชดอยู่แล้วอะ ทุกคนที่นี้ มี เราก็เป็นหนึ่งในนั้น เราก็มี” (ID08:205-208, 434-437, 442)

“กับเพื่อนในคณะก็ คิดว่าตัวตนก็ยังเหมือนเดิม การที่สนิทมากขึ้นทำให้เราได้พูดคุยตรงๆ พูดตรงๆกับเค้ามากขึ้นได้ แล้วเค้าก็สามารถพูดตรงๆกับเราได้เหมือนกัน ก็ดี อืม โดยที่แบบยังไม่คิด ไม่คิดที่จะเปลี่ยนแปลงตัวตนตัวเองนะเพราะคิดว่าเปลี่ยนไปมันก็ฝืนอยู่ดีคือชอบที่จะทำอะไร แล้วก็เลยไม่อยากที่จะเปลี่ยน” (ID05: 151-155)

ในขณะที่เดียวกันความเครียดจากการไม่เข้าใจกัน เนื่องจากการอยู่ร่วมกับเพื่อนและรุ่นพี่ คณะจิตวิทยา ซึ่งมีความแตกต่างจากตน ส่งผลผู้ให้ข้อมูลเกิดการปรับตัวกับปัญหาที่เกิดขึ้น จนสามารถเป็นตัวของตัวเอง ไม่พึ่งพาผู้อื่น และสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตัวเองได้

“ส่งผลต่อตัวตน เพื่อนด้วยแหละ เพื่อนในคณะ ส่งผลต่อตัวตนเราพอสมควร เพื่อนในคณะทำให้เราสามารถ อยู่กับตัวเองได้ อืม คือเราเคยมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนในกลุ่ม บวกกับเราอยู่หอคนเดียว เราก็เลยแบบ มีช่วงหนึ่งที่เราเครียดๆกับเรื่องเพื่อน เรื่องอะไรอย่างเงี้ย แต่สุดท้ายก็ปรับตัวได้ สามารถ คำจะเรียกว่าอะไรอะ ไม่ depend on คนอื่น สามารถเป็นตัวของตัวเอง ไม่ depend on คนอื่น แล้วก็จัดการกับปัญหา ด้วยตัวเองได้มากขึ้น” (ID12:134-144,170-184)

1.3 ความเข้าใจผู้อื่น

จากการที่ผู้ให้ข้อมูลเรียนในรายวิชาต่างๆในคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่าตัวเองสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นโดยไม่คาดหวังและยอมรับความแตกต่างของตนเองและผู้อื่นได้ อีกทั้งผู้ให้ข้อมูลยังรับรู้ที่ตัวเองใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น หาเหตุผลให้กับการกระทำของผู้อื่น เพื่อให้ตนเองเข้าใจผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นคนรอบข้าง เพื่อน รวมทั้งคนในครอบครัวอีกด้วย

“เหมือนแบบ เมื่อก่อนถนัดที่จะพูดแนะนำอะ พอเรียนมาแล้วรู้สึกที่ต้องฟังมากกว่าแล้วให้เค้าคิดเองมากกว่าที่จะแนะนำอะไรแบบเนี้ย เออ ก็เลยรู้สึกว่าการที่เค้าจะเป็นที่ได้อะไปใช้ เป็นที่ปรึกษา ไม่ใช่ มันก็ไม่ได้เป็นที่ปรึกษาหรอก เป็นที่อย่างแบบ รับฟังปัญหาของคนมากขึ้น แล้วก็เหมือนกับเข้าใจคนในครอบครัวมากขึ้น เข้าใจเพื่อนมากขึ้น การมองคนมองโลกก็เปลี่ยนไปจากมองแค่ “ทำไมอะ” “อะไรอะ” (เสียงเหวี่ยงๆ) อะไรอย่างเนี้ย คำถามพวกนี้มันจะเกิดน้อยลงมันก็จะ เป็น อ้อเพราะเค้าเป็นอย่างนี้ แล้วก็รู้ว่าการที่เค้าเป็นอย่างนี้มันคงจะต้องมีสาเหตุหรืออะไรมาก่อนอะ ไม่ใช่ พอเจอแล้วโวยวาย “อะไร” “ทำไม” คือประมาณนี้มากกว่า” (ID02: 29-40)

“ก็คือเข้าใจเขา ยอมรับเขาได้มากขึ้น จากการเรียนจิตวิทยา” (ID01: 44-45)

“เราเรียนจิตวิทยา เราารู้สึกว่าเราใจเย็นมากขึ้น มันไม่ใช่ที่เราใจเย็นอย่างนั้น เราต้องมองว่า เรามีเหตุผลให้กับคนอื่นมากขึ้น สมมติว่าตอนที่ยังไม่ได้เรียนไซโคม อิม เวลาคนทำอะไรบางอย่างอย่างเนี่ย เออ เราก็จะแบบ ใจนี่แม่งอะไรอย่างนี้ เออเข้าใจใช่ปะ สมมติถ้าแบบเรารู้สึกแบบไม่ถูกใจ แต่พอเรียนอะ มันเหมือนกับว่า ไม่ใช่ที่เราโกรธเขาน้อยลงนะ แต่เราพยายามหาเหตุผลเพื่อไม่ให้เราไม่โกรธเขามากขึ้นอะ เออ เช่น สมมติว่าเมื่อก่อนก็จะมี ใจนี่แม่งเลวอะอะไรอย่างนี้ ถ้าเป็นตอนนั้นก็จะเป็นเขาคงมีเหตุผลของเขาแหละที่เขาทำแบบนั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ เป็นจุดใหญ่ แหละที่เราเอามาคิดจริงๆ ว่าต่างคนก็ต่างมีเหตุผลของตัวเอง ไม่มีใครเหมือนกัน เออนี่คือสิ่งที่เปลี่ยนไปในความคิดนะ” (ID07: 62-70)

“ก็เข้าใจคนอื่น เราก็เข้าใจนะ” (ID12: 299)

“อันนี้วิชาแรกที่เรารู้สึกว่าได้ก็คืออาจารย์ท่านหนึ่งบอกว่าถึงแม้เราอยากจะทำอะไรอย่างหนึ่ง เราก็เปลี่ยนเค้าไม่ได้ เพราะถ้าเค้าไม่คิดอยากจะทำ อันนี้เป็นประเด็นสำคัญเลยที่ทำให้มีแบบเหมือนกับแบบ ไม่หงุดหงิด เวลาที่แบบ ฉันอยากให้เป็นแบบนี้ทำไมเธอไม่เป็น มันก็เลยรู้สึก ว่า ลดความอยากให้เป็นในคนอื่น” (ID02: 155-167)

“ก็อย่างจิตพัฒนาอย่างงี้ใช่ปะ ก็คือ แต่ก่อนก็จะอยู่ปกติ ก็ พ่อ แม่ ลูก ธรรมดา ก็รักกันปกตินะ แต่พอเหมือนเรียนวิชาหนึ่ง ก็รู้ว่า เฮ้ยพ่อแม่เราก็ใกล้จะแบบวัยชรา ใกล้ๆวัยทองลงนะ เค้าก็ต้องเปลี่ยนแปลง เราก็ทำยังไง ต้องแบบ เราก็รู้ว่าเค้าเปลี่ยนยังไง ก็ปรับตัวได้ จะได้ไม่ทะเลาะกันปะ” (ID06: 72-78)

“ปาล์มรู้สึกว่าการปาล์มก็เป็นคนหนึ่งที่แบบเข้าใจคนได้” (ID09: 517)

“หลายวิชาที่เราเรียนมา มันทำให้เรารู้สึกว่า เราคิดกับตัวเองดีขึ้น มองคนอื่นดีขึ้น เช่น พยายามมองว่าเขาเป็นอย่างนั้น ทั้งๆที่เมื่อก่อนอาจจะแบบ anti ว่าเฮ้ยเป็นอย่างนี้ฉันไม่ยุ่งนะ ฉันแบบ แม่งไม่ได้จะอะไรอย่างนี้ (ข้า) เขาแปลกไปอะไรอย่างเนี่ย แต่ก็สำหรับเดี๋ยวนี้ก็รู้สึกว่าการที่เขาเป็นก็คนเรามันไม่เหมือนกันอะ เออทำให้เห็นแบบมองโลกมากขึ้นว่าคนมันมีหลากหลายนะ เออ เราต้องเข้ากับเขาให้ได้สิ เออเราถึงจะแบบเพราะโลกเรา มันไม่มีใครที่เหมือนเราอะ อันนี้เห็นจริงๆขึ้น” (ID10: 77-83)

“เรื่องการเข้าใจคนอื่นคือแต่พวกนี้ได้รับมาอย่างนี้ จนทำให้แต่ก็เป็นแบบนี้ละ” (ID03: 63-64)

“แต่แบบพอเข้ามาด้วย มันมีสิ่งผลทั้งหลายอย่างเลยทั้งแบบเราโตขึ้นแล้วแบบจะต้องเริ่มแบบอะไรละ เอาใจเขามาใส่ใจเรามากขึ้นแล้วแบบทฤษฎีต่างๆที่ได้เรียนมาแม้ว่าจะเป็นเบื้องต้น แต่มันก็สอนให้เรารู้ว่าคนอื่นเค้าคิดยังไงเมื่อเราแสดงออกยังไงอะไร” (ID05: 24-26)

1.4 การมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีความสุขกับผู้อื่น

ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่าตนเองมีปฏิสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และทำให้ผู้อื่นรู้สึกดี สบายใจและมีความสุขได้ โดยผู้ให้ข้อมูลมองว่าตนไม่ยึดตัวเองเป็นหลักเพราะจะทำให้ผู้อื่นรู้สึกไม่สบายใจ อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลก็รับรู้ว่าตนเองไม่สามารถทำให้ผู้อื่นมีความสุขได้ตลอดเวลา แต่ก็พยายามทำให้ผู้อื่นมีความสุข

“...แต่ว่าปาล์มก็สามารถวิธีที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขได้ ทั้งตัวเองและผู้อื่น” (ID09: 518)

“แบบเด็กจิตวิทยา ไม่ใช่ที่เราเอาแต่ตัวเองเป็นหลักอะ มันแบบ คนอยู่ด้วยเค้าก็จะไม่สบายใจ” (ID03: 435-437)

“คนมันก็ยังเป็นคนอะบางที มันก็ยังอดที่จะแบบทำอะไรที่มันให้คนอื่นมีความสุขตลอดไป มันไม่ได้อะ บางครั้งมันก็ต้องเลือก อันนั้นมันแค่เราอยากให้มันเป็นเพราะว่าเขาเข้าจริงๆ เราก็ยังทำแบบอย่างนั้นไม่ได้ แต่ก็ทำได้ในระดับหนึ่ง เวลาคิดได้หรือว่าในบางสถานการณ์” (ID10: 622-627)

“การเป็นจิตวิทยามา 4 ปีนี้ สำหรับปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มันก็เหมือนกับ อย่างบางทีอย่างนี้ เกิดปัญหา เพื่อนทะเลาะกัน หรือแบบอะไรอย่างนี้ ซึ่งบางทีคือเราก็ไม่ได้มีความรู้จิตวิทยาที่ขนาดจะไปแก้ไขปัญหาให้เค้าเลย หรือ อะไรขนาดนั้นนะ แต่เหมือนกับว่ามันก็คง ช่วยได้ ทำให้เค้ารู้สึกดีขึ้นอะ อย่างแบบพูดคุย เพราะเราก็มีพื้นฐานการที่แบบอะไรอย่างนี้ เพื่อนเศร้ามา หรือ โอเคมีปัญหอะไรอย่างนี้ คือเราก็สามารถที่จะเป็นที่ปรึกษา จะเรียกที่ปรึกษามั้ย เออ ประมาณนี้แหละ ไม่ได้ถึงให้คำปรึกษาแต่เหมือนกับอยู่กับเค้าได้ แล้วเค้ารู้สึกสบายใจขึ้นอะอะไรอย่างนี้มากกว่า” (ID03, 196-204)

1.5 การมีจิตวิทยาเป็นส่วนหนึ่งของตน

จากการเรียนจิตวิทยาผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าคุณศาสตร์ทางจิตวิทยาเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวเองและเป็นสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวันซึ่งกลืนเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผู้ให้ข้อมูล และผู้ให้ข้อมูลยังรับรู้ว่าคุณตนเองสามารถนำจิตวิทยาไปประยุกต์ในการดำเนินชีวิตในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นโดยเป็นไปอย่างอัตโนมัติ

“เหมือนเรียนไปแล้วมันอยู่ในตัวเรา ถ้าถามเราว่าตอนนี้ทฤษฎีนั้นคืออะไรตอบไม่ได้นะ ไม่รู้หรอก ว่าใครคิดอะไรยังไง แต่ถามว่ามันอยู่ในตัวเราไหม มันอยู่ มันเอาไปใช้ในการอยู่ในสังคม หรือว่าพูดคุยอะไรอย่างนี้ได้มากกว่าที่จะมาแบบตอบเป็นทฤษฎีเป๊ะๆอะ แล้วก็เวลาการทำงานจริง หรือว่าเพราะเราแคฝึกลงมือ ไม่รู้อะ เมาเลยแบบแทบจะไม่ได้หยิบทฤษฎีไหนเป็นทฤษฎีจริงจัง เข้าไปใช้ได้เลย มันเป็นเรื่องที่แบบอยู่ในตัวเราแล้วเอาไปใช้มากกว่า เหมือนมันกลั่นกรองประยุกต์ไปแล้วอะ ไม่ใช่เป็นตัวทฤษฎีเป๊ะๆ เอาไปปรับพฤติกรรมมันนี่” (ID01, 221-227)

“มันก็คงไม่ได้โดยตรงที่แบบความรู้แน่นก็อะไรอย่างเงี้ย ถ้าสำหรับเรา เราเป็นเชิงเข้าใจคนอื่นมากขึ้น ใจเย็นลงเพราะเราเข้าใจคนอื่น เหมือนบางอย่างมันเป็นไปโดยอัตโนมัติไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นจิตวิทยาอะไรอย่างนี้” (ID02, 29-31)

“เราไม่คิดว่าวิชาการจะต้องเป็นวิชาการที่แยกตัวออกไปเลยอะ ซึ่งๆจุดนี้เราได้มาเรียนที่นี้ว่าวิชาการมันไม่ใช่อะไรที่แยกออกมาจากชีวิตจริงเลย อ้อ แล้วก็เรามีความหวังว่าเพื่อนจะรู้สึกคล้ายๆเราเหมือนกันว่า เออทุกๆวันเราจะได้เรียนอะไรทุกวันอะ อิม กับตัวเองเนี่ยอย่างอยู่บ้านอย่างเนี่ย แค่มันนี่ คิดเฉยๆว่าเราทำอะไรมา มันก็เรียนและมันแบบ หนีจากเป็นอย่างนี้เดี๋ย เพราะอย่างนี้หรือเปล่าอะไรอย่างนี้ คือแค่ตั้งคำถามกับตัวเองก็เหมือนเรียนแล้วอะ” (ID08,395-400)

“จริงๆ แล้วจิตวิทยาบางที่ไม่ต้องบอกเป็นทฤษฎีหรือเค้าใช้มานานแล้วอะ มันเหมือนอยู่ในชีวิตประจำวันเราเลย แค่แบบไม่รู้ว่าเป็นจิตวิทยา” (ID02: 155)

“มัน (ประสบการณ์ในการไปค่าย) ก็สอนให้เราทำงานเก่งขึ้นจนมาเป็นเหมือน พอเป็นผู้ นำ เป็นประธานค่ายอะไรอย่างเนี่ยมันทำให้เราต้องคิดทุกด้าน เมื่อก่อนเราอาจจะจะเป็นหัวใครงใช้

มะเรากี้ เป็นคิดแค่ด้านใดด้านหนึ่งอะไรอย่างเนี่ย แต่พอแบบ เป็นประธานค่ายมันต้องคิดทุกด้าน แล้วแบบตรงไหนเป็นไง มีอะไรจุดแก้ไข ตรงนี้มีปัญหาต้องดูแลคนที่เค้ามากับเราให้เค้าแบบอยู่มีความสุขปลอดภัยอะไรอย่างนี้ มันเลยทำให้เหมือนฝึกให้เราเป็นคนที่ไม่แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีการรู้จักวางแผนแล้วก็การจัดการที่ดี บริหารคนที่เรามีอยู่ว่าคนไหนเหมาะกับทำงานอะไร วางคนให้ถูกกับหน้าที่” (ID02: 128-134)

ประเด็นหลักที่ 2 การเติบโต

การเป็นนิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อน อาจารย์และสภาพแวดล้อมรอบตัว รวมถึงวิชาเรียน การทำกิจกรรม และการอยู่หอพัก สิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดการพัฒนาตนเอง มีการเติบโตในตนเองทั้งการมองโลก สามารถมองโลกกว้างไกลขึ้นและมองไปถึงสังคมส่วนรวม ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ สามารถดูแล ฟังพาช่วยเหลือตนเองมากยิ่งขึ้น อีกทั้งมีความสนิทสนมกับผู้อื่นและเปิดเผยตนเองต่อผู้อื่นได้มากขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลถ่ายทอดประสบการณ์ว่า ตนเองมีศักยภาพเพิ่มขึ้น มีพัฒนาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ฟังพาตัวเองได้มากขึ้น และปรับตัวเองเข้าสู่วิถีชีวิตเมือง

2.1 การมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าตนเองได้เปิดมุมมองใหม่ๆ มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น มองโลกตามความเป็นจริงมากขึ้น สามารถมองไปถึงสังคมได้โดยไม่ได้มองแค่ตนเอง เพื่อน และครอบครัว อีกทั้งผู้ให้ข้อมูลระบุว่าตนเองมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น สามารถวางแผนชีวิตของตนเองได้ ทำให้รู้สึกว่าตนเองโตขึ้น มีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น และยังรู้สึกภาคภูมิใจในตัวเองอีกด้วย ผ่านการมีโอกาสได้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักเพื่อน ทำกิจกรรมและเรียนรู้การทำงานในด้านต่างๆ

“ได้รู้จักทำงาน หลังจากนั้นก็ได้ทั้งความรับผิดชอบ แล้วก็ฝึกตัวเอง ตัวเองทำอะไรเป็นมากขึ้น อย่างที่เราบอก เรา *openness to experience* อย่างนี้ เรา รู้สึกมันก็ตอบโจทย์ของเรา รู้สึกว่าเรามีศักยภาพมากขึ้น มองเห็นศักยภาพตนเองชัดเจนมากขึ้น จากที่แต่ก่อนก็แบบทำอะไรก็ไม่รู้ไปเรื่อยๆ” (ID12:113-120)

“เป็นคนมองอะไรกว้างขึ้นนะ 4 ปีที่ผ่านมา จากทั้งแบบทั้งการเรียนจิตวิทยาที่ทำให้เราแบบมองด้วยความเข้าใจ มองคนด้วยความเข้าใจ มองนั่นนี่ที่แบบมันจะเข้าใจกับมันมากขึ้น เข้าใจง่ายขึ้นแล้วก็ประสบการณ์ที่แบบไปทำค่ายมา หรือไปอะไรมา มันทำให้เราเห็นอะไรที่แบบไม่ใช่แค่เนี้ย ไม่ใช่แค่ในรั้วมหาลัย แค่ในเมืองที่เราใช้ชีวิตอยู่ ต้องไปเห็นชีวิตของคนถิ่นอื่น ว่าเป็นยังไงทั้งอีสาน ทั้งเหนือ มันก็ทำให้เห็นภาพกว้างขึ้น จากแบบเปลี่ยนแปลงจากตอน ม.ปลาย ก็เป็นเด็กอยู่ในรั้วโรงเรียนเห็นแค่นั้นอะไรอย่างนี้ อืมเห็นอะไรกว้างขึ้นนึบ มันก็จะแบบคิดไกลขึ้น คิดได้แบบรอบด้านมากขึ้น มองอะไรที่แบบไม่ได้มองแค่ตัวเราเอง มองไปถึงสังคม มองถึงอะไรอย่างนี้ ...แบบเหมือนเป็นอันหนึ่งที่เรารู้สึกว่า เราเปลี่ยนจากตอนเป็นเด็กเยอะ คิดอะไรที่แบบไม่ใช่แค่เราแค่เพื่อน แค่ครอบครัว คิดอะไรที่เป็นของสังคมด้วย” (ID01:59-66, 82-83)

“แต่ว่าพอแบบเข้ามาทำกิจกรรม ก็แบบเหมือน ได้เพื่อนด้วยอะ ทำให้เราเปลี่ยนแบบอยู่กับคนส่วนใหญ่มากขึ้นอะ แต่ก่อนคงแบบก็อยู่ตัวคนเดียว ถ้าแบบก็มีเพื่อนใช้ปะ แต่ว่าเอาก็เวลาถึงเวลาก็ต่างคนต่างอยู่อะไรอย่างนี้ แล้วก็แบบเวลามาเจอกันตอนเรียนอะไรอย่างนี้ก็ไปๆ ตอนนี้นั้นจะเหมือนให้เวลากับอย่างอื่นมากขึ้น มองเห็นกว้างขึ้น ว่ายังมีอย่างอื่นในชีวิตนะ อย่างอื่นในชีวิต ก็อย่างเช่น อย่างเงี้ยไม่ใช่แค่แบบมาเรียน มาทำงานมันให้โอกาสตัวเองได้เรียนรู้ ได้เรียนรู้คนเพื่อนด้วย งานด้วย” (ID04:72-79)

“... เออ การมองคนของเรา ไม่ได้มองแค่แคผิวเผินเหมือนกับตอนเด็กๆอะไรอย่างเงี้ย พยายามมองคนให้ลึกซึ้งมากกว่าอะไรอย่างนี้ การมองโลก มองโลกผ่านความเป็นจริงและยอมรับมากขึ้น” (ID02:402-408)

“...มันเป็นช่วงเวลาที่ โตขึ้น แล้วก็ มันเหมือน มันเหมือน โตขึ้นแล้วก็เรียนรู้ เหมือนก่อนหน้านี้มันเด็กแล้วมันก็เรียนรู้เหมือนแบบใช้ชีวิตมาเรื่อยๆ แต่พอช่วงเวลา 4 ปีนี้มันเหมือนเป็นช่วงเวลาที่โตขึ้นแล้วก็เรียนรู้แบบมีสติอะ” (ID11,29-32)

“ปาล์มก็พัฒนาตัวเองมาเรื่อยๆ จนตอนนี้ปาล์มก็รู้สึกว่ามีความเป็นวัยรุ่นที่เทียบเท่ากับคนอื่นได้แล้ว พูดได้ไม่อายใครบ้าง เออ เรียนก็เรียนได้พอสมควร ทำกิจกรรมได้บ้างอะไรอย่างนี้ เออ เข้าสังคมได้บ้าง อืม โดยเฉพาะเรื่องเข้าสังคมนั่นแหละ ที่ปาล์มได้พัฒนาเยอะ ก็ได้เรียนรู้อะไรหลายๆอย่างจากเพื่อนๆในคณะ จากการทำงาน กิจกรรมในคณะอะไรอย่างนี้ ปาล์มก็เลยรู้สึกว่า

ตัวเองเปลี่ยนแปลงไปเยอะมากเยอะ เกี่ยวกับการเข้าสู่สังคมะ แล้วก็การจัดการกับชีวิตตัวเอง อย่างเช่น วางแผน วางแผนชีวิตว่า ต่อไปเราจะทำอะไร จากที่ ม. ปลายคิดอย่างเดียวว่า เออ เอ็น ให้ติดพอ คราวนี้ก็ต้องคิดไกลแล้วก็ เหมือนกับแบบ การบริหารเวลา การบริหารอะไรหลายๆอย่าง อะมั้ง คือโดยรวมแล้วอะ เรียกว่าเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นอะ ...คือเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น แล้วก็เข้าสู่สังคมง่าย คือ ความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นของปาล์มเนี่ย มันใหญ่มากเลยไง ความเป็นผู้ใหญ่ก็คือรวมถึงการเข้าสู่สังคม รวมถึงการเรียน รวมถึงหลายๆเรื่องอะ ยกตัวอย่างหรือ คิดก่อน อืมม.. อืม มองโลกในแง่ มองโลกในความเป็นจริงมากขึ้นไง ค่อนข้างจะแบบ reality มากขึ้น คือเหมือนกับแบบไม่ ไม่ยึดติด กับความฝันของตัวเองมากเท่าไร” (ID09: 158-168,176-182)

“มันก็ทำให้เข้าใจว่าสุดท้าย คือทุกๆที่มันก็มีความขัดแย้งเกิดขึ้น แต่เราแค่จะทำยังไง มากกว่ามั้ง มันก็เลยทำให้เรารู้ว่า เรียกว่าไร โลกมันไม่ได้ สวยงามอะ แบบ ไม่ได้มีแต่แบบดีๆอะไร อย่างนี้ไง แต่ว่า เออ แล้วเราจะรับมือสิ่งที่เราไม่ชอบ เราอะไรอย่างนี้ยังงี้” (ID03:324-328)

“มันเหมือนคุณ ได้ดูอะไรมาไม่รู้อะ แต่ว่ารู้สึกว่าคุณตัวเอง ทำให้ตัวเองโตขึ้น ยิ่งใหญ่ขึ้นอะไร อย่างนี้ เออ เหมือนมี ฉันมีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งตรงนั้น ฉันทำได้งานตรงนี้” (ID10:259-261)

“เรามีมากเลยแหละ ในด้านความเข้าใจตัวเอง ในด้านสังคม มันเหมือนทุกอย่างที่มีมัน ช่วยเอื้ออยู่แล้ว ให้เราทำให้มันเกิดด้านนี้ขึ้นมา คือทุกวันที่มาอยู่ที่นั่นมันจะทำ มันจะช่วยเพิ่ม พัฒนาการอยู่แล้ว มันไม่ต้องพยายามอะไรมากคือ เฮ้ยจะต้องสู้ สู้แบบ สู้บีบตาให้ได้มันมา มัน เป็นแบบ มันกลายเป็นธรรมชาติของเราแล้ว อ้อเราเข้าใจอะไรง่ายจัง เรารู้สึกแฮปปี้ง่ายจัง อ้อ มันเป็นพัฒนาการ อารมณ์อย่างงี้มันก็เปลี่ยนง่ายจัง คือเราเข้าใจแล้วว่าทำไมมันถึงเปลี่ยนง่าย เปลี่ยนยาก คือแบบมันใช่อะ มันเป็นพัฒนาการที่ทุกคนก็ได้เพิ่มแล้วเราก็ได้เพิ่มอย่างมาก เพราะ อย่าง อย่างที่เราบอกคือช่วงที่ก่อนที่จะมาอยู่ที่นั่นคือเราแบบมีดมาก ชีวิต พอมาที่นั่นคือ มันดีขึ้นในทุกๆด้าน” (ID08,444-451)

2.2 การพัฒนาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

จากการเป็นนิสิตคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่าตนเองเกิด การพัฒนาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น สนทนากับรุ่นพี่รุ่นน้องและ เพื่อนในคณะวิชามากขึ้น สามารถเปิดเผยตนเองและแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น นอกจากนี้ผู้ให้

จะเข้าใจเค้ามากขึ้น แต่แรกๆ เราอาจจะแบบ “เป็นอะไร?” ไม่เข้าใจอะไรอย่างนี้ แต่พอหลังๆไปมัน ก็แบบ ทำให้เราเข้าใจมากขึ้น ใจเย็นมากขึ้น อ้อ ไม่ด่วนตัดสินใจ” (ID02: 224-234)

“ก็แบบยังงี้ก็ช่วยให้คำพูดอะไรดีๆอะ ให้ทำแบบเรื่องสงบจิตใจ ลองแบบเอออย่าเพิ่งไปคิด เอาปัจจุบันดีใหม่ อย่าเพิ่งไปคิดข้างหน้าว่ามันจะแบบเลวร้ายอะไรอย่างนี้ มันอาจจะยังไม่เกิด เอาตอนนี้ดีกว่า เออแม้อะก็แบบเออก็คิดได้ เออใช้เราทำตอนนี้ให้ดีที่สุดดีกว่า จะมีอยู่จุดหนึ่งที่รู้สึกกว่า แบบถ้าเป็นอย่างนี้ๆอะแม่เริ่มกังวลและ เราก็จะแบบแม่ เอาตอนนี้ก่อนใหม่ดีใหม่อะไรอย่างนี้ เออก็แบบ ก็มีส่วนช่วยเตือนสติช่วยดึงๆกันกลับมา ก็รู้สึกดีนะ” (ID10:186-194)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่าตนเองพยายามที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นให้ดียิ่งขึ้น แม้ว่าตอนนี้ จะยังทำได้ไม่ถึงกับที่ตัวเองคิดว่าควรจะทำ

“...เราก็กังขังไม่ได้เข้าใจหรือยอมรับกับมันเต็มที่ เพราะแบบเหมือนแบบ พูดตอนเรื่อง อาจารย์อย่างนี้เราก็กังขังอยู่แบบเราก็กังขังยอมรับไม่ได้ ทั้งๆที่เรียนแล้วเราควรรู้ว่าเพราะเค้าเป็น แบบนี้ก็ช่างเค้า แต่เราก็กังขังไม่ได้” (ID02: 398-402)

2.3 การพึ่งพาตนเองมากขึ้น

จากการเป็นนิสิตคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องอาศัย ในหอพักซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากการพักอาศัยที่บ้านกับครอบครัว ที่เป็นไปในลักษณะ ของการโตขึ้น แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลที่อยู่หอพักรายงานว่ามีโอกาสในการทำสิ่งต่างๆมากขึ้น จะทำได้ก็ได้ เช่น โอกาสในการเข้านอน ตื่นนอน แต่ในขณะที่เดียวกันโอกาสที่เพิ่มขึ้นก็มาพร้อมกับการตระหนัก ว่าจะต้องจัดการระบบชีวิตตนเอง ช่วยเหลือ ดูแล และป้องกันความปลอดภัยของตนเองมากขึ้น เช่น การทำความสะอาดห้องพักและเครื่องแต่งกาย การจัดการรายรับรายจ่ายของตน การเลือกรับประทานอาหาร การระแวดระวังอันตรายและการเอาตัวรอดในสังคม เป็นต้น

“...อย่างแรกคือหนึ่งต้องพึ่งพาตัวเอง เพราะว่าเราไม่ได้มีพ่อแม่มาให้แบบอยู่ตลอดเวลา เราก็กังขังเอาตัวรอดในสังคมให้ได้ รู้จักป้องกันตัวเอง ระแวดระวังสิ่งรอบข้างที่เข้ามาในตัวเราหรือ อะไรอย่างนี้ ...ต้องทำงานเป็นหมดทุกอย่าง อยู่บ้านเราอาจจะจับไม้กวาดบ้างเมื่อแม่ออกมาสั่ง ซักผ้าบ้างเมื่อแม่ออกมาสั่งอะไร แต่พอมาอยู่หอแล้วเราจะต้องทำเองหมดเลยเว้ย กวาดห้อง ถู

ห้อง ชักผ้ารีดผ้าอะไรอย่างนี้ อ้อ ต้องทำ การกินอาหารส่งผลเหมือนกัน อยู่บ้านมีคนทำให้พร้อม อยู่หอเราก็ต้องหากินเองออกไปซื้อกินทำกินบ้างอะไรอย่างนี้” (ID02: 249-251, 256-261)

“อย่างอยู่บ้านอย่างนี้ มันก็ต่างกับอยู่หอคนเดียว อยู่หอคนเดียวต้องทำทุกอย่างเอง ทุกอย่างตัดสินใจเอง เออ โดยที่แบบไม่ต้อง อย่างเราถึงเป็นลูกผู้ชาย พ่อแม่ยิ่งแบบอะไรก็ได้ ทำไปเถอะอะไรอย่างนี้ อยากไปไหนก็ไป думีความคิดเป็นอิสระมากขึ้น อยากกินไรก็ต้องหากินเอาเอง คิดเองอะไรอย่างนี้ อย่างอยู่บ้านอย่างนี้ไม่ต้องคิดเลยอะ พ่อแม่เอามาให้ เสริฟ ประเคนตลอด (หัวเราะ) ยังไงดี อะไรอีกอะ ก็ทำให้ช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น ดูแบบสามารถใช้ชีวิตอยู่ต่อไป คงไม่ต้องไปทำให้ใครเค้าต้องมาช่วยเหลือเรามากมายอะไรอย่างนี้ สามารถอยู่ได้” (ID12: 236-243)

“ช่วยเหลือตัวเองเยอะขึ้นแหละ อยู่บ้านซักผ้าหรือก็โยนลงเครื่อง ผ่าแม่บ้างเพราะ ตะกร้าเดียวกันไง บางทีบางเย็นแม่ก็เอาถังลงเครื่องให้ อืมแต่พออยู่หอปั๊บ บางทีแบบถ้าจะว่าง เอลงไปยัดลงเครื่องคนมันก็เยอะ สุดท้ายก็อารมณ์เสีย ซักเอง ผ่ามันก็ได้เยอะอะไรมากมาย เพราะว่าซักของคนเดียว เออก็ซักเอง ซักมือ ก็ช่วยเหลือตัวเองเยอะขึ้น อยู่บ้านบางทีแบบ กลับมาตอนเย็นก็มีข้าวกินแม่ทำไว้ให้ ตอนนั้นก็แบบไปหากินเอาเองอะไรอย่างนี้ มันก็ทั้งอิสระมากขึ้น เพราะแบบจะกลับก็โหมง จะตื่นสาย จะอะไรก็แบบไม่มีใครมาว่า แต่มันก็ต้องช่วยเหลือตัวเองมากขึ้น ต้องดูแลตัวเองมากขึ้นเพราะอิสระเยอะมันก็เสียง่าย ไม่มีใครมาคุมใจ อาจจะเป็นไปไหนอะไรยังไงก็ได้ ก็ต้องดูแลตัวเองเยอะขึ้นด้วย” (ID01: 399-406)

“...อยู่หอพักเราก็อยู่ด้วยตัวเองอะไรอย่างนี้ ก็ๆ ข้อดีคือมันทำให้เราได้แบบอยู่ ใช้ชีวิตแบบมีเวลาของตัวเอง มันรู้สึกว่าเป็นพื้นที่ของตัวเองเพราะว่าอยู่คนเดียวอะไรอย่างนี้ เลยรู้สึกว่าพื้นที่ที่แบบเราจะทำอะไรก็ได้ จะตื่นสายก็ได้ จะนอนดึกก็ได้ จะเล่นคอมถึงเมื่อไหร่ จะอะไรอย่างนี้หรือแบบจะไม่ทำอะไร จะนอนเฉยๆ ไม่ทำงานไม่อะไรอย่างนี้เออ ทุกอย่างเราต้องจัดการ manageเอง ค่าห้องค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนอะไรอย่างนี้มันต้องจัดระบบ ต้องให้แบบมันโอเคอะไรอย่างนี้ เอนั่นแหละชีวิตแบบว่าต้องจัดระบบตัวเองว่า เอ้ยจะต้องควบคุมว่า จะนอนทั้งเพลงอย่างนี้ไม่ได้นะ จะต้องแบบทำอย่างนู้นอย่างนี้ ชักผ้าอย่างนู้นอย่างนี้ ทำความสะอาด มันทำให้ตัวเองจัดระบบชีวิตมากขึ้น” (ID04: 450-458)

“อยู่คอนโดกับพี่ เราารู้สึกเลยว่าสองที่เนี่ยแตกต่างกัน ให้ความ ให้ความ ให้คนละfeelเลย คือตอน อยู่คอนโดอย่างนี้มันอิสระมัน มันอิสระมาก เธอแบบ เออ อยากกลับบ้านก็โหมงก็ได้ ไม่มีแม่ไม่มี พ่อ อยู่กับพี่สาว พี่ก็ใจดีเข้าใจ เธอก็ชิว แต่มันจะลำบากในเรื่องของการแบบ แบบกลับบ้านแล้ว แบบไม่มีคนเตรียมกับข้าวไว้ให้กิน ไม่ได้แบบสบาย เสื้อผ้ามีคนรีดให้ตลอดเวลาอะไรอย่างเนี่ย เธอแต่พอกกลับบ้านปุ้ปมันก็คนละแบบนะมันจะแบบส่งผลต่อเราในตรงที่ว่าแบบเราสบายมาก เหมือนแบบ แม่ก็มีกับข้าวให้กินทุกวัน กลับบ้านมาก็กิน ไม่มี ไม่ลำบากเลยอย่างเนี่ย” (ID11: 229-235)

2.4 การปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตเมือง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ให้ ข้อมูลระบุว่าจุฬาฯตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งรวมเทคโนโลยีแหล่งหนึ่ง จึงส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูล ปรับปรุงตัวเอง เปลี่ยนตัวเองให้ทันสมัยมากขึ้น ทั้งเรื่อง การรับประทานอาหาร การแต่งกาย เทคโนโลยีและการเดินทางสรรพสินค้า อีกทั้งผู้ให้ข้อมูลจึงต้องดูแลตัวเองมากขึ้นเพื่อความ ทันสมัย

“อย่างน้อยที่สุดสถานที่ตั้งทำให้เราปรับปรุงตัวเอง เปลี่ยนตัวเองว่าแบบ อืม อยู่กลางเมือง นะ เราเป็นคนทันสมัยมากขึ้น เพราะอะไรใหม่ๆก็จะมาลงตรงนี้หมด เทคโนโลยีใหม่หรือว่าอะไรทุก สิ่งอย่าง เธอก็แบบทำให้เราเหมือนมีพัฒนาการเรื่องเทคโนโลยี เรื่องการแต่งตัวเรื่องอะไรอย่างนี้ ทุกสิ่งอย่าง เพราะว่าอยู่ ณ ตรงเนี่ยไม่แต่งตัวเลยเป็นอีป้าแถวไหนก็ไมรู้ มันก็ไม่ได้ ไซ้ใหม่ ก็คงจะ แปลกๆ อืม สถานที่ตั้งก็ส่งผลต่อเราไซ้ปะ” (ID01: 336-341)

“เหมือนกับสภาพแวดล้อมอย่างนี้มั้ง โอเค ยังไงอะ มันก็คือ ต้องดูแลตัวเองมากขึ้น สภาพแวดล้อม คนแบบนี้แหละ เพื่อนๆนิสัย นึกออกมั้ย ไม่ใช่ว่าแบบอยู่ในป่าในเขา จะไม่ดูแล ตัวเองอย่างนี้มันก็ไม่ไซ้ไซ้ใหม่ แต่วิดูแลตัวเองมากขึ้น นึกออกไหม เอ้อ อย่างเงี้ย ดูแลตัวเอง คน อื่นเค้าแบบดูดีกัน เราก็ดูดีด้วย อะไรอย่างนี้ ถ้าเป็นด้านอย่างอื่นเราก็ต้องแบบ ไม่ใช่ว่าแบบ ไม่ ดูแลตัวเอง มันก็ต้อง ออกกำลังกาย แต่งหน้า อะไรอย่างนี้ไง” (ID03: 410-418)

“พอมานี้มันก็ส่งผลโดยตรงกับการใช้ชีวิตเลย เดินห้างมากขึ้น เมื่อก่อนจะไม่เดินห้างเรา จะอยู่แต่ที่เรียนพิเศษหรือไปทำกิจกรรมอะไรที่ลุยๆ เพราะเหมือนมีมอไซค์มันไปได้ทุกที่ ที่นี้ก็ต้อง

เปลี่ยนอีกแบบหนึ่งเลย โดยที่ถ้าวันธรรมดา ก็คือจะอยู่ในเมืองใช้ไหมละ มันก็จะต้องเดินห้างกินข้าวอะไรอย่างนี้ แล้วก็สมมติถ้าโอเคมีโอกาสได้ออกต่างจังหวัดด้วยกันคือก็ไปเที่ยว ก็ได้ไปเที่ยวต่างจังหวัดมากขึ้น แล้วนอกนี้แหละ มันก็ส่งผลต่อเรื่องกินอย่างนี้ก็ต้องปรับตัวมากขึ้นเพราะเพื่อนที่นี้อาจจะกินไม่เหมือนเรา” (ID02: 239-245)

ประเด็นหลักที่ 3 การมองภาพในอนาคต

ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่าตนเองคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผ่านการมองตนเองจากการที่จะเป็นบัณฑิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประเด็นการมองภาพในอนาคต มี 3 ประเด็นย่อย คือการรับรู้ตนเองในฐานะบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การวางแผนนำความรู้จิตวิทยาไปใช้ และความรู้สึกไม่มั่นใจ

3.1 การรับรู้ตนเองในฐานะบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การรับรู้ถึงความคาดหวังของผู้อื่นต่อการที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีประวัติและชื่อเสียงยาวนาน ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลตระหนักถึงความสำคัญในการรักษาชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ในการวางตัวอย่างเหมาะสม ในการพัฒนาตัวเองให้สมกับที่เป็นบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในอนาคตที่บุคคลอื่นคาดหวัง และตระหนักถึงความสำคัญในความรับผิดชอบต่อการเป็นบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกทั้งยังเกิดความภูมิใจอีกด้วย

“รู้สึกที่ทุกคนคาดหวังว่านิสิตจุฬาต้องเก่ง ต้องอย่างนั้นต้องอย่างนี้ละ ต้องแบบมันเป็นมหาวิทยาลัย 1 ในประเทศไทยนะ คนที่จบมาจากจุฬาถือว่าเก่งแบบมีประสิทธิ์ มีศักยภาพเออเนี่ย ก็เริ่มแบบ เอาแล้ว (ฮาแห้งๆ) เริ่มรู้สึกว่าทุกคนคาดหวัง ก็มันก็ส่งผลดีนะเหมือนกันเพราะทำให้เราต้องแบบจบไปเราต้องมีประสิทธิภาพดี เหมือนเราต้องแบบพัฒนาตัวเองให้ได้แบบ ให้เหมือนที่คนอื่นเค้าแบบ อย่างน้อยก็ให้สมนึกนึกกับที่คนอื่นเค้าคาดหวัง ไม่ได้ทำให้แบบจุฬา เสียชื่อไปอะไรอย่างนี้ เออแต่ว่าผลเสียก็คือก็แอบคิดว่าแล้วถ้าเราไม่ได้เป็นอย่างที่เค้าคาดหวังแต่ว่ากลับมาคิดอีกทีก็ไม่ใช่ไรก็เราก็ทำดีของเราให้ดีที่สุด” (ID10: 476-484)

“มันส่งผลให้เรามีความภาคภูมิใจมากขึ้นแล้วต่อไปหรือว่าเมื่อไหร่ที่เราได้ไปทำงานของนอก อย่างนี้ เราก็ เออ มีชื่อนี้ติดตัวไปด้วย เรามีเกียรติภูมิของเราอะ ติดตัวไปกับเราตลอดเวลา เพราะนั่นเวลาเราทำอะไรอย่างนี้ เราก็จะต้องรักษาตัว เราต้องดู เออ คล้ายๆกับการแบบวางตัวให้ ถูกต้อง กับสังคมที่เราจะเข้าไป การวางตัวให้ถูกต้องนี้แหละ มันสร้างให้เรามีความรับผิดชอบมากขึ้น ต่อหน้าที่ของเราอะ หน้าที่ในการเป็นนิติศุภาพฯ” (ID09: 438-445)

3.2 การวางแผนนำความรู้จิตวิทยาไปใช้

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงการวางแผนการนำความรู้ทางจิตวิทยาไปประยุกต์ในชีวิตการทำงาน ในอนาคตเช่น ใช้ในการปรับตัวเข้ากับองค์กร จัดการกับอารมณ์ของตนเองให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ชีวิตกับเพื่อนร่วมงานได้อย่างราบรื่น ปรับเปลี่ยนและพัฒนาความคิด มุมมองให้รอบด้านขึ้นเพื่อประโยชน์ในการทำงานต่อไป

“อีกรับน้องที่ผ่านมามากัน ที่บอกว่ามีปัญหาที่บ้านๆหนึ่ง นั่นแหละก็เลยทำให้รู้ว่า จริงๆ แล้ว ถ้าเกิดเราออกไปทำงานจริงๆในโลกจริงๆที่มันกว้างกว่านี้ เราก็คงเจออะไรที่มันมากกว่านี้ นี่ เขาแบบเป็นแค่พี่เก่า เป็นแค่พี่บ้านอะไรที่แบบก็ยังไม่ในระดับมหาลัยหรืออาจจะโตกว่าเราแต่แบบ เขาก็ยังมาวุ่นวายขนาดนี้ แล้วถ้าเกิดอีกหน่อยเราไปทำงาน เจอเจ้านายเราจริงๆอะไรอย่างนี้ อย่างตอนนี้เรายังเถียงได้ยังสู้กับเขาได้บ้าง ถ้าเกิดเราเจอนายเราจริงๆ แล้วแบบเป็นอย่างนี้เป็นในแบบที่เราไม่โอเค แล้วเราจะเป็นยังไงอะไรอย่างนี้ เออก็ทำให้ได้คิดว่าแบบ เราก็จะต้องปรับตัวให้ได้มากขึ้น ยืดหยุ่นหรือว่ามีทางระบายออกของตัวเราให้ได้มากขึ้น เวลาอึดอัด ก็คิดๆเตรียมไว้ทุกอย่าง เผื่ออนาคต อะไรอย่างนี้ ก็ถ้าเกิดเครียดมากหรือว่าอารมณ์เสียไม่ไหวแล้ว ก็คงจะต้องแบบมีวิธีปรับตัวเองให้อยู่ในโหมดที่คุยกับเจ้านายได้หรือเพื่อนร่วมงานได้อย่างเช่นแบบ ถ้าต่อหน้าก็คงต้องแบบนิ่งเงียบไปก่อน ไปปะทะก็คงไม่ไหว สู้ไม่ไหว จะโดนดั่งเอา แล้วก็หลังจากนั้นก็คงโทรหาเพื่อนแบบคุย ไม้เง็กก็ไปนั่งฟังเพลงคนเดียว ช่วยได้สำหรับตัวเรา” (ID01: 150-161)

“รู้ตัวเอง ปรับเปลี่ยนแปลงได้ ให้แบบอย่างเรื่องใส่ใจ อาจจะยังแบบ ยังไม่ ยัง ใส่ใจมันยังไม่ยกระดับมากขึ้นอะ เอยังเหมือนกับอยู่กับแค่คนแบบคนรอบข้างอะไรอย่างเนี่ยแต่ยัง ยังแบบ ยังไม่ค่อยคิดถึงแบบกว้างลงไปแบบอะไรอย่างเนี่ย เอยถ้าคิดว่า คิดว่าถ้าแบบ เหมือนถ้ามองในมุมนี้ได้มากขึ้นอะ มันจะแบบเอื้อต่อเราในแบบอย่างว่าทำงานอย่างนี้ได้เนาะ เวลาที่แบบ

ออกไปใช้ความรู้จิตวิทยาอะ เออเพราะเราไม่ได้ทำงานกับแค่คนรอบข้างไง เราทำงานกับแบบกว้างมากอย่างคนอื่นในบริษัทอย่างเนี่ย อ้อ ถ้าแบบอะจิตวิทยาไปทำ HR อย่างเนี่ยก็ต้องมองแบบทั้งบริษัทปะ? ทั้งองค์กรอะไรอย่างเนี่ย เออก็ต้องแบบมีตรงส่วนนี้มากขึ้นอย่างเนี่ย ตัวเองแบบเออ ตรงนี้อาจจะยังแบบไม่ค่อยสอดคล้องในตัวเองเท่าไร” (ID04: 495-502)

3.3 ความรู้สึกไม่มั่นใจ

เมื่อคำนึงถึงประเด็นเรื่องการทำงานในอนาคต ผู้ให้ข้อมูลบรรยายความรู้สึกต่อการเรียนจิตวิทยาว่าเป็นศาสตร์ที่กว้างขวางในการประยุกต์ สามารถนำไปใช้ได้หลากหลาย ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน เหมือนอย่างคณะวิชาอื่นๆ จึงทำให้เกิดความรู้สึกแคว้ง รู้สึกไม่มั่นคงในการเลือกสายอาชีพ รวมถึงผู้ให้ข้อมูลไม่ทราบถึงจุดเด่นของคณะจิตวิทยา จึงไม่กล้าที่จะแสดงจุดเด่นของการเป็นนิสิตจิตวิทยาออกมา นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลยังเกิดความรู้สึกไม่มั่นใจในความสามารถของตน เช่น การเห็นใจคนอื่นและเข้าใจคนอื่นว่าจะส่งผลดีต่อการทำงานหรือไม่

“รู้สึกว่ายากแล้ว ตัวเองแคว้งเหมือนกันนะ มันกว้างอะ มันคงจะเป็นfeelที่แบบ เรียนแล้วแบบ ไม่ได้ปู้ว่าแบบ เออเรียนหมอบมาเป็นหมอบ เรียนวิศวะมาเป็นวิศวะ มันก็เลยทำให้รู้สึกว่าบางที่มันก็กว้างกว่า กว้างเกินไปที่เราจะต้องพิสูจน์ตัวเองให้ได้ว่าเราจะเป็นอะไร บางคนเค้าอาจจะชอบที่มันมีอิสระ เราก็ดีที่ว่ามันมีอิสระ แต่บางที่มันก็มีมากไปจนทำให้เรารู้สึกว่าไม่มีความมั่นคงที่จะให้เราเดินต่อ” (ID02: 198-203)

“แต่มันต้องชัดเจนกว่านี้นิดนึง ก็คือเหมือนแบบ ต้องแบบรู้ว่า เรา เราเก่งอะไร เราเด่นอะไรอะไรอย่างเนี่ย แต่ตอนนี้เราเองก็ยังไม่ค่อยรู้ไง เหมือนเรารู้สึกว่าน่าจะแบบรู้อย่างนี้หน่อยจะได้แบบ กล้าแสดงความเป็นเด่นของเราออกไปเลย...เรารู้สึกว่า เราอยากให้เป็นแบบ เหมือนคณะรู้ว่าเราเก่งด้านไหนอะไรอย่างนี้...แบบเหมือนๆ เราอยากให้คุณรู้ว่า คณะเด่นอะไรอย่างนี้ เก่งอะไรแล้วจะได้แสดงผลมันออกมา ตัวเราก็เป็นอย่างนั้นเหมือนกันเรารู้สึกว่าเรายังไม่กล้าที่จะแสดงว่า เรายังไม่รู้ที่เราเด่นอะไรอย่างนี้ เออเราเลยแบบไม่กล้าแสดงออกมามาก ในความเป็นจิตวิทยาตรงๆ จุดนี้อะไรอย่างนี้” (ID11: 307-309, 316-317, 321-324)

“จะแบบเกรงใจคนอื่น คนอื่นเค้าจะ ถ้าเราตัดสินใจไปอย่างนี้เลย คนอื่นเค้าจะคิดยังไง
อะไรอย่างนี้ โดยที่แบบ คณะอื่น เขี่ย อย่างนี้ๆไปเลย แต่คณะเราจะแบบ ต้องดูลาดเลาก่อนอะไร
อย่างนี้ เออ field นั้น ไม่รู้ว่ารอบคอบหรือเกรงใจคนอื่นมากเกินไป (หัวเราะ) ก็มีทั้งข้อดีและ
ข้อเสีย...สำหรับเรานะ เราารู้สึกว่า มันยังเป็นมุมที่ยังไม่เด็ดเดี่ยวอะ หมายถึงแบบยังไม่เด็ดขาด
คือบางงานสำหรับเรานะ เราารู้สึกว่ามันต้องการความเด็ดขาดมากกว่านี้ เราเป็นเด็กจิตวิทยาที่
แบบเห็นใจคนอื่น เข้าใจคนอื่นมากเกินไปราว” (ID12: 287-290, 300-302)

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นศึกษาคนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรีคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดำเนินการวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา มีรายละเอียดของการวิจัยโดยสรุปดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาคนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรีคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล คือ นิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 12 คน แบ่งเป็นเพศชาย 2 คน เพศหญิง 10 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีแนวคำถาม โดยมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้ร่วมกันออกแบบและพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ มีการตรวจสอบความเหมาะสมของคำถามด้วยการปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและทดลองนำไปสัมภาษณ์ โดยคำถามมีทั้งสิ้น 5 ข้อซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยทำการบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง 15 นาที เพื่อทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเชิงลึกถึงตัวตนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ซึ่งขั้นตอนในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

ผู้วิจัยระบุชื่องานวิจัย วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลในการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ทุกครั้งโดยกำชับกับผู้ให้ข้อมูลว่าข้อมูลทั้งหมดในการสัมภาษณ์จะถูก

เก็บเป็นความลับ จะเผยแพร่เฉพาะข้อมูลในการเสนอผลการวิจัยในเรื่องนี้เท่านั้น โดยข้อมูลที่นำเสนอกออกไปจะไม่สามารถอ้างอิงกลับมาถึงตัวผู้ให้ข้อมูลได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยให้ความเคารพในการตัดสินใจของผู้ให้ข้อมูลและบอกสิทธิของผู้ให้ข้อมูลที่จะสามารถตอบหรือไม่ตอบคำถามก็ได้

หลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับเรื่องที่สัมภาษณ์และขอบคุณผู้ให้ข้อมูลในการสละเวลามาในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยา โดยมีวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบรายบุคคลมาเป็นเนื้อหาหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาถอดความจากเสียงบันทึกการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ (Verbatim) แล้วนำเอกสารที่ได้จากการถอดเสียงมาประเมินความถูกต้อง โดยการนำบทสัมภาษณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรไปเปรียบเทียบกับบทสัมภาษณ์บันทึกเสียงว่าตรงกันหรือไม่

2. ผู้วิจัยอ่านบทความจากการถอดความซ้ำหลายๆครั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมแล้วทำการถอดรหัสความ (Coding) จากบทสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัย 3 คน ทำการถอดรหัสความของผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 1 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการถอดรหัสความนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล อีกทั้งยังดูว่าการถอดรหัสความของผู้วิจัยทั้ง 3 คน มีความสอดคล้องไปในทางเดียวกันหรือไม่ เพื่อไปทำการถอดรหัสความจากข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลรายอื่นๆ

3. ผู้วิจัยจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ (Categories) ของประเด็นย่อย (Sub theme) แล้วจึงสรุปเป็นประเด็นหลัก (Theme) โดยการรวบรวมประเด็นย่อยที่มีความเกี่ยวเนื่องไว้ด้วยกัน

4. ผู้วิจัยหาข้อสรุปโดยนำข้อมูลที่จัดหมวดหมู่แล้วนำมาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของประเด็นต่างๆแต่ละหมวดหมู่ และสร้างข้อสรุปโดยหาข้อมูลมาสนับสนุนการวิเคราะห์ประเด็นต่างๆที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล

5. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมซ้ำอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมของข้อสรุปและหมวดหมู่ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

6. ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลและความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลในลำดับแรกอ่านและให้ความคิดเห็น (Peer Debriefing) รวมทั้งการตรวจสอบโดยตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลไปนำเสนอแก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Member Check) เพื่อตรวจสอบหรือแสดงความคิดเห็นในผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลกับการรับรู้หรือความเข้าใจของผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่าสอดคล้องมากน้อยเพียงใด

7. เก็บข้อมูลเพิ่มเติมหรือปรับปรุงการวิเคราะห์ข้อมูลใหม่ หากพบว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่าข้อสรุปหรือการตีความของผู้วิจัยยังไม่ถูกต้องหรือเห็นว่าข้อมูลยังไม่ครอบคลุมประเด็นคำถามในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประเด็นหลักทั้งสิ้น 3 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นหลักที่ 1 การรับรู้ตนเอง ประเด็นนี้ประกอบด้วย 5 ประเด็นย่อย ดังนี้

- 1.1 ความเข้าใจตนเอง
- 1.2 ความเป็นตัวของตัวเอง
- 1.5 ความเข้าใจผู้อื่น
- 1.6 การมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีความสุขกับผู้อื่น
- 1.5 การมีจิตวิทยาเป็นส่วนหนึ่งของตน

ประเด็นหลักที่ 2 การเติบโต ประเด็นนี้ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ดังนี้

- 2.1 การมีศักยภาพมากขึ้น
- 2.2 การพัฒนาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
- 2.3 การพึ่งพาตนเองมากขึ้น
- 2.4 การปรับเข้าสู่วิถีชีวิตเมือง

ประเด็นหลักที่ 3 การมองภาพในอนาคต ประเด็นนี้ประกอบด้วย 3 ประเด็นย่อย ดังนี้

- 3.1 การรับรู้ตนเองในฐานะบัณฑิตจุฬาลงกรณ์
- 3.2 การวางแผนนำความรู้จิตวิทยาไปใช้
- 3.3 ความรู้สึกไม่มั่นใจ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาดังกล่าวผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประเด็นหลักสำคัญในการอภิปรายได้แก่

การรับรู้ตนเอง

ผลการศึกษาดังกล่าวผ่านการบ่มเพาะของนิสิตปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า การตอบคำถามของผู้ให้ข้อมูลอยู่บนพื้นฐานของการรับรู้ตัวตน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ ที่มุ่งศึกษาตัวตนในฐานะผลลัพธ์จากการบ่มเพาะผ่านกระบวนการของการเป็นนิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์ ซึ่ง Rogers (1961 อ้างถึงใน จรุงกุล บุรพวงค์, 2552) ได้อธิบายไว้ว่าคนเรารู้จักตนเองผ่านสนามการรับรู้ (Phenomenal field) การผ่านกระบวนการของการเป็นนิสิตจิตวิทยาเปรียบเสมือนการปรับสนามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลและเป็นส่วนสำคัญในการรับรู้ตัวตนของผู้ให้ข้อมูลในการตอบคำถามงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งการรับรู้ตนเองของนิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยความเข้าใจตนเอง ความเข้าใจผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีความสุขกับผู้อื่น ความเป็นตัวของตัวเองและการมีจิตวิทยาเป็นส่วนหนึ่งของตน ดังอธิบายได้ดังนี้

ความเข้าใจตนเองของผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่าจากการเรียนวิชาจิตวิทยาที่ส่งเสริมให้ผู้ให้ข้อมูลมองตนเอง พิจารณาตนเองจนเกิดความตระหนัก เข้าใจ และชัดเจนในความคิด ความรู้สึก และตัวตนของตนเองมากขึ้น ก่อให้เกิดการยอมรับตนเอง และนำไปสู่การเข้าใจยอมรับผู้อื่น สามารถค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมทั้งในตนเองและผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่นได้โดยไม่คาดหวังให้ผู้อื่นเป็นอย่างที่ตนต้องการ ทั้งยังใส่ใจความรู้สึกของคนรอบข้าง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยผู้ให้ข้อมูลพยายามทำให้ผู้อื่นรู้สึกดี สบายใจและมีความสุข โดยไม่เอาตัวของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก เนื่องจากความ

เข้าใจว่าการกระทำเช่นนั้นจะทำให้ผู้อื่นไม่สบายใจ ในขณะที่เดียวกันผู้ให้ข้อมูลยังรับรู้บรรยากาศแห่งการยอมรับเข้าใจกันและกันในขณะจิตวิทยาส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกอบอุ่นและกล้าที่จะเป็นตัวของตัวเองและส่งต่อบรรยากาศเหล่านี้ให้แก่เพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้องในขณะจิตวิทยาไปพร้อมๆกัน ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนแสดงให้เห็นศาสตร์ทางจิตวิทยาได้กลืนเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผู้ให้ข้อมูล ที่นำไปสู่การนำไปประยุกต์ในการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างอัตโนมัติ

จากคุณลักษณะของนิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่พึงประสงค์ ที่มุ่งให้นิสิตสามารถตระหนักรู้ในตนเองในด้านอารมณ์ ความรู้สึก แรงจูงใจ เจตคติ และค่านิยมบนพื้นฐานของจิตวิทยา มุ่งให้นิสิตยอมรับความแตกต่างของมนุษย์และสามารถค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมอย่างมีเหตุผลและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554) พบว่าผู้ให้ข้อมูลรายงานตนเองสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในประเด็นย่อยความเข้าใจตนเอง ความเข้าใจผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีความสุข

นอกจากนี้การรายงานตนเองของผู้ให้ข้อมูลยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hayes (1996) ที่พบว่านิสิตจิตวิทยาในประเทศอังกฤษนั้นมีทักษะการตระหนักรู้ในสภาพแวดล้อม (Environmental Awareness) กล่าวคือ การตระหนักรู้ว่าสภาพแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรม ซึ่งช่วยให้นิสิตจิตวิทยาเข้าใจผู้อื่นได้และทักษะการตระหนักรู้ในเรื่องระหว่างบุคคล (Interpersonal Awareness) ซึ่งนิสิตจิตวิทยาเรียนรู้ถึงกลไกของการสื่อสารทางสังคม รู้ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความขัดแย้ง ซึ่งนำไปสู่การจัดการกับปัญหาในด้านความสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามเนื่องด้วยบรรยากาศการปลูกฝังของคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มุ่งให้นิสิตมีการตระหนักรู้ในตนเอง จึงทำให้การวิจัยนี้พบปัจจัยในด้านความเข้าใจตนเอง ซึ่งเพิ่มขึ้นจากที่ Hayes (1996) ได้ศึกษาไว้

นอกจากนี้การรายงานตนเองของผู้ให้ข้อมูลที่รับรู้ว่าจิตวิทยาเป็นส่วนหนึ่งของตนนั้น ยังสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Hayes (1996) ที่ระบุว่าความรู้ทางจิตวิทยาได้ซึมซับเป็นหนึ่งในเดียวกับตัวบุคคล ทำให้บุคคลยากที่จะรู้ว่ากำลังใช้ศาสตร์จิตวิทยาอยู่

สำหรับประเด็นย่อยความเป็นตัวของตัวเองผ่านการรับรู้ถึงบรรยากาศแห่งการยอมรับเข้าใจกันและกันในขณะจิตวิทยา ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าเป็นตัวของตนเอง สามารถพูดคุยกับเพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้อง คณาจารย์ในคณะจิตวิทยาได้ โดยรับรู้ว่ามีที่สนทนาด้วยจะเข้าใจ อีกทั้งยังรู้สึก

อบอุ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers (1961) ที่กล่าวว่าบรรยากาศของการยอมรับและการให้คุณค่าอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional Positive Regard) จะทำให้ผู้ที่อยู่ในบรรยากาศนั้น เข้าใจตัวตนของตนเองอย่างถ่องแท้มากขึ้น และนำไปสู่การเป็นคนเต็มศักยภาพในที่สุด

การเติบโต

จากการผ่านการบ่มเพาะในคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งการเรียนวิชาจิตวิทยา การทำกิจกรรม การอยู่หอพัก การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้องและคณาจารย์ ส่งผลให้ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าตนเองมีศักยภาพเพิ่มขึ้น มีการพัฒนาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น พึ่งพาตนเองมากขึ้น และปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตเมือง

การเติบโตในแง่การมีศักยภาพเพิ่มขึ้น ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าตนเองมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มองโลกตามความเป็นจริง เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น วางแผนชีวิตและมีการตระหนักถึงสังคมส่วนรวมมากขึ้น ในขณะที่การพัฒนาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นก็มีเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน โดยผู้ให้ข้อมูลรายงานว่า สามารถเปิดเผยตนเอง แสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น ทั้งยังเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความสนิทสนมกับเพื่อนรุ่นพี่และรุ่นน้องในคณะจิตวิทยา จุฬาฯ ได้มากขึ้น และมีความสุขพออันโยนขึ้น ซึ่งลักษณะเหล่านี้สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554) ในด้านคิดเป็น คือนิสิตสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์หรืออย่างมีเหตุผลและคิดแบบองค์รวม สามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์จากพื้นฐานของความรู้ที่ได้เรียนมา มีทักษะในการคิดแก้ปัญหา สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมา และมีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ มีจิตสำนึกห่วงใยต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และสาธารณสมบัติ มีจิตอาสา ไม่ดูดาย มุ่งทำประโยชน์ให้สังคม

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hayes (1996) ที่พบว่านิสิตจิตวิทยาในประเทศอังกฤษนั้นมี ทักษะการมีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง (Perspectives) คือ ความสามารถในการพินิจข้อมูลจากหลายๆมุมมอง หรือสำรวจปรากฏการณ์ต่างๆ โดยใช้ความคิดหลายแบบ และทักษะในการแก้ปัญหา (Problem-Solving Skills) คือทักษะการประยุกต์ความรู้เพื่อวิเคราะห์ปัญหาในหลายระดับและเลือกใช้วิธีการหรือเทคนิคในการแก้ปัญหา และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Pascarella และ Terenzini (ไม่ระบุปีที่พิมพ์) ที่พบการเปลี่ยนแปลงทางจิตสังคม (Psychosocial Changes) ที่กล่าวว่า การที่นิสิตมีพัฒนาการทางสติปัญญาและการเรียนรู้เกิดเป็นเครื่องมือที่

สำคัญในการค้นหาตัวตน การรับรู้ตัวตน และการปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก ซึ่งนิสิตชั้นปีที่ 4 นั้น มีการพัฒนาในเรื่องของการตระหนักในตนเอง การนิยามตัวตน และการผูกมัดส่วนบุคคล ภาพลักษณ์ทางสังคม เช่นเดียวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง นิสิตก็จะมีความเป็นอิสระจากพ่อแม่ มากขึ้น รับรู้ว่าเราควบคุมตัวเราเองได้ มีวุฒิภาวะในเรื่องความสัมพันธ์ทั้งแบบปกติและแบบ ไกล่ชิดทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ มีการปรับตัวที่ดีขึ้น สุขภาพจิตดีขึ้น มีการพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ มากยิ่งขึ้นอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นการที่นิสิตมีเจตคติที่เปิดรับสิ่งต่างๆมากขึ้นทำให้พวกเขาเปิดรับ ความคิดใหม่ๆ การยอมรับในความแตกต่างของบุคคลที่มีความแตกต่างกันทางสังคม เชื้อชาติ วัฒนธรรมอีกด้วย

อีกด้านหนึ่งของการเติบโตผ่านการเป็นนิสิตจิตวิทยา จุฬาฯ ผู้ให้ข้อมูลถ่ายทอด ประสบการณ์ของการพึ่งพาตนเอง จากการอาศัยในหอพัก ซึ่งผู้ให้ข้อมูลจะต้องช่วยเหลือ ดูแล และจัดการระบบชีวิตของตนเอง จากอิสระที่เพิ่มมากขึ้น

ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในเมืองและเป็นแหล่งที่มีความทันสมัยแหล่งหนึ่ง ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดการปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตเมือง โดยปรับปรุงตัวเอง เปลี่ยนแปลงตัวเอง และดูแลตัวเองให้ทันสมัยมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุณาวดี คงมัน วัฒนา (2538) ที่ระบุว่าเพื่อนมหาวิทยาลัยมีค่านิยมในการเลือกซื้อสินค้าเสื้อผ้าอย่างไร นิสิตที่อยู่ในสังคมเดียวกันก็มีแนวโน้มสูงที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่อยู่ เพื่อหลีกเลี่ยงความรู้สึกแปลกแยก

การมองภาพในอนาคต

การที่ผู้ให้ข้อมูลคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผ่านการมองตนเอง จากการที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ผ่าน มุมมองของความคาดหวังที่มีต่อบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงต้องวางตัวและพัฒนาตนเอง ให้มีความสามารถที่เหมาะสมกับการที่จะขึ้นชื่อว่าเป็นบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดัง ประวัติศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กล่าวว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็น สถาบันอุดมศึกษาเปิดแห่งแรกของประเทศไทยและมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระบรมราชูปถัมภ์ ของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังได้รับการจัดอันดับให้เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลกทั้งใน สาขาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาเวชชีว ศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ และได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการ

อำนวยการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ ให้เป็น 1 ใน 9 มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ จากจำนวนมหาวิทยาลัยที่เสนอเข้ารับการพิจารณาทั้งสิ้น 15 แห่ง (สำนักงานสภานโยบาย การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัย, ไม้ระบุรีที่พิมพ์)

ผู้ให้ข้อมูลยังตระหนักถึงความสำคัญของการที่จะนำความรู้จิตวิทยาไปใช้ในชีวิตการทำงานในอนาคต แม้ว่าศาสตร์จิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่สามารถประยุกต์ได้อย่างกว้างขวาง แต่ผู้ให้ข้อมูลบางรายรู้สึกไม่มั่นใจในความสามารถของตนเองและไม่มั่นใจในจุดเด่นของการที่จะนำความรู้ทางจิตวิทยาไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Hayes (1996) ที่ระบุว่าทักษะบางอย่าง เช่น ทักษะการประเมินสิ่งต่างๆ มักถูกลดความสำคัญโดยนิสิตจิตวิทยา และเป็นที่น่าเสียดายที่นิสิตจิตวิทยาไม่สามารถตระหนักถึงทักษะที่ตนเองมีอยู่ ดังที่กล่าวไว้ว่าความรู้ทางจิตวิทยาได้ซึมซับเป็นหนึ่งในเดียวกับตัวบุคคลแล้ว

ข้อจำกัดของการวิจัย

ข้อจำกัดของการวิจัยนี้คือ การที่ผู้วิจัยมีฐานะเป็นนิสิตคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและเป็นเพื่อนกับผู้ให้ข้อมูล และฐานะดังกล่าวอาจมีอิทธิพลต่อการวิจัยได้ เช่น การรู้จักภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลบางอย่างที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวอาจถูกละไว้ เนื่องจากเห็นว่าผู้วิจัยเป็นผู้รับรู้ประสบการณ์ร่วมกับตน และคณะผู้วิจัยพยายามระมัดระวังไม่ให้เกิดบาทดังกล่าวว่ามีอิทธิพลต่อการวิจัย

ในขณะเดียวกันการที่คณะผู้วิจัยเป็นผู้ร่วมประสบการณ์เดียวกับผู้ให้ข้อมูล ดังนั้นจึงเชื่อต่อการเข้าใจประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคตดังนี้

1. ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นภาวะสันนิษฐาน (construct) ในการพัฒนามาตรวัดความเป็นนิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ผ่านการบ่มเพาะ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบสามเส้า (triangulation) เพื่อตรวจสอบความตรงเพิ่มเติมในงานวิจัย

และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ต่อไปในอนาคต อีกทั้งยังสามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับนิสิตจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อตรวจสอบว่า การรับรู้ของนิสิตมีความสอดคล้องกับบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องหรือไม่

2. เนื่องจากงานวิจัยนี้เลือกผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นนิสิตที่มีความเต็มอิมในการเรียนและการทำกิจกรรม จึงทำให้พลาดการศึกษานิสิตจิตวิทยาที่อาจไม่ได้เต็มอิมในการทำกิจกรรม ดังนั้น เพื่อที่จะศึกษานิสิตจิตวิทยาอย่างครอบคลุม จึงควรศึกษานิสิตจิตวิทยาที่ไม่ได้เต็มอิมในการเรียน และทำกิจกรรมมาเป็นผู้ให้ข้อมูลด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ผลการวิจัย

นำผลการศึกษามาเพื่อทำความเข้าใจพื้นฐานต่อกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และยังสามารถนำผลข้อมูลไปใช้เพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรโครงสร้าง หรือการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศักยภาพของศาสตร์ทางจิตวิทยาในประเทศไทย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์. (2554) การขอยกเว้นค่าเล่าเรียนสำหรับนิสิตปริญญาตรี ประจำภาค การศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2554. ประกาศ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กานดา พุ่ม. (2517). การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนิสิตชั้นปีที่หนึ่งคณะครุศาสตร์และคณะ รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อกิจกรรมนิสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา บัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คัคนางค์ มณีศรี. (2551). จิตวิทยาทั่วไป (*General Psychology*). เอกสารประกอบการสอนวิชา จิตวิทยาจิตวิทยาทั่วไป จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการนิสิตคณะจิตวิทยา. (2554ก). *โครงการประชุมเชียร์ 2554*. รายงานประเมินผลการ ปฏิบัติงาน คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการนิสิตคณะจิตวิทยา. (2554ข). *โครงการสานสัมพันธ์น้องใหม่คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. รายงานประเมินผลการปฏิบัติงาน คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2544). *หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยา*. คัดมาเมื่อ 14 สิงหาคม 2554, จากผู้แต่ง ในเว็บไซต์ <http://www.psy.chula.ac.th/psy/branch/psybsc.pdf>
- คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2550). *หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยา*. คัดมาเมื่อ 14 สิงหาคม 2554, จากผู้แต่ง ในเว็บไซต์ www.psy.chula.ac.th/psy/files/BachelorofScience PrograminPsychology.pdf
- คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2551). *หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยา*. เอกสารคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2554). *หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยา*. เอกสารคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรุงกุล บุรพวงศ์. (2552). บทที่ 16 *Carl Rogers: Person-Centered Therapy*. เอกสาร ประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาบุคลิกภาพขั้นนำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ไม่ระบุชื่อผู้แต่ง. (2553). 10 อันดับ มหาวิทยาลัยของไทยที่บรรดานักเรียนนอยากเข้าศึกษาต่อมากที่สุด. คัดมาเมื่อ 12 ธันวาคม 2554, จากผู้แต่งในเว็บไซต์ <http://www.toptenthailand.com/display.php?id=900>
- บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2554). การจัดสรรทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ผู้ช่วยสอนของบัณฑิตวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2554 [ฉบับอิเล็กทรอนิกส์]. ประกาศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรันดร์ โกมล. (2553). ประสบการณ์ชีวิตของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาภายหลังการทำแท้งแบบผิดกฎหมาย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณฤดี กิจทวี. (2552). ประสบการณ์ด้านจิตใจของผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะลุกลาม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2530). รูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิรมย์ กมลรัตนกุล. (2551). จุฬาชติอันดับ166จาก200ม.โลก. คัดมาเมื่อ 20 ตุลาคม 2554, จากผู้แต่งในเว็บไซต์ <http://www.chula-alumni.com/scripts/ViewAllPublicNews.asp?ID=1142>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2554). คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คัดมาเมื่อ 11 ธันวาคม 2554, จากผู้แต่งในเว็บไซต์ <http://th.wikipedia.org/wiki/คณะจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2554). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คัดมาเมื่อ 11 ธันวาคม 2554, จากผู้แต่งในเว็บไซต์ <http://th.wikipedia.org/wiki/จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย>
- วิสุทธิ ศรีสุพรรณ. (2554). การรับสมัครทุนโครงการอาหารกลางวัน ประจำปีการศึกษา 2554. ประกาศ สมคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2539). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). คะแนนสูงสุด-ต่ำสุด การคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบ Admission กลาง ประจำปีการศึกษา 2551. คัดมาเมื่อ 26 ตุลาคม 2554, จาก <http://admission.cuas.or.th/maxmin51/index.html>

สำนักงานนิติตสัมพันธ์. (2553). *กำหนดรายละเอียดการสมัครขอรับทุนอุดหนุนการศึกษาของ นิสิต สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป ประจำปีการศึกษา 2554*. ประกาศ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

สำนักงานหอพักนิติตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ไม่ระบุปีที่พิมพ์). *หอพักสำหรับนิสิต*. คัดมาเมื่อ 7 ธันวาคม 2554, จาก

www.rcu.sa.chula.ac.th/dormitory/index.php?page=dorm01.php

สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ไม่ระบุปีที่พิมพ์). *Template เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณภาระงานของคณาจารย์ในสังกัด*. คัดมาเมื่อ 6 ธันวาคม 2554, จาก <http://personnel2.hrm.chula.ac.th/index.htm>

สำนักงานสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ไม่ระบุปีที่พิมพ์). *เกี่ยวกับจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย*. คัดมาเมื่อ 14 กรกฎาคม 2554, จากผู้แต่ง ในเว็บไซต์ <http://www.chula.ac.th/about/index.htm>

สำนักงานสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ไม่ระบุปีที่พิมพ์). *ประกาศ*. คัดมาเมื่อ 14 ธันวาคม 2554, จากผู้แต่ง ในเว็บไซต์ http://www.chula.ac.th/enterprise/enterprise_prop/index.htm

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์. (2553). *แอดมิชชัน53นิติจุฬาฯคะแนนอันดับ1*. คัดมาเมื่อ 12 ธันวาคม 2554, จากผู้แต่งในเว็บไซต์ <http://www.thaipost.net/news/080510/21895>

หน่วยจุฬาฯ-ชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ไม่ระบุปีที่พิมพ์). *หน่วยจุฬาฯ-ชนบท*. คัดมาเมื่อ 6 ธันวาคม 2554, จาก http://www.rural.chula.ac.th/Main/index.php?transaction=about_us

อุณาวดี คงมั่นวัฒนา. (2538). *การสื่อสารกับการสังคมประกิตด้านวัฒนธรรมทางจิตใจของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการ ประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Astin, A. W. (1993). *What matters in college? Four critical years revisited*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Hayes, N. (1996). What makes a Psychology graduate distinctive? *European Psychologist*, 1(2), 130-134.

Pascarella, E. T., and Terenzini, P. T. (1995). The Impact of College on Students: Myths, Rational Myths, and Some Other Things That May Not Be True. *NACADA Journal*, 15(2): 26-33.

Times Higher Education-QS World University Rankings. (2009). *TOP 200 WORLD UNIVERSITIES*. คัดมาเมื่อ 12 ธันวาคม 2554, จากผู้แต่งในเว็บไซต์
<http://www.timeshighereducation.co.uk/Rankings2009-Top200.html>

ภาคผนวก

ตัวอย่างการถอดรหัสข้อมูล

009

342 009 ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ เข้ากับสังคมใหม่ๆ ได้ดีขึ้น

343 009 เหมือนกับเราต้องเข้าไปอยู่สังคมใหม่อย่างเงี้ย เราก็เรียนรู้ที่จะ เอ็ม คล้ายกับเข้า

344 สังคมแหละ เหมือนกับแบบ อิมม 009 ต้องเข้าไปอยู่ในกลุ่มใหม่ที่มีเพื่อนอะใหม่ๆ ที่ 009

345 ไม่ค่อยรู้จักอะไรอย่างเงี้ย

346 009 009 ก็ไม่ได้แบบเชล หรือไม่ได้อะไร ไม่ได้เก็บตัวเอง เพราะ 009 รู้ว่า พอเราเข้ากลุ่ม

347 ใหม่อย่างเงี้ย ถ้าเกิด first impression ของเราอย่างเงี้ย ถ้าเราเป็นคน เค้ามองเราเป็นคน

348 ยังไงตอนนั้น เค้าก็จะจำเราไปอย่างนั้นเงี้ย

349 009 009 ก็จะแบบ พยายามที่เป็นคนที่เปิด ไม่ดูหึง ไม่อะไรอย่างเงี้ย

350 009 เพื่อที่จะให้เพื่อนๆ แบบเออ กล้าเปิดใจกับ 009 กล้าคุยกับ 009

351 009 ไม่น่าแล้วแหละ

352 009 ความสัมพันธ์กับเพื่อนไซมะ ก็เพื่อนในคณะนี่ก็อย่างเงี้ยที่บอกอะ คือเค้าจะแบบ

353 เอ่อ สนทนกันแล้วก็อบอุ่น คือมีอะไรไปไหนก็ชวนกัน ถ้า 009 ไม่อยู่หรืออะไรอย่างเงี้ย ก็

354 แบบ เออ พูดถึง 009 บ้าง ว่าเฮ้ย 009 ไปไหนวะ อะไรอย่างเงี้ย เออ ก็แบบ เป็นสิ่งที่ ม.

355 ปลาย 009 ไม่เคยได้รับมาก่อนว่าแบบ มีเพื่อนคิดถึงด้วยอะไรอย่างเงี้ย

356 009 ก็รู้สึกเพื่อนในคณะนี่ ทำให้ 009 แบบมีกำลังใจในการทำอะทุกอย่าง เพราะว่า

357 เรายังมีเพื่อนที่คณะที่อบอุ่น

358 009 โอค เพื่อนนอกคณะก็ช่วงนี้ก็ได้มีโอกาสได้ไปทำงานนอกคณะเยอะเงี้ย ก็ได้เจอ

359 เพื่อนนอกคณะที่ดีดีเยอะเยอะเหมือนกัน

360 009 ก็รู้สึกว้า เออ เพื่อนนอกคณะนี่ เค้าก็ แม้ว่าคณะเค้าจะแบบดู โอโห ดูเรียนเก่ง ดู

361 อะไรอย่างเงี้ย แต่ว่าเค้าก็มีความเป็นเด็กแล้วก็เข้ากับเราได้เลยอะ

362 009 ก็แบบเป็นห่วงเป็นใย ส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนผู้หญิงอะไรเงี้ย ที่ 009 ได้เรียนรู้เพื่อน

363 นอกคณะ

364 009 เออ ก็แบบ เพื่อนผู้หญิงนี่เอาใจใส่ดี น่ารักๆ

365 009 ก็โอเค

366 009 ก็เสริมสร้างกำลังใจให้เราอะ

367 009 อิม เพื่อนทุกคนทั้งในคณะ นอกคณะอะไรอย่างเงี้ย เค้าเหมือนกับแบบ เป็นแรง

368 บันดาลใจให้เราทำอะไรทุกอย่าง เหมือนกับแบบ เราอยู่คนเดียว แล้วเราจะแบบคิด

369 อะไรไม่ค่อยออกเท่าไร แต่ถ้าเกิดไปอยู่กับเพื่อนอย่างเงี้ย เราจะสามารถ สามารถคิดไป

370 ในทางนั้น แบ่งวกได้ดีขึ้นแล้วก็จะคิดมองโลกในแง่ดีมากขึ้นอะไรอย่างเงี้ย

371 009 อ้อ

372 009 ประมาณนี้

373 009 อ้อ

374 009 ไซ

375 009 สำหรับเพื่อน ก็เหมือนเป็นการได้มีโอกาสได้ช่วยเหลือเพื่อนๆ เพราะว่าเราเวลา

376 เพื่อนลำบากอย่างเงี้ย เราก็จะช่วยเหลือเค้า แล้วเค้าไม่ได้จากเราอย่างเดียว แต่เราก็ได้

377 จากเค้าด้วย

คนเปลี่ยนแบบ 009 รั้ง!!!
ปรับตัวเข้ากับสังคม, สังคมใหม่, ง่ายขึ้น

009
คนที่ไม่ใช่ในคณะนี่คือ
ใช้สังคมกับเพื่อน

009
การปรับตัว, สนทนกับเพื่อนในคณะ
รู้สึกอบอุ่น

009
รู้สึกดีใจที่มีกำลังใจ, ได้เห็นคน
ในคณะที่ช่วยเหลือ, ในคณะดี

คนเปลี่ยนแบบที่โอเคที่ 009 รั้ง
L ใจดีเพื่อน L ความรัก/ใจดี +

การปรับตัว 009, เพื่อน
มีคนที่คอยช่วยเหลือ/กระตุ้น

010

36 ว่าเหยแมงเล็กก็ตีลืออะไรอย่างเนี่ย สมน้ำหน้า แต่เอาเข้าจริงๆก็แบบกลับไปปอบ
37 เขา ดีกับเขา เออทั้งๆที่ความจริงแล้วเราไม่ควร ถ้าคิดว่าเขาทำอะไรกับเราไว้เยอะอะ
38 แต่เราก็ยังแบบสงสารแล้วก็กลับไปดีกับเขาอีก

010: ซึบ (หัวเราะ)
010: ซึบ คือจุกจิกอะ แค่ขนาดร้อนอากาศร้อน ก็ปอบใช้ร้อนจริงๆเลยอะไรอย่างนี้
ทั้งๆที่ความจริงคนรอบข้างไม่จำเป็นต้องฟังเราก็ได้ แต่เรารู้ตัวว่าเราซึบ แบบบ่น
บ่นบ่นนั่นแบบไรสาระอะ ก็พูดไปเรื่อยอะ เออซึบ (ซ้ำ)

39 010: ซึบ (หัวเราะ)
40 010: ซึบ คือจุกจิกอะ แค่ขนาดร้อนอากาศร้อน ก็ปอบใช้ร้อนจริงๆเลยอะไรอย่างนี้
41 ทั้งๆที่ความจริงคนรอบข้างไม่จำเป็นต้องฟังเราก็ได้ แต่เรารู้ตัวว่าเราซึบ แบบบ่น
42 บ่นบ่นนั่นแบบไรสาระอะ ก็พูดไปเรื่อยอะ เออซึบ (ซ้ำ)

010: ใจร้อนเหมือนกันนะ
010: คือเหมือนบางที่ยังฟังไม่ทันจบเลยอะ ก็รีนแล้ว ก็ไม่ถึงวินมาก แต่แค่พูดไป
ทั้งๆที่เพื่อนยังอธิบายไม่จบอะบางครั้ง เออ เหมือนฟังไม่จบอะอะไรอย่างนี้ ใจร้อน คิด
แบบ ฟังแค่คิดเดียวก็คิดไปแล้ว คิดไปล่วงหน้าอะไรอย่างนี้

010: มีอะไรอีกไหม
010: ที่เป็นตัวเรา.. ความชอบได้ไหม
010: อ่า ก็แบบชอบเล่นสวนสนุกอะไรอย่างนี้ ชอบเล่นเครื่องเล่นหวาดเสียวๆ ชอบ
แบบทำท่าย มั่นรู้สึกสนุกอะไรอย่างนี้

010: อืม คร่าวๆ
ผู้วิจัย: อ่าเคอะ แล้วอย่างนี้ 010 พูดมาตะเกีย ถ้า 010 ลองมองลึกลงไปอีกอะ ลึก
ลงไปในตัว 010 เข้าไปอีกมีอะไรเพิ่มเติมไหมถ้ามองลึกลงหรือเปล่า ลึกเข้าไปในตัว

43 010: ใจร้อนเหมือนกันนะ
44 010: คือเหมือนบางที่ยังฟังไม่ทันจบเลยอะ ก็รีนแล้ว ก็ไม่ถึงวินมาก แต่แค่พูดไป
45 ทั้งๆที่เพื่อนยังอธิบายไม่จบอะบางครั้ง เออ เหมือนฟังไม่จบอะอะไรอย่างนี้ ใจร้อน คิด
46 แบบ ฟังแค่คิดเดียวก็คิดไปแล้ว คิดไปล่วงหน้าอะไรอย่างนี้

47 010: มีอะไรอีกไหม
48 010: ที่เป็นตัวเรา.. ความชอบได้ไหม
49 010: อ่า ก็แบบชอบเล่นสวนสนุกอะไรอย่างนี้ ชอบเล่นเครื่องเล่นหวาดเสียวๆ ชอบ
50 แบบทำท่าย มั่นรู้สึกสนุกอะไรอย่างนี้

51 010: อืม คร่าวๆ
52 ผู้วิจัย: อ่าเคอะ แล้วอย่างนี้ 010 พูดมาตะเกีย ถ้า 010 ลองมองลึกลงไปอีกอะ ลึก
53 ลงไปในตัว 010 เข้าไปอีกมีอะไรเพิ่มเติมไหมถ้ามองลึกลงหรือเปล่า ลึกเข้าไปในตัว

54 010
55 010: ยังมีอีกนะ เป็นคนที่รักครอบครัวมาก อืม น่าจะ
56 010: รู้สึกว่าหองอะ เหมือนไม่รู้รักหรือเปล่า (เสียงเบา) รักนะ! (เสียงดัง) แต่ก็เชิง

010: ยังมีอีกนะ เป็นคนที่รักครอบครัวมาก อืม น่าจะ
010: รู้สึกว่าหองอะ เหมือนไม่รู้รักหรือเปล่า (เสียงเบา) รักนะ! (เสียงดัง) แต่ก็เชิง
หองด้วยอะ เหมือนแบบมีคนมาจับพี่อะไรอย่างเนี่ย ก็แบบต้องผ่านฉันก่อนนะ
เออ หอง หองคนในครอบครัว คือเวลาใครไม่สบายอะไรอย่างเนี่ยก็จะรู้สึก รู้สึกเศร้า
มากอะอะไรอย่างนี้ อย่างแบบบางทีก็ ก็อยากแบบทำไมไม่เป็นเราเจ็บให้ก็ได้ เออถึงกับ
อย่างนั้น (ซ้ำ)

57 หองด้วยอะ เหมือนแบบมีคนมาจับพี่อะไรอย่างเนี่ย ก็แบบต้องผ่านฉันก่อนนะ
58 เออ หอง หองคนในครอบครัว คือเวลาใครไม่สบายอะไรอย่างเนี่ยก็จะรู้สึก รู้สึกเศร้า
59 มากอะอะไรอย่างนี้ อย่างแบบบางทีก็ ก็อยากแบบทำไมไม่เป็นเราเจ็บให้ก็ได้ เออถึงกับ
60 อย่างนั้น (ซ้ำ)

61 010: นึกไม่ออก นอกจากแบบผิวนั้นที่เพื่อนบอกมา มีน้ำใจก็มีน้ำใจนะ เช่น
62 เลกเซอร์อะไรอย่างเนี่ย ก็ไม่เคย ไม่รู้สึกว่าหองนะที่เพื่อนอืมไปอะอะไรอย่างเนี่ย ทั้งๆที่
63 เพื่อนไม่ตั้งใจเรียนแล้วแบบได้คะแนนมากกว่าเราอย่างเนี่ย ถ้ามีก็แค่หยอกเล่น แอ้
64 ไม่อ่ายังได้คะแนนมากกว่าเราอีกนะอะไรอย่างนี้ แต่ก็ไม่ได้รู้สึกจริงๆก็ไม่รู้สึกนะ
65 อืม

010: นึกไม่ออก นอกจากแบบผิวนั้นที่เพื่อนบอกมา มีน้ำใจก็มีน้ำใจนะ เช่น
เลกเซอร์อะไรอย่างเนี่ย ก็ไม่เคย ไม่รู้สึกว่าหองนะที่เพื่อนอืมไปอะอะไรอย่างเนี่ย ทั้งๆที่
เพื่อนไม่ตั้งใจเรียนแล้วแบบได้คะแนนมากกว่าเราอย่างเนี่ย ถ้ามีก็แค่หยอกเล่น แอ้
ไม่อ่ายังได้คะแนนมากกว่าเราอีกนะอะไรอย่างนี้ แต่ก็ไม่ได้รู้สึกจริงๆก็ไม่รู้สึกนะ
อืม

66 ผู้วิจัย: อือหึ ประมาณนี้ มาโอเค เมื่อกี้คือคุณเครื่องนะจ๊ะ ตอนนี้จะเข้าสู่คำถาม
67 จริงกันดีกว่า คำตามจริงข้อแรกของ 010 ก็คือ อย่าง 010 ก็เป็นนิสิตจิตวิทยาจะมา
68 ครบ 4 ปีและจะจบแล้วเนี่ย การที่ 010 เป็นนิสิตจิตวิทยา มา 4 ปีอะมันส่งผลต่อตัว
69 ของ 010 หรือไม่ อย่างไร

010: คิดว่าส่งผลนะ
ผู้วิจัย: อือหึ ประมาณนี้ มาโอเค เมื่อกี้คือคุณเครื่องนะจ๊ะ ตอนนี้จะเข้าสู่คำถาม
จริงกันดีกว่า คำตามจริงข้อแรกของ 010 ก็คือ อย่าง 010 ก็เป็นนิสิตจิตวิทยาจะมา
ครบ 4 ปีและจะจบแล้วเนี่ย การที่ 010 เป็นนิสิตจิตวิทยา มา 4 ปีอะมันส่งผลต่อตัว
ของ 010 หรือไม่ อย่างไร

70 010: คิดว่าส่งผลนะ

010: คิดว่าส่งผลนะ

70 เราารู้สึกว่าแบบ เอี่ยมมันต่าง อย่างเช่น อย่างเหตุการณ์ช่วงน้ำท่วมที่ผ่านมา ก็คุยกับเพื่อน
 71 เพื่อนถามใจว่าไปทำอะไรบ้างหรือเปล่า ก็บอกว่าเอาไปตกทรายสุวรรณภูมิ มันก็แบบ อ้าว
 72 ทำไหวหรืออะไรประมาณนี้ เมื่อก่อนก็จะดูแบบเป็นคุณหนู ไปอยู่แต่ดออยู่อะไรโอเคหรือ โอ
 73 เคอะไรอย่างนี้ ก็แบบอยากไปด้วยซ้ำสุวรรณภูมิ เพราะรู้สึกว่า มันท่วมไม่ได้มันเป็น
 74 สนามบินแห่งชาติ เคยนั่งแท็กซี่คันหนึ่งแล้วก็คุยกับเขา ตอนแรกคิดว่าเขาเป็นเสื้อแดง
 75 แท็กซี่ส่วนใหญ่เป็นเสื้อแดงใจ เออจริงๆก็แบบคุยไปคุยมาคือเขาไม่ใช่ เขาแบบไม่ได้อยู่ฝ่าย
 76 ไหนทั้งนั้น แต่ที่เขามาจับแท็กซี่อะเพราะว่า เขาเคยมีธุรกิจส่งออกผลไม้อะไรประมาณนี้ ก็
 77 แบบเป็น 10 ล้าน เคยเป็นคนรวยแล้วปรากฏว่าตอนนั้นเสื้อเหลืองมาปิดสนามบินสุวรรณ
 78 ภูมิบู๊บึง เจิง เป็นหนี้ ก็เลยแบบต้องกลับมาเป็นคนที่จับแท็กซี่ เราก็แบบมีที่คนที่เจิงแล้ว
 79 เขายังอยู่ได้แบบนี้ เขายังทำอาชีพสุจริตแล้วมีอีกที่คนที่แบบตายไปแล้ว มีอีกที่คนที่แบบไป
 80 ค่ายา ก็เลยรู้สึกว่า การปิดสนามบินหรือทำให้สนามบินใช้การไม่ได้มันส่งผลต่อคนเยอะแยะ
 81 มากมาย ถ้าเกิดเราสามารถจะช่วยเหลือได้บ้าง นิดๆหน่อยๆ ป้องกันสิ่งนี้ ก็คงจะดี อันนี้ก็
 82 แบบเหมือนเป็นอันหนึ่งที่เรารู้สึกว่า เราเปลี่ยนจากตอนเป็นเด็กเยอะ คิดอะไรที่แบบไม่ใช่แค่
 83 เรา แคเพื่อน แคครอบครัว คิดอะไรที่เป็นของสังคมด้วย

84 001: อันนี้แหละชัดสุด นอกนั้นก็จะเป็นแบบพวกค่ายพวกอะไรรวมๆ
 85 ผู้วิจัย: จันเรามาแต่เรื่องกันดีกว่า อันนี้จะเป็นเจาะที่ละด้านของ 001 และนะ โอะเค
 86 ประสบการณ์อย่างด้านกิจกรรมอย่างนี้ อยู่มา 4 ปีมานี้ กิจกรรมในคณะนอกคณะ 001
 87 ทำอะไรบ้าง ลองลิสต์มาคร่าวๆก่อน

88 001: ทำอะไรบ้างหรือ ปี 1 ก็ทำเจาะจิต กับค่ายพัฒนอะ เป็นรองอาสาฯ ปีสองทำฝ่าย
 89 สถานที่ของ กอนจว. อยู่หนึ่งแล้วก็ทำค่าย ทำค่ายทุกปีแหละ (ซ้ำ) ค่ายพัฒนทุกปีแหละ
 90 และก็มีทำรับน้องก้าวใหม่บ้าง ประสานบ้าน ประสานเมือง ไล่ไป ปีสามทำอะไร ปีสามก็ทำ
 91 ค่ายอย่างเดียว แล้วก็มาตอนนั้นทำ กบจ.

92 001: อืม อันที่ส่งผล ทุกอันก็ส่งผลแหละโดยรวมๆ ก็เหมือนกับทำให้เรา คือทุกอย่างมันต้อง
 93 ทำงานกับคนทั้งนั้นเลยใจ ก็ทำให้เราเห็นว่าทำงานกับใครเป็นยังไง แล้วเราจะปรับตัวให้
 94 ทำงานกับเขาได้ยังไง หรือว่าถ้าเกิดเราไม่ไหวแล้วจริงๆ เราจะมีทางเลือกเลี่ยงทางแก้ไขยังไง
 95 แต่ถ้าเอาแบบเด่นๆก็คงจะเป็นค่ายแหละ เพราะว่าทำค่ายเยอะสุด ผูกกับค่ายตลอดปี ถาม
 96 ว่าอะไรนะส่งผลกับเรา เต้นๆไซ้ใหม่

97 001: ก็คงจะเป็นค่ายเชียร์ของอะ เป็นค่ายตอนปี 3 ที่ผ่านมา เป็นประสบการณ์ที่แบบไม่
 98 ลืมอะ ยังไงก็ไม่ลืม ทั้งแบบเรื่องบริหารจัดการ เรื่องอะไรอย่างนี้ของตัวเองอะคือได้
 99 พัฒนเยอะมากจริงๆ เพราะว่าก็เป็นประธานค่ายไซ้ปะ มันก็ต้องดูทั้งหมด ไม่ได้เจาะลึกตรง
 100 ส่วนไหนแต่ทุกอย่างมันคืออยู่ในความรับผิดชอบของเรา มันก็เลยแบบหนักมากในใจ คือ
 101 หนักมาก เหนื่อยมากแต่ก็แบบชอบ แต่มัน เหมือนตอนนั้นอะทุกอย่างที่ วางแผนไปอะ คิด
 102 เลยว่าแบบวางแผนมาทำไม สร้าง action plan มาเพื่อ คือทุกอย่างไปถึงค่ายบู๊บึง เปลี่ยน
 103 หมดเลยทุกอย่าง ทุกอย่างเฉพาะหน้าตลอดเวลา ตอนไปค่ายไปอะไรก็ดูดีอะ survey ให้
 104 แล้วก็ไปเตรียมค่าย ร้อนมาก ร้อนแบบบอกเพื่อนอะ เราสนุกเย็น เอะแบ่งเย็นอะไรขึ้นไปด้วย

Note
 - ประสบการณ์ที่ 001 ทำไป 6 เดือน
 - มีงานที่ 001 ทำไป 6 เดือน

Mr. ปลื้มใจ
 001 เน้นแต่ได้รู้ประโยชน์สังคม (ส่วนหนึ่ง)

Detail
 กิจกรรมที่ 001 ในบทเรียนข้อ

001 ได้เรียนรู้/เรียนรู้, นวัตกรรมในองค์กร
 งานกับคน
 ใจหนักๆ

001
 วิสัยทัศน์เปลี่ยนมองมุมมองใหม่
 ๑๑

ประวัติคณะผู้วิจัย

นายธนพงศ์ อุทัยรัตน์ เกิดเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2532 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ในปีการศึกษา 2550 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2551

นายภาณุ สหัสสานนท์ เกิดเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2532 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ในปีการศึกษา 2550 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2551

นางสาวพรสวรรค์ ไหลสุวรรณ เกิดเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ.2532 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี ในปีการศึกษา 2550 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2551